FRANCISC MUNTEANU

PISTRUIATUL

Editura Ion Creangă

FRANCISC MUNTEANU

PISTRUIATUL

PRIVITĂ DE DEPARTE, fabrica de hîrtie aducea cu o cetate medievală : zidurile scorojite de vînturi și ploi, roase de leșia zăpezilor și de ghearele unor plante cățărătoare, sugerau asedii trecute, fapte istorice. Dar fabrica de hîrtie n-a avut trecut glorios : fusese construită în mijlocul mahalalei ceferiștilor din Arad, aproape de malul Mureșului, de către un comerciant neamț care socotise că va face avere. Lucrurile însă nu s-au întîmplat așa : hîrtia s-a dovedit o marfă nu prea căutată și comerciantul a dat falimcnt.

Un timp clădirea rămase fără stăpîn, apoi, printr-o licitație publică, devenise proprietatea unui tîmplar. Dar nici acest meșter nu beneficiase de grațiile zeiței Fortuna ; cu mobilele fabricate abia și-a putut plăti datoriile.

Au trecut ani, clădirile erau de mult degradate cînd a apărut un nou cumpărător în

persoană unui tinichigiu. Acesta era un spirit inventiv ; a început să fabrice cratiţe dintr-un metal alb care nu ruginea : aluminiu. Mai ieftine decît oalele smălţuite, cratiţele de aluminiu erau căutate şi fabrica prospera. Aşa părea la prima vedere, dar la cel dintîi control financiar, tinichigiul fu arestat pentru neplata impozitelor.

După arestarea tinichigiului, nu s-a mai găsit nici un om în oraş care să fi avut curajul să investească bani în „fabrica de hîrtie". Iar timpul şi-a desăvîrşit opera : plantele căţărătoare s-au uscat, ploile şi-au găsit drum prin acoperişurile de ţiglă iar vînturile de miazăzi au slăbit giurgiuvelele ferestrelor. Pe urmă, cînd încăperile de la etaj au fost închiriate de lilieci, clădirea a început să semene cu o cetate medievală.

Cei din cartier spuneau că totul va fi demolat, că un grec din Bucureşti ar vrea să construiască o fabrică de sifoane, dar toate astea nu erau decît zvonuri ; izbucnise războiul şi nimeni nu se mai gîndea la vechea fabrică, în afară de Pistruiatul, care tocmai atunci hotărîse să „cumpere" clădirile. Cu puţin timp în urmă împlinise treisprezece ani, dar la tratative se purtase ca un adevărat bancher. Îl căută pe proprietar chiar în incinta fabricii. Acesta, un băiat înalt, sașiu,

cu păr negru ca smoala, îl primi foarte binevoitor.

— Să știi, Pistruiatule, că mă despart cu greu de această fabrică, dar n-am încotro. Peste cîteva zile ne mutăm la Timișoara.

— Deci mi-o vinzi ?

— Nu. O scot la licitație. Cine dă mai mult.

În afară de proprietarul Niță, mai erau de față încă doi martori : Ghiță, un băiat venit nu de mult în cartier, și Mircea Bîlbîitul. Nu erau concurenți serioși.

— Și care e prețul de pornire ?

Niță se pare că învățase lecția, încă de acasă. Luă poziție gravă, ridicîndu-și privirile spre norii care alunecau pe cerul opac și rosti fraza magică ca și cum ar fi recitat o poezie de Vasile Alecsandri :

— Lume, lume, uitați-vă la clădirile astea ! Sînt ca și noi și nu costă prea mult : douăzeci de bile, o curea de piele — și, ca să fie mai convingător, își arătă pantalonii legați cu sfoară de manila. Spun, o curea de piele și un maculator de o sută de pagini.

Ținea morțiș ca maculatorul să fie nou.

Ca un adevărat cumpărător, Pistruiatul se așeză pe iarbă și-și etală toată averea, adunată într-o basma ieșită de soare. Aștepta efectul pe fețele celor din jur, dar nimeni nu schiță nici măcar o grimasă.

— Uite ce-ţi ofer eu : şaptesprezece bile, din care două de sticlă ; un caiet de dictando, aproape nou, şi-n loc de curea, un ceas deşteptător.

Ceasul nu avu efectul scontat : era demonitat, pe alocuri ruginit şi-i lipsea cadranul.

Mircea, care nu avea nimic să ofere, îl luă peste picior :

— Aăăăăsta aaa fost ceas...

— Ce vorbeşti, mă ! se răsti Pistruiatul la el. Te şi pricepi la ceasuri... Mai bine uită-te la el !

Ceasul nu-i plăcu nici lui Niţă.

— Taci, mă, nu vezi că n-are nici cadran şi nici arătătoare...

Pistruiatul nu se dădu bătut. Luă ceasul în mînă şi se uită dispreţuitor spre Niţă.

— E drept, ceasul ăsta n-are nici cadran şi nici arătătoare, dar are o sonerie formidabilă. Nemţească, mă, *Junghans*. Uitaţi-vă aici, funcţionează perfect. Şi ca să adevărească cele spuse, începu să răsucească cheia soneriei. Mecanismul scrîşni, apoi începu o zbîrnîială metalică, stridentă. Ei, ce ziceţi ?... Eu n-am spus că e *Doxa* sau *Omega*, dar e ceas. Cînd îl ţinea încă tata pe noptieră şi-l punea să sune la şase, se trezea toată strada Semaforului. Nu face cît o curea ?...

— Neavînd alte oferte, Niță se învoi, cu atît mai mult că știa că, odată plecat din oraș, fabrica nu va mai fi a lui. Numără cu atenție bilele, erau într-adevăr șaptesprezece ; caietul de dictando nu avea decît două pagini folosite, putea fi considerat ca nou, iar ceasul avea soneria în stare de funcționare. La cererea Pistruiatului, eliberă un bon, caligrafiat chiar pe o foaie din caietul devenit proprietatea lui :

„De azi, 11 iunie 1944, fabrica de hîrtie îi aparține lui Mihai Pleșa, zis Pistruiatul".

Din ziua aceea nici un alt om din mahalaua Semaforului nu era atît de fericit ca Mihai Pleșa și, în drum spre școală ori la întoarcere, cînd trecea pe lîngă zidurile scorojite ale fabricii, își spunea cu mîndrie : „Toate astea sînt ale mele !" și călca mai țanțoș decît pe vremuri comerciantul care o construise.

Dar fabrica de hîrtie devenea cu adevărat a lui abia după-amiezele cînd își termina lecțiile. Atunci, fericit, o zbughea de acasă, alerga într-un suflet și nu se oprea decît în curtea mare, năpădită de buruieni.

De obicei, cînd sosea el, curtea era deja plină de băieți. Dar joaca nu începea decît odată cu apariția lui, asta și din respect pentru proprietar.

Pe atunci Pistruiatul nu se gîndise niciodată că fabrica de hîrtie îi va pricinui mari neplăceri. Dar să luăm povestea de la început.

PROFESOARA DE ISTORIE, de la școala numărul 8, Iulia Prodan, stătea de mai bine de jumătate de oră pe o bancă din centrul parcului comunal. În spatele ei, în mijlocul rondului de flori, cocoțat pe un postament de granit, Vincențiu Babeș, turnat în bronz, o privea cu dispreț. Era cald, frunzele prăfuite ale arbuștilor din jur, bătute de un soare nemilos și toropitor, stăteau nemișcate la fel ca și aerul rarefiat, uscat. Cu cîteva ore în urmă, profesoara găsise în catalogul de clasă un bilețel pe care cineva caligrafiase două rînduri : „Între douăsprezece și unu să fii pe banca din fața statuii lui Babeș, vei primi instrucțiuni".

La început, profesoara s-a speriat ; privi îngrijorată fețele copiilor din clasă, se întrebă care dintre ei ar fi putut strecura bilețelul în catalog și cînd anume, de n-a observat nimic. Cel mai mult îl bănui pe Cojan, un elev negricios care a fost scos la tablă cu cîteva minute în urmă și a fost în apropierea catedrei. Îl privi insistent, dar Cojan părea indiferent, poate și din cauza

notei pe care o primise. Pe urmă se liniști ; catalogul zăcuse vreo două ore și în cancelarie, era la îndemîna oricui, din corpul profesoral, să facă acest lucru, cu atît mai mult cu cît colegii știau cel mai bine cînd avea să ajungă catalogul la ea.

După oră se duse la directorul școlii, invocă o durere de cap și se învoi. Se duse de-a dreptul în parc, dar nu la locul indicat : făcu cîteva ture pe aleile alăturate și cînd se convinse că nu e nici un cunoscut prin apropiere, porni spre statuia lui Babeș. Înainte de a se așeza, privi chipul de bronz al profesorului, apoi, ca un om fără treburi, cu mișcări lenețe se apropie de bancă. Inima îi bătea puternic ; ei i se părea dăngănit de clopot și chiar se temea să nu o audă cei cîțiva trecători pripășiți în parc. Soarele era chiar deasupra capului și pe cerul sticlos și îndepărtat nu era nici un nor, dar profesoara nu simțea nici dogoreala lui cuptor și nici măcar broboanele de sudoare care îi șiroiau pe frunte ; era agitată. Nu bănuia despre ce instrucțiuni ar putea fi vorba și, mai tîrziu, cînd nu se apropie nimeni de bancă, se întrebă dacă bilețelul era într-adevăr destinat ei. Totuși rămase nemișcată și încercă să ghicească cine ar putea fi omul care venea s-o caute, să-i transmită ordine. Un timp fusese convinsă că bărbatul care stătea pe

banca de pe partea cealaltă a aleii, și care își ștergea ochelarii într-o batistă cadrilată, ar putea fi omul cu pricina. Dar bărbatul nu-i dădu nici o atenție. După cîteva minute, după ce-și verifică transparența lentilelor, se ridică de pe bancă și părăsi parcul.

Cu scurgerea fiecărui minut, profesoara devenea tot mai agitată și nu știa ce să facă cu mîinile ; le strîngea în poală ca servitoarele, pe urmă le întindea pe spătarul băncii și iar și le aduna în poală. Îi părea rău că nu-și adusese o carte să aibă o preocupare. Tocmai se dojenea că venise nepregătită în parc, cînd se simți privită. Întoarse capul, dar în spatele ei nu era decît bustul de bronz al lui Babeș. Sculptorul și-l imaginase sobru, cu priviri pătrunzătoare, adumbrite, sub arcada sprîncenelor stufoase.

— Îmi permiteți ?...

Profesoara tresări : în fața ei apăru un ofițer înalt, cu fața lată, arsă de soare. Nu-și putea închipui de unde apăruse. Nu întorsese capul spre Babeș decît pentru o clipă. Îngăimă abia perceptibil :

— Vă rog...

Ofițerul mulțumi cu mîna la chipiu și se așeză cuviincios în colțul celălalt al băncii. Profesoara se vru indiferentă, privi frunzele nemișcate ale arbuștilor de peste drum și așteptă ca omul de pe bancă să spună ceva.

Acesta însă nu părea vorbăreț; își întinse picioarele să stea cît mai comod, apoi se scotoci după tabacheră și-și aprinse o țigară. Pentru o clipă, profesoarei îi trecu prin minte că ofițerul se așezase intenționat lîngă ea, aflase cumva de misiunea pe care trebuia s-o întreprindă și acum aștepta clipa să apară omul cu pricina și să-i aresteze. Vru să se ridice, dar era atît de speriată încît picioarele nu-i ascultară comenzile. Cînd liniștea i se păru de nesuportat, ofițerul se întoarse spre ea :

— E foarte cald astăzi...

Profesoara răspunse mecanic, cu vocea sugrumată :

— Da, e o adevărată zi de vară.

Ofițerul așteptă să se îndepărteze niște copii care treceau tocmai în fața lor și continuă :

— Andrei a fost condamnat la moarte.

Tîmplele profesoarei băteau ca niște ciocane pneumatice. Andrei, un nume oarecare, banal, și totuși rostit de ofițer, părea un prenume sonor. Desigur că da ! În zilele acestea văzuse acest nume tipărit pe primele pagini ale ziarelor : *Andrei Bogdan, procesul de la fabrica de vagoane.* Era același om cu care se întîlnise cu cîteva luni în urmă cînd s-au dat instrucțiunile privitoare la Ajutorul Roșu. Înseamnă că ofițerul care se așezase

pe bancă era omul indicat în bileţel. Se întoarse spre el : purta uniformă de infanterie şi părea foarte degajat ca şi cum ceea ce a transmis ar fi fost tot o frază convenţională ca şi prima, cînd spusese că e foarte cald. Precaută, profesoara întrebă cu oarecare indiferenţă :

— Şi aţi venit să-mi comunicaţi asta ?...

— Da. S-a hotărît eliberarea lui.

Brusc, Iulia Prodan se linişti. Omul de lîngă ea avea priviri senine şi în voce ceva liniştitor, cald.

— Şi ce trebuie să fac ?

— Îl anunţi pe Lepădatu.

— Mecanicul ?...

— Da. Te duci chiar la atelier. Îi spui să fie la ora două în dreptul fabricii de hîrtie. Şi acum fii foarte atentă ! Îţi ofer o ţigară. În tabacheră sînt patru ţigări. O iei pe a doua din stînga ; înăuntru există un bileţel cu tot ceea ce va trebui să faci. Înveţi textul pe de rost, apoi distrugi bileţelul. E clar ?...

— Da !

Ofiţerul îi întinse tabachera ; profesoara luă a doua ţigară din stînga, o puse în poşetă, apoi vru să întrebe ceva, dar ofiţerul se ridică, salută cu mîna la chipiu şi porni cu paşi mari, măsuraţi. Profesoara îl urmări cu privirile pînă ce acesta dispăru la capătul aleii. Socoti că e bine să mai rămînă puţin :

întoarse capul în toate părţile să se asigure că nu e nimeni prin apropiere. Luminat pieziş, cu umbre alungite, chipul lui Babeş parcă deveni zîmbitor ; privit printre gene, acest zîmbet aducea cu zîmbetul obosit al lui Andrei Bogdan. Îl întîlnise prima oară la o serbare cîmpenească la Poiana Salcîmilor. O invitase o prietenă din copilărie, o contabilă care lucra la fabrica de pastă de dinţi. La început erau numai ele două şi profesoara fusese nedumerită pentru că prietena adusese cu ea două pături mari şi mîncare ca pentru zece oameni. Pe atunci încă nu ştia că fusese organizată o adunare. Primul apăru o cunoştinţă veche, un bărbat mai în vîrstă, care se aşezase lîngă ele şi povestise o mulţime de lucruri despre pescuitul în apele de munte, apoi apărură doi tineri cu pulovere groase, de lînă, care întrebară dacă locul unde se aflau se numea „La Hanul cu tei". Contabila răspunsese rizînd că ea e proprietara hanului iar tinerii, fără să se prezinte, se aşezară şi, fără să fi fost invitaţi, începură să guste din sandvişurile pregătite. Ultimul venise Andrei Bogdan. Nici el nu se prezentase, îi rostise numele unul dintre tinerii cu pulover de lîngă ea : „Uite, a venit şi Andrei". Andrei Bogdan era obosit, părea mai bătrîn decît era în realitate şi tot timpul cerceta poiana dacă nu se apropie cineva de ei.

După ce-și trase sufletul, ceru un pahar cu apă. Spre mirarea profesoarei, după venirea lui Andrei, se făcu liniște. Andrei cercetă fețele celor din jur, părea că îi cunoaște pe toți. Cînd ajunse cu privirile la profesoară, se întoarse spre contabilă, și ea, fără să fi fost întrebată, dădu lămuriri :

— E învățătoarea despre care ți-am vorbit. Iulia Prodan.

Andrei întinse mîna spre ea, se prezentă ; avea palmele aspre și niște priviri pătrunzătoare. Iulia se simți stingherită, era convinsă că Andrei îi citea gîndurile și din cauza asta i se păru insuportabil. Vru să nu-i dea nici o atenție, dar privirile lui o atrăgeau ca un magnet. Cei doi tineri în pulover începură să cînte : „A ruginit frunza din vii“ și, mascat de acest zgomot, Andrei începu să vorbească repede folosind fraze scurte, precise :

— Începînd de azi pachetele se vor depune la depozitul de haine vechi al lui Aurian, iar banii se vor colecta la un om nou. Se întoarse spre profesoară : poate chiar la tine. Gabi, arătă spre contabilă, o să-ți spună ce trebuie să faci cu ei.

Mai vorbi în șoaptă cu bătrînul despre pescuit, dar Iulia auzi și o mulțime de cuvinte care nu aveau nici o legătură cu pescuitul : „tinichigeria Ciobanu“, „dinamită“, „pastă de dinți“, „fluturași“. Apoi, brusc.

Andrei făcu un semn spre cei doi tineri și aceștia plecară fără să termine cîntecul.

În drum spre casă, Gabi vorbi despre o mulțime de nimicuri și, pentru că ea nu pomeni nimic despre cele discutate la iarbă verde, Iulia nu îndrăzni să pună întrebări. Doar la despărțire întrebă cine e Andrei.

— Andrei ?... O să afli tu. A fost foarte bun prieten cu soțul tău...

Soțul Iuliei murise în primele luni ale războiului ; fusese trimis disciplinar pe front. Unii spuneau că a sabotat producția de pontoane destinate armatei, alții că a condus o celulă de partid, dar despre toate astea Iulia nu știa nimic.

Pe Andrei l-a întîlnit a doua oară într-o cameră întunecoasă, la marginea orașului. Dintre cei care au fost la serbarea cîmpenească lipsea pescarul ; Iulia a aflat în seara aceea că bătrînul fusese arestat și condamnat la zece ani temniță grea pentru activitate subversivă. În cele cîteva luni care trecuseră de la prima întîlnire, Andrei îmbătrînise și mai mult, părea obosit, măcinat de griji. Apreciase activitatea Iuliei ca foarte bună și ceru organizației s-o ajute ca, în caz că lucrurile se vor agrava, casa ei să poată servi ca o a doua linie, de refacere. Era nemulțumit că tuburile cu pastă de dinți erau puține, că sarcinile se îndeplineau cu multă

întîrziere. Atunci a aflat Iulia că în tuburile cu pastă de dinți se transporta trotil, că se pregătește o rezistență armată. Andrei se interesă de o mulțime de lucruri : de atmosfera din școală, de atitudinea corpului profesoral, dacă elevii au auzit de chemările partidului. Pe urmă Andrei a dispărut complet din viața ei. Cu o lună în urmă, Gabi o anunțase că Andrei fusese arestat și-i ordonă să distrugă și să ardă tot ceea ce ar putea dovedi că ducea o muncă ilegală. Pe urmă, după o lună de liniște aparentă, apăruseră în ziare, cu litere de o șchioapă, amănunte despre proces.

Profesoara își șterse transpirația de pe frunte, apoi își deschise poșeta și desfăcu țigara primită de la ofițer. Citi bilețelul cu atenție, apoi îl rupse în bucăți mici, aproape invizibile, și le risipi pe pietrișul de sub bancă ; pe urmă, după ce se convinse că nu o văzuse nimeni, se ridică și porni spre oraș. Cunoștea atelierul lui Lepădatu : mai fusese odată acolo să-i fixeze o întîlnire cu un om venit de la București.

Spre ghinionul ei, Lepădatu nu era singur în atelier : un ucenic mărunt, cu păr creț, trebăluia ceva la o roată de bicicletă. Lepădatu, de cum o văzu intrînd în atelier, îl strigă pe ucenic :

— Mitică, du-te și cumpără-mi țigări !... Găsești banii în sertar...

Ucenicul scotoci în sertar și porni val-vîrtej spre stradă. Profesoara se apropie de Lepădatu.

— La ora două, duba va fi exact în dreptul fabricii de hîrtie, unde o căruță îi va tăia calea. Trebuie să deschizi portiera din spate și, după ce a sărit Andrei, o închizi la loc. Eu voi trece cu un taxi pe acolo. Fix la două...

— Și cei din căruță ?...

— Nu te privește. Totul e organizat. Eu voi urmări convoiul dintr-o mașină. Lui Andrei nu-i spui decît atît : *cuibul e gol*. El știe ce are de făcut. Bineînțeles, îți asiguri retragerea.

— Altceva ?...

— Atît.

— Voi fi la două acolo...

ÎN FAȚA TRIBUNALULUI se topea de căldură asfaltul ; cei cîțiva trecători ocazionali abia se tîrau, căutau umbră, păreau copleșiți de zăduf. Iulia Prodan sosi la unu și un sfert, tocmai în clipa cînd apăru și duba în fața intrării principale. Din mașină coborî un comisar gras, îmbrăcat în uniformă neagră, pătată de mîncare, și un civil slab, osos,

cu o pălărie cu boruri mari. Acesta din urmă scoase din buzunar o legătură de chei și deschise ușa din spate, apoi se rezemă de mașină. Ținea între buzele subțiri un muc stins, pe care îl muta dintr-un colț al gurii în celălalt. Părea nervos. Profesoara se postă cu spatele spre ei, mimînd un interes deosebit unor ordonanțe lipite pe zid. Cu coada ochiului îi ținea pe cei doi comisari sub observație.

Mai tîrziu apăru încă un comisar spilcuit, învăluit în aromă de parfum franțuzesc.

Fix la unu și jumătate, doi polițiști deschiseră ușile mari de stejar ale instituției și, la capătul scărilor, apăru Andrei : purta o haină cenușie, puțin prea largă pentru el. Mîinile le ținea în față, prinse în niște cătușe lucioase de oțel. În stînga și în dreapta, doi agenți civili călcau în același ritm cu el. Iulia Prodan căută privirile lui Andrei dar acesta se uita cu încăpățînare în jos. Probabil — își spuse — el știe mai bine ce are de făcut. Așteptă pînă ce Andrei fu împins în dubă, în care îl urmară comisarul gras, cu hainele pătate, civilul cu mucul de țigară între buze și unul din agenții care îl însoțiseră pe Andrei în sala tribunalului. Ușa dubei, care nu avea clanță decît pe dinafară, fu închisă de cel de al doilea agent. La un semn al comisarului dichisit, mașina porni. Iulia așteptă o clipă, apoi, ca un om care e

străin de tot ce se întîmplă în jurul lui, traversă strada și se aruncă în taxiul cu care venise. Șoferul clătină din cap în semn că știe tot ceea ce avea de făcut și apăsă pe accelerator.

În dubă, Andrei Bogdan era așezat între agentul îmbrăcat în civil, cu țigara stinsă între buze, și comisarul gras. Pe cel cu țigara stinsă între buze îl văzuse în toate cele șapte zile ale procesului. Stătuse tot timpul în apropierea boxei, cu o mînă în buzunar, probabil să poată scoate, la nevoie, cît mai repede, pistolul. Andrei știa că paza se înăsprise, cu scopul să-l țină cît mai izolat, să nu poată avea legătură cu cei de afară. Ei nu știau că în fiecare zi primea un raport de la tovarășii. care îl înștiințau de felul cum decurg pregătirile de evadare. În ultima bancă din sală, stătea Gabi, contabila de la fabrica de pastă de dinți. Purtînd pălărie, însemna că pregătirile decurg normal, că nu intervenise nimic neprevăzut. Dacă ar fi apărut o singură zi fără pălărie, atunci Andrei ar fi trebuit să încurce procesul, să-l prelungească pînă cînd tovarășii i-ar fi dat de veste că lucrurile s-au aranjat din nou. Sarcina celor de afară era precisă : trebuiau să afle ce se va întîmpla imediat după proces, unde și cum îl vor transporta, să analizeze traseul, să se găsească locul cel mai vulnerabil și

acolo să se organizeze evadarea. Acum, stînd cu genunchii strînși, era concentrat, încerca să audă tot ce se petrecea dincolo de pereții dubei. Cînd comisarul îl lovi cu cotul, tresări :

— Știi că ăsta e ultimul tău drum ?...

— Știu, îi răspunse Andrei fără să se întoarcă spre el.

Comisarul insistă :

— La ce s-o fi gîndind un om care știe că face ultimul său drum ?

— Uite, la asta nu m-am gîndit, îi răspunse Andrei liniștit.

După zgomotele de afară, știa că se aflau pe podul de la gara triaj.

— Ai umor, constată comisarul.

— Am.

Cînd Lepădatu sosi în fața fabricii de hîrtie, căruța cu fîn era de mult acolo. O străjuiau doi oameni : unul îmbrăcat în straie țărănești, iar cel de al doilea purta pantaloni unsuroși și un pulover de lînă. Lepădatu le făcu un semn abia perceptibil cu capul.

DINCOLO DE ZIDURILE GROASE ale fabricii de hîrtie, băieții tocmai terminaseră meciul de fotbal ; cîștigase echipa Pistruiatului, „Semaforul“, cu patru la unu împotriva echipei lui Guriță din Strada Veche.

Guriță susținea că golul al treilea nu fusese valabil și hotărîră ca, pînă la revanșă, să construiască din șipci niște porți adevărate, să nu mai fie discuții. Pe urmă, băieții se risipiră și nu mai rămaseră în curte decît Mircea, Ghiță și, bineînțeles, Pistruiatul, care hotărîră să facă curățenie, să adune hîrtiile risipite prin curte și să smulgă bălăriile de lîngă poartă. Erau în plină activitate, cînd Mircea descoperi un om călare pe zid. De emoție se congestionă la față și abia reuși să îngaime :

— Uuuitați-vă !...

Pistruiatul se întoarse în direcția indicată și văzu că omul care escaladase zidul tocmai aterizase printre buruieni. Era un om înalt, îmbrăcat în niște haine cenușii. Pistruiatul, instinctiv, se trase după un pom, să nu fie zărit. Omul cu hainele cenușii se uită în jur, apoi cu pași mari porni spre clădirea fabricii. Ajuns în apropierea unei ferestre cu ochiurile sparte, își mai roti o dată privirea prin curte, să vadă dacă nu e urmărit, apoi cu un singur salt, sări peste pervaz și se mistui în întuneric. Pistruiatului, care rămase în continuare în spatele pomului, îi era ciudă cînd vagabonzii, oameni fără căpătîi, își petreceau cîte o noapte în fabrica lui. De obicei lăsau murdărie în urma lor și numai el știa cît trebuia să trudească să

măture toate încăperile. Individul care sărise zidul părea urmărit şi, sigur, nu era din partea locului ; altminteri ar fi trebuit să ştie că fereastra pe unde pătrunsese dădea în încăperi fără ieşire. În pod oricum nu putea ajunge din cauza scărilor de lemn putrezite de mult, care n-ar fi rezistat sub greutatea unui om. Fără îndoială, o să încerce să se strecoare de-a lungul coridorului, terminat în nişte trepte, şi o să coboare la subsol. Dar acolo încăperea avea toate uşile zidite. Numai la înălţimea podelei era o gaură de scurgere, dar şi prin această deschizătură nu se putea trece decît într-o cameră fără uşi, fără ferestre, folosită pe vremuri de tinichigiu pentru depozitarea plăcilor de aluminiu.

Afară, în stradă, se auziră comenzi şi Pistruiatul se repezi la gard. Văzu o maşină neagră cuprinsă de flăcări, din care coborau cîţiva comisari. Un individ înalt, osos, făcu semne disperate unui taxi, care fu nevoit să frîneze să nu-l calce. Intră în vorbă cu şoferul şi Pistruiatul pricepu doar atît că îl obligă să-l ducă în oraş după ajutoare. Ceilalţi, cu pistoalele în mînă, se repeziră spre poarta fabricii.

Primul care intră în curte era un comisar gras ; se uită în jur, apoi dădu indicaţii. Ceilalţi se risipiră în curte şi cercetară fie-

care boschet în parte. Pistruiatului îi păru bine că omul urmărit o să fie scos din fabrică. Observă cu atenție fiecare mișcare a polițiștilor, dar n-avu curaj să le spună încotro a luat-o fugarul.

Comisarul îl descoperi pe Mircea și se apropie de el :

— Băiatule, n-ai văzut pe aici alergînd un om îmbrăcat în haine cenușii ?

Mircea, probabil emoționat de uniformă, de fireturile albe terminate în niște țurțuri de metal, bîlbîi mai abitir ca de obicei :

— Bbbba da, dddomnuuule coomisar, dddar ați aavut ghinion că v-ați aadreeesat tocmai mie... Dddacă nu m-ați fi îîîntrebbat pppe mine, l-ați fi ajuns...

Comisarul, nervos, nu pricepu aproape nimic din discursul sacadat al bîlbîitului, îl privi ca pe o ciudățenie, apoi, supărat că-și pierdu vremea cu un smintit, se întoarse spre Ghiță.

— Și tu l-ai văzut ?

— Da, domnule comisar, l-am văzut. Mi l-a arătat Mircea. Tocmai încălecase zidul și se ținea cu amîndouă mîinile de țigle. Mai tîrziu, cînd și-a dat seama că n-a călărit un cal, a sărit în curte.

— Ce fel de cal ? întrebă nedumerit comisarul.

— Nici un cal, domnule comisar. Călărea zidul ca pe un cal.

Pentru o clipă comisarul avu senzaţia că puştii îşi bat joc de el, vru să-i prindă de urechi dar, în ultima clipă, se răzgîndi ; avea o misiune mult prea importantă ca să-şi poată permite o ratare din cauza nervilor. Întrebă voit calm, cu voce sugrumată :

— Ai putea să-mi spui exact pe unde a sărit ?

Ghiţă, care nu bănui nimic şi nu sesiză tonul ameninţător al comisarului, răspunse ca şi cum ar fi vorbit cu un prieten la cataramă :

— Desigur. Eu am o memorie grozavă. Puteţi să mă întrebaţi anul naşterii fiecărui domnitor şi vă dau răspunsul exact. Profesoara noastră de istorie...

Comisarul îl prinse de umeri, dar avu destulă prezenţă de spirit să nu dea cu el de pămînt.

— Lasă trăncăneala ! Pe unde a sărit ?

Ghiţă vru să se elibereze din strînsoare, dar comisarul îl ţinea strîns ca într-un cleşte.

— Spune, pe unde a sărit ?

Ghiţă indică locul pe unde apăruse omul cu hainele cenuşii.

— Aici, domnule comisar !

Comisarul verifică locul săriturii, găsi urme de paşi care duceau spre fereastra cu ochiurile sparte. Lucrurile i se păreau clare.

— Dacă a vrut să se ascundă în clădire, ar fi pătruns pe acolo, arătă spre fereastră.

— Nu ştiu, domnule comisar.

— Cum nu ştii ? Ai spus că l-ai văzut !...

— L-am văzut cînd a sărit peste zid, dar n-am văzut încotro a luat-o. Noi am stat acolo, arătă spre pomul unde stătea Pistruiatul. Am jucat fotbal. Eu am marcat două goluri. Primul din unsprezece metri... dar văzînd faţa congestionată a comisarului, se sperie şi nu mai continuă.

— Dacă voi nu l-aţi văzut, înseamnă că n-a fugit într-acolo, ci a luat-o spre clădire. Se întoarse spre un alt comisar pirpiriu, cu o mustăcioară de culoarea paiului. Să se înconjoare clădirea, Zisule ! Şi-ţi atrag atenţia că, dacă o muscă iese din încercuire, o încurci. Ai înţeles ?

— Am înţeles, domnule Bălan !

— Executarea !...

Comisarul îşi aprinse o ţigară, părea mulţumit de măsurile pe care le luase. Se întoarse spre Mircea, dar îşi aduse aminte că acesta vorbeşte o limbă necunoscută lui, îl întrebă pe Ghiţă :

— Care dintre voi cunoaşte clădirea pe dinăuntru ?

— El, arătă Ghiţă spre Pistruiat. Dealtfel e şi proprietarul fabricii.

Comisarul tresări : cum de nu i-a trecut prin minte să discute cu ăsta cu faţa inteligentă ? Porni cu paşi măsuraţi spre Pistruiat. Puştiul avea părul zburlit şi părea destul de sărăcăcios îmbrăcat pentru un fiu de fabricant. Puloverul vărgat pe care îl purta era rupt, iar pantalonii slinoşi şi parcă prea mari pentru trupul lui firav. „Haine de joacă !“ îşi spuse şi întrebă aproape prietenește :

— Fabrica e a lui tăticu ?

Deşi era vorba de taică-su, Pistruiatului întrebarea i se păru jignitoare. Răspunse de parcă ar fi fost cel puţin Malaxa :

— Nu, domnule comisar ! E a mea.

Ghiţă, care îl însoţea pe comisar, se vru atotştiutor :

— Are şi act de proprietate. Am fost de faţă cînd s-a încheiat tîrgul. Ceasul n-avea cadran şi nici arătătoare, dar..

— Dacă te mai bagi în vorbă, te plesnesc ! i-o reteză scurt comisarul şi se întoarse din nou spre Pistruiat. Ce act ai, mă ? Hai, repede, că n-am timp de pierdut.

Cu un gest plin de demnitate, Pistruiatul scoase „Actul de proprietate“ şi-l întinse comisarului. Acesta aruncă o singură privire pe foaia de hîrtie, apoi, supărat, o mototoli

și o aruncă pe jos. Pistruiatul vru să se aplece s-o culeagă, dar comisarul îl prinse de umăr și-l tîrî spre clădire.

— Hai, vino și-mi arată drumul, dacă zici că fabrica e a ta.

Pistruiatul privi cu ură spre comisar. Gîndindu-se la „actul de proprietate“ mototolit, ar fi vrut ca polițiștii să nu dea de fugar. Dealtfel asta i se părea singura modalitate de a se răzbuna.

— Pe unde e intrarea ? mai întrebă comisarul.

Pistruiatul deveni solemn și ridică tonul :

— Fabrica asta n-are nici o intrare !...

Comisarul cercetă clădirea cu privirile, în stînga ferestrei descoperi o ușă de stejar roasă de leșia ploilor. Arătă într-acolo :

— Cum adică n-are intrare ?

— Are toate ușile zidite.

— Deci, singura intrare e fereastra pe unde a pătruns fugarul, trase concluzia comisarul.

Lucrurile se păreau clare : urmele care porneau de la locul săriturii duceau pînă aproape de fereastră : aici, din cauza pietrișului, nu se mai vedeau, dar, prin deducție, puteau duce spre două locuri, ori în continuare spre fereastră, ori spre altă intrare. Cum altă intrare nu exista, singurul loc pe unde ar fi putut pătrunde în clădire rămî-

nea fereastra. Porni într-acolo. În dreptul ei, comisarul își puse mîinile pe pervaz, încercă să se înalțe, dar vrînd probabil să-și cruțe uniforma, renunță. Făcu semn unui gardian.

— Gruia !

Gardianul, un om gras, cu pîntecul revărsat, cu uniforma neîncăpătoare, se apropie gîfîind :

— Ordonați, domnule comisar !

Avea fața caraghioasă, buhăită și chiar semăna cu grasul din filmele cu Stan și Bran.

— Te faci treaptă !

Ordinul i se păru stupid, dar învățase că, în ultimul timp, la poliție se dădeau ordine stupide. Căută privirile comisarului, ca acesta să se explice : oricum, chiar dacă ordonă un comisar, nu te poți transforma în stîlp de telegraf sau balcon cu grilaj metalic. Încercă un zîmbet să pară că a priceput gluma. Comisarul însă aștepta executarea ordinului. Ducîndu-și o mînă la ureche, ca să demonstreze că vina e a lui, spuse cu o nuanță de umilință :

— N-am înțeles, domnule comisar !

— Stai în patru labe ! țipă furios comisarul.

— Am înțeles, să trăiți !

Se lăsă în patru labe și făcu o treaptă vie în fața ferestrei. Comisarul, cu pantofii murdari, călcă pe spatele lui și intră pe fereastră. De acolo se întoarse spre Pistruiat.

— Și tu !...

Pistruiatul vru să se urce și el pe spatele polițistului, dar acesta îl îmbrînci.

— Măgarule !...

Pistruiatul nu-i răspunse. Se duse la fereastră, puse mîinile pe pervaz, se săltă, și sări în interior. De acolo privi, nu fără răutate, eforturile gardianului de a escalada fereastra. Fără ajutorul a încă doi polițiști, n-ar fi reușit niciodată.

Singura sursă de lumină de pe coridor era pătratul mare al ferestrei prin care pătrunseseră în clădire. Comisarul se uita în jur în căutarea unei urme, dar nu găsi nimic. Pardoseala de lemn fusese furată de mult, lespezile de piatră goale, reci, nu trădau nici o urmă.

— Încotro ar fi putut s-o ia un om care a intrat pe fereastra asta ? întrebă în cele din urmă comisarul.

Pistruiatul, care nu se gîndea decît la răzbunare pentru „actul de proprietate“ aruncat, arătă spre scările de lemn care duceau spre pod.

— Pe aici, domnule comisar.

Comisarul privi scările prăfuite care se terminau sub un chepeng din scînduri nedate la rindea.

— De ce tocmai pe acolo ? întrebă neîncrezător.

— Pentru că numai podul are ieşire.

Răspunsul Pistruiatului părea logic.

Comisarul îl ţintui pe Gruia, care prevăzător rămăsese lîngă fereastră.

— Gruia !

Poliţistul făcu cîţiva paşi spre comisar.

— Am înţeles, domnule comisar, şi îşi bătu călcîile. Cînd lua poziţie de drepţi, burta părea mai mare decît era în realitate.

— Ce ai înţeles, mă ? întrebă comisarul supărat. Niciodată nu bănuise pînă atunci că are un subaltern atît de tîmpit.

— Păi, ce aţi spus ?

Comisarul îl străfulgeră cu privirile. Îl deranja că-l avea ca martor pe Pistruiat.

— Încă n-am spus nimic.

Senin, Gruia iar luă poziţie de drepţi :

— Atunci, încă n-am înţeles nimic, domnule comisar !

— Du-te pînă sus şi vezi ce-i acolo !

Gardianul, plin de importanţă în faţa unei asemenea misiuni, îşi scoase pistolul şi se repezi spre scări. Numai după doi paşi, lemnul trosni, se rupse sub greutatea lui şi poli-

ţistul se prăvăli cu faţa înainte. Mai rupse o treaptă putredă, se umplu de praf, apoi se rostogoli la picioarele comisarului.

Pistruiatului îi păru rău că nu urcase acesta.

Comisarul îl prinse pe Pistruiat de braţ :

— Tu ştiai că scările sînt putrede ?

Îl zgîlţîi cu putere să-l intimideze, dar Pistruiatul nu se pierdu cu firea. Se dezvinovăţi aproape strigînd :

— De unde să fi ştiut ?!

Plin de vînătăi pe faţă, Gruia reuşi să se ridice în picioare şi luă poziţie regulamentară.

— Pe aici nu putea să urce, raportă ceremonios.

Comisarul se congestionă din nou la faţă :

— Crezi că eu nu-mi dau seama, dobitocule !...

Nu se mai miră că Andrei Bogdan a reuşit să evadeze. Dacă poliţia are oameni ca acest Gruia, probabil că nici nu-l vor prinde.

— Acolo ce-i ? întrebă pe Pistruiat, arătînd treptele de piatră care duceau spre subsol.

— E o cămară fără ieşire. Pe acolo cu siguranţă n-a luat-o. Un urmărit nu se ascunde într-o încăpere fără ieşire.

— Vorbeşti cam mult, puştiule ! Mă Gruia, adu o lanternă.

— O lanternă, repetă Gruia și se repezi la fereastră.

Se cățără anevoie și, imediat ce dispăru prin pătratul luminos, se auzi o bufnitură. Căzuse în curte. Se auzi o înjurătură, apoi se făcu liniște.

Pistruiatul vru să rîdă dar, văzînd fața încruntată a comisarului, se reținu. Se lăsă de pe un picior pe altul și brusc i se făcu frică : își coborî privirile în pămînt și privi cu încăpățînare lespezile de piatră. „Oare ce o fi făcut omul cu hainele cenușii de-l urmăresc atîția ? O fi vreun criminal periculos“, și la acest gînd se cutremură.

— Ți-e frig ? întrebă comisarul.

— Da, îi răspunse Pistruiatul speriat și fu bucuros cînd auzi pașii polițistului. Acesta se cățără pe pervazul ferestrei și mai anevoie ca mai înainte din cauza lanternei pe care o ținea în mînă.

— V-am adus-o, domnule comisar ! raportă gîfîind polițistul.

La lumina jucăușă a lanternei, galbenă și palidă, coborîră cele cîteva trepte de piatră. Comisarul cercetă pînă și pereții : erau plini de igrasie. Într-adevăr, încăperea nu avea nici o altă ieșire. Numai într-un colț, o gaură de scurgere dădea într-o cameră alăturată.

— Acolo, ce-i ?

— Nimic, răspunse Pistruiatul. Noi numim spărtura aceea „poarta șobolanilor“.

— Șobolani, spuse cu voce tremurată gardianul. Sînt șobolani pe aici ?

Chiar la lumina slabă a lanternei se vedea că pălise. Pe fundalul întunecat al peretelui de cărămidă, fața i se părea dată cu var.

— Da, sări să-i răspundă Pistruiatul. Nejustificat, îi păru bine că polițistul se speriase. De jumătate de metru, continuă. Dar fiți liniștit, nu atacă omul decît dacă sînt încolțiți.

— Ați auzit, domnule comisar ? Sînt șobolani !

— Ce-ai vrea să fie, mă ! țipă comisarul. Privighetori ?... Se întoarse spre Pistruiat : Ce-i dincolo de spărtură ?

— E o magazie fără ferestre, fără uși. Acolo depozita tinichigiul plăcile de aluminiu.

Spărtura era strîmtă, cu greu ar fi putut un om să se strecoare prin ea.

— Ia aruncă o privire acolo, ordonă comisarul gardianului.

Acesta se lăsă cu grijă în genunchi, să nu se murdărească. Din cauza umezelii, praful depus se năclăise într-o mîzgă alunecoasă.

— Eu, domnule comisar, cu burta mea mare, nu vă pot fi de folos. Dar puștiul ar putea chiar să intre.

— Scoală-te !... Te pomenești că ți-e frică de șobolani...

— Nu, domnule comisar !

— Scoală-te, că nu ești bun de nimic. Hai, puștiule !

În încăperea pătrată, boltită, vocile sunau straniu : păreau rostite din rărunchi și pereții umezi le reverberau ca într-un cazan.

Împins de comisar, Pistruiatul, atent să nu se murdărească, se lăsă în jos, lîngă spărtură. Tocmai cînd nu se aștepta, comisarul îl îmbrînci cu piciorul. Pistruiatul se întinse pe mîzgă, mormăi un fel de înjurătură, pe urmă, neavînd încotro, se apropie de spărtură. Comisarul îi întinse lanterna, apoi așteptă ca Pistruiatul să lumineze încăperea alăturată.

— Ce vezi ?...

— Nimic, spuse încet Pistruiatul, și se temu ca vocea să nu-l trădeze. În dreptul razelor, descoperi picioarele urmăritului. Cu mîna întinsă prin spărtură, făcu semn omului să se tragă mai la o parte. Acesta se execută.

În liniștea care se lăsă, se auzi deslușit respirația astmatică a gardianului și un țiuit ca atunci cînd ai urechea înfundată.

— Ia vezi, la ce se uită băiatul, ordonă comisarul gardianului.

Neavînd încotro, gardianul se mai lăsă o dată în genunchi, lumină spărtura cu lanterna.

— Nu-i nimeni acolo, domnule comisar! Se ridică greoi și-și privi uniforma plină de noroi. Dealtfel, dacă ar fi venit cineva pe aici, ar fi lăsat urme. Uitați-vă ce noroi e pe jos. Lumină pardoseala. Noroiul era călcat peste tot, iar în apropierea spărturii nu se vedeau decît urmele burții Pistruiatului.

— Înseamnă că n-a intrat pe fereastră, trase concluzia comisarul, și urcă în grabă treptele.

Afară, toată clădirea era înconjurată de polițiști. Comisarul Zisu, care coordona acțiunea de încercuire, îl întîmpină pe Bălan plin de importanță.

— Am cercetat fiecare ungher, din pivniță pînă în pod.

— În pod? Cum ați ajuns în pod?

— Am potrivit o scară la luminator. Pe dinafară. Să știți, am urcat și pe acoperiș. Mi-e teamă că evadatul a traversat numai curtea.

— Asta e și părerea mea, îi răspunse comisarul. Ce e dincolo de clădire?

— Canalul morii.

— Mda... De aceea i-am pierdut urma. Să se bareze toate ieșirile din oraș. Înființați posturi de control la gară, la uzina electrică,

la aeroport. Zece oameni să verifice toate casele de dincolo de canal. Executarea !...

— Alinierea ! urlă Zisu și polițiștii se aliniară după mărime.

Primul era un om înalt, cu o cicatrice roșie pe obrazul stîng. Pistruiatul îl mai văzuse în oraș ; făcea de post în apropierea podului de lîngă piața de vechituri.

— Voi trei, continuă comisarul pe un ton mai scăzut, arătînd spre primii trei, mergeți la mașini, iar restul treceți canalul și cercetați fiecare casă, din pivniță pînă în pod !...

Polițiștii se risipiră și, cînd se stinse și ultimul tropăit, în curtea imensă nu mai rămăsese decît Pistruiatul, murdar din cap pînă în picioare. Era supărat, ar fi vrut să plîngă și neputința îl durea fizic. Dacă ar fi putut deveni invizibil, așa cum văzuse săptămîna trecută într-un film — și acum îi părea rău că nu văzuse filmul decît de la pauză — atunci s-ar fi ținut tot timpul după comisar și i-ar fi pus piedică. Își imagina fața consternată a comisarului, plină cu vînătăi și asta îl amuză.

Un vînt de amurg mătură curtea și-l trezi pe Pistruiat din visuri ; căută din priviri actul de proprietate. Era tot în același loc unde îl călcase în picioare comisarul. Cu pași înceți, triști, porni într-acolo, îl culese și,

după ce îl netezi, îl vîrî în buzunar. Ar fi vrut foarte mult ca polițiștii să nu-l prindă pe edavat. Dealtfel, asta ar fi fost singura posibilitate de a se răzbuna pe ei. Se uită în jur și-i veni un gînd năstrușnic : ce ar fi dacă s-ar duce pînă la poarta șobolanilor să vorbească cu evadatul, să-l înștiințeze încotro au luat-o polițiștii ? Bineînțeles, continuă el șirul gîndurilor, discuția nu putea avea loc decît prin spărtură ; așa, să stea față în față cu el, n-ar fi avut curaj. Cine știe ce o fi făcut de-l urmăresc ? Poate fi chiar un criminal, mai auzise el asemenea povești despre niște oameni care răpeau copii și le sugeau sîngele. Dar dacă ăsta din pivniță era unul dintre aceia ? La acest gînd se cutremură, dar ura împotriva polițiștilor îi învinse teama și, cu pași de pisică, se apropie de fereastră. Ajuns acolo, se mai uită o dată în jur, să vadă dacă nu e urmărit. Deși nu i se păru nimic suspect, luă o piatră și o azvîrli spre poartă. Piatra se rostogoli zgomotos pînă în apropierea zidului, se lovi de ceva, pocni sec, apoi se așternu din nou liniștea. Dacă ar fi fost cineva acolo, ar fi trebuit să se trădeze. Totuși Pistruiatul mai rămase cîteva clipe nemișcat. Din stradă se auzea trecerea zgomotoasă a unei birje. Acum era momentul potrivit : își făcu vînt,

sări pe pervazul ferestrei, apoi, cu o precauție exagerată, se lăsă jos pe pardoseala de lespezi a coridorului. Trecut de primul obstacol, rămase mult timp nemișcat ca, la primul zgomot suspect, să sară din nou în curte. Era liniște : nu se auzea decît un țiuit, ca atunci cînd ții la ureche o scoică și, de departe, de la Canalul morii, concertul broaștelor. Pe coridor, din cauza umbrelor grele ale zidurilor, era întuneric beznă și nici măcar pătratul geamului nu se mai proiecta cu contururi precise pe peretele din față. Acum parcă și răcoarea se înăsprise, pereții muceziți, umezi îl priveau dușmănos. Foarte atent, să nu facă zgomot, porni spre încăperea de jos. Ajuns la trepte își opri răsuflarea, să nu se trădeze. Trase cu urechea : nu se auzea nici un zgomot, doar bătăile venelor de la tîmple i se păreau dăngănit de clopot.

Cu inima cît un purice, Pistruiatul coborî treptele și, cînd simți sub tălpi umezeala noroiului, se cutremură. Pe neașteptate îl cuprinse frica mai ales că, în încăpere, nu putu deslușI, nimic, nici măcar pereții și, ca și cum ar fi fost un făcut, își pierdu și simțul orientării. Îngrijorat, întinse mîna să dea de un perete, dar nu pipăi decît aerul. Atunci, căută cu piciorul prima treaptă, ca oricînd să

se poată retrage. Găsi treapta și se liniști puțin. Totuși, îi păru rău că se aventurase pînă aici, seara, pe întuneric. Dacă omul căutat de poliție, între timp se strecurase prin spărtură și acum e aici, undeva lîngă el, gata oricînd să-l înhațe ? Își reținu respirația încercînd să audă vreun zgomot. Aici, la subsol, nu se auzeau broaștele, în schimb țiuitul părea mai insistent decît pe coridor. Simți cum îl năpădesc sudorile și-și pipăi fața : era udă de parcă ar fi făcut baie și ar fi uitat să se șteargă cu prosopul. Da, în primul rînd va trebui să verifice dacă fugarul mai este aici.

— Alo !...

Cînd își auzi vocea zbătîndu-se printre pereții încăperii se cutremură : i se păru că strigase din toate puterile, că vocea i se aude pînă în stradă. Încordat așteptă să se stingă și ultimul ecou, apoi trase din nou cu urechea. O liniște ciudată, plină de așteptări îl apăsă ca o povară. Mai strigă o dată :

— Alo !...

Nici de data asta nu-i răspunse nimeni. Într-un fel îi păru chiar bine. Nu știa ce ar fi trebuit să facă dacă ar fi primit răspuns. Și cine era omul urmărit ?... Putea fi un borfaș ordinar sau, chiar mai rău, un ucigaș. La acest gînd se cutremură din nou și-și auzi

bătăile repezi ale tîmplelor ; că doar poliția nu urmărește pe cineva degeaba.

Urcă în grabă treptele și, cînd ajunse sus pe coridor, în dreptul ferestrei, răsuflă ușurat. Avu senzația că scăpase de o mare primejdie.

Afară se întunecase de-a binelea. Tufele prinseseră o culoare neagră și, numai departe, zidul alburiu, dat cu var, îi sugeră dimensiunile curții. Sări repede pe fereastră și, cînd se ghemui lîngă zid, i se tăie răsuflarea : în imediata lui apropiere auzi un zgomot ciudat de pași mărunți și repezi. Privi cu spaimă în direcția de unde se apropiau pașii și, în clipa aceea, Pistruiatul recunoscu cîinele ; era Calu, prietenul lui din strada Semaforului, un dulău imens, lățos, cu botul lat și urechi clăpăuge. Se liniști, dar inima îi mai bătea în gîtlej.

— Calule !... își strigă prietenul, dar vocea îi tremura încă. Ce cauți tu aici ?...

Cîinele se gudură la picioarele lui și cu limba-i trandafirie îi căută fața, dar Pistruiatul se feri la timp.

— Ți-am spus că nu-mi place cînd mă săruți... Hai, du-te acasă că se supără băcanul și o să spună că iar ai fost cu mine... Unde ai fost toată ziua ?

Calu lătră, îi plăcea cînd îi vorbea Pistruiatul.

— Azi, cînd am avut nevoie de tine, n-ai fost aici !... Şi puteai să rupi pantalonii unui comisar... Hai, du-te !...

Neavînd încotro, Calu îşi lăsă capul în pămînt şi porni spre poarta mare a fabricii.

ÎN DRUM SPRE CASĂ, Pistruiatul se căzni din răsputeri să-şi cureţe hainele ; în mare parte chiar reuşi ; numai acolo unde nămolul se infiltrase în ţesătura fină a tricoului, desenînd hărţi ale unor ţări necunoscute, rămăseseră pete cenuşii. Din cauza asta se bucură că se lăsase întunericul deşi, o lege nescrisă a familiei Pleşa îi permitea rămînerea la joacă pînă la aprinderea primului bec. Dar cum în jurul fabricii de hîrtie becurile arse n-au fost înlocuite de mult — şi asta ştiau şi părinţii — avea o justificare nepusă la îndoială. Şi dacă ar fi avut puţin noroc (şi norocul însemna ca tata să nu se fi întors încă de la fabrică), ar fi putut chiar să se schimbe. Observaţiile mamei erau mai usor de suportat ; ea, chiar cînd îl certa, o făcea cu voce caldă, de parcă l-ar fi alintat. E drept, mama nici nu prea avea timp de aşa ceva, mai tot timpul stătea aplecată asupra maşinii de cusut ; avea de lucru, nu-şi putea permite să-şi piardă vremea cu fleacuri. Cu toate astea, în faţa casei, Pistru-

iatul își mai controlă o dată ținuta și, mulțumit, intră în bucătărie, rostind un „sărut mîna“ ostentativ. Pe urmă, imediat atacă un măr din farfuria de pe masă.

Cu mîinile ocupate se simțea mai în largul lui. Maică-sa, așa cum își imaginase, era aplecată asupra mașinii de cusut ; mașina țăcănea puternic și, dacă asculta acest țăcănit din camera lui, cu capul înfundat în perne aducea cu zgomotul unui tren de marfă care traversa macazurile în fața unui canton. Mușcă din măr și întrebă într-o doară ca un cunoscător al problemelor de-acasă :

— Mamă, cîte rochii își face doamna Preda pe săptămînă ?

De fapt nici nu aștepta un răspuns concret. Nici doamna Preda, nici rochiile ei nu-l interesau ; pusese întrebarea doar așa, să se afle în treabă.

Maică-sa îi răspunse fără să se întoarcă spre el :

— Asta nu te privește pe tine !

În bucătărie, aburii supei de cartofi, care fierbeau pe plită, învălui toată bucătăria cu un miros plăcut de rîntaș. Maică-sa se opri din cusut și se întoarse spre Pistruiat. Abia acum îl văzu cît e de murdar. Se încruntă :

— Ce-i cu tine ? Ți-ai murdărit hainele !...

— Da.

N-avea nici un rost să nu recunoască un lucru evident.

— Cum adică, da ? Unde ai fost ? Te pomenești că iar ai fost la fabrica de hîrtie ?

— Da.

— Ai noroc că taică-tu nu-i acasă !... Ți-ar da el ție fabrică !... Du-te și schimbă-te să nu te vadă așa... Știi cum e el !...

Pistruiatul intră în camera lui și observă că nu era tras ruloul de camuflaj. Trase pînza neagră pînă jos și legă șnurul de un cîrlig. Odată au trebuit să plătească o amendă pentru că s-a văzut lumina din stradă. Știa că tonul ridicat al mamei se datora mai mult întrebării în legătură cu rochiile doamnei Preda decît faptului că era murdar.

Doamna Preda avea un magazin de coloniale pe strada Independenței ; era grasă ca un tanc, după doi pași transpira și răsufla greoi ca o gîscă. Își făcea două-trei rochii pe lună și toate i le cosea mama. Pistruiatul înțelesese că îi era rușine să se dezbrace în fața altor croitorese. Era pretențioasă, era convinsă că numai din cauza croielii pare atît de grasă. Mama îi cususe după toate jurnalele de modă : cu talia sus, cu talia jos, în valuri, strînsă pe corp, largă, cu nasturi în față, cu nasturi în spate, din materiale în dungi și fără dungi, uni și cu picățele. Degeaba. Ea

însă insista, voia să fie în pas cu moda și avea și bani pentru asta.

Pistruiatul se dezbrăcă și se spălă în lighean. Mama îi controlă urechile apoi îl șterse cu un prosop de in cu ciucuri, prosop pe care ea, și vorbea des despre asta, îl adusese ca zestre. Prosopul era aspru, punea sîngele în mișcare, dar Pistruiatul nu-l iubea ; nu sugea apa ; avea tot timpul senzația că se șterge cu un prosop ud.

Mama îi pregăti un tricou curat, pe care-l îmbrăcă cu luare-aminte ; nu voia să-și strice cărarea, dreaptă, parcă trasă cu liniarul. Îi plăcea să-și facă lecțiile seara, la lumina lămpii ; țăcănitul mașinii de cusut îi era atît de familiar încît, fără acest zgomot, parcă ar fi fost mai greu să rețină anul nașterii domnitorilor sau teorema lui Pitagora. De obicei, după ce termina lecțiile, care trebuiau învățate pe de rost, făcea conversație cu mama ; asta ca să-i dea de știre că lecțiile sînt pe sfîrșite.

— Mamă, tu știi să desenezi o barză ?

— Nu, eu știu să cos.

— Spune, mamă, de unde are doamna Preda atîția bani ? În fiecare săptămînă își face o rochie nouă.

— Nu știu...

— Într-adevăr nu știi, sau nu vrei să-mi spui ?

— Nu știu...

— Tu nu știi nimic... Și pentru că ea nu-i răspunse, continuă : Nu vrei să mă ajuți să desenez o barză ?

— Nu. Ți-am mai spus că nu știu să desenez.

— Și, atunci, ce note ai avut la desen ?

— Noi n-am avut desen la școală. La ora de desen săpam grădina profesorului.

— Aia zic și eu școală ! La săpat aș avea zece.

— După cît mă ajuți în casă, ar trebui să rămîi repetent în fiecare an.

Mama se ridică de lîngă mașină și se duse în dormitor. Pistruiatul se uită lung după ea, apoi încercă să termine de desenat barza. N-avea talent la desen, dacă barza n-ar fi avut cioc lung și picioare lungi, ar fi putut fi orice fel de pasăre, chiar și o găină.

În clipa aceea se deschise ușa și în prag apăru tata. Atît de multe ori îl văzuse Pistruiatul sosind așa, cu haina de piele aruncată pe umăr, cu fața mînjită ușor de funingine, încît imaginea asta îi era foarte dragă.

Cu tata se înțelege mai bine decît cu mama. Cu el era prieten și, față de colegi, se lăuda cu asta. Dar de taică-su era mîndru și pentru alte lucruri : puternic ca un urs, uneori, duminica, dacă mergeau la strand, Pistruiatul admira spatele lat al tatălui și, dacă nu i-ar

fi fost rușine, ar fi strigat în gura mare: „Uitați-vă, omul acesta cu spatele lat e tatăl meu!“ Neputînd însă striga, se ținea după el, îl lua de mînă, ca oamenii să vadă că sînt împreună.

— Sărut mîna, tată!...

Tata se apropie de el:

— Mă, dar harnic mai ești! Parcă te-ai pregăti să te faci popă... În clipa aceea descoperi și desenul de pe hîrtia din fața lui. Dar orătania asta ce e?

— Barză, tată!...

— Păi, n-ai face rău dacă ai scrie asta și cu litere, să nu-ți confunde barza cu o cioară. Mama unde e?

Pistruiatul nu mai avu timp să-i răspundă. Mama apăru în pragul dormitorului, sau era chiar mai de mult acolo; îi plăcea să-i vadă pe cei doi împreună.

— Bine că mai vii și tu pe acasă... Și fără să aștepte răspuns, se duse la plită și turnă apă caldă în lighean.

Tata își scoase cămașa, privi apa din lighean, apoi se întoarse zîmbitor spre mama:

— Sper că nu-i atît de fierbinte ca să mă opăresc. Brusc se aplecă spre ea și o sărută pe obraz.

— Mă săruți numai ca să mă murdărești, spuse mama dojenitoare, dar cuvintele nu sunau a dojană, ci mai mult a dragoste.

La masă, ca de obicei, tata glumea, critica tot ceea ce făcuse mama în timpul zilei, dar mama nu se supăra ; dimpotrivă, acest ritual, împămîntenit de ani de zile, îi făcea plăcere.

Tata abia acum descoperi cît de frumos era pieptănat fiul său. Ascunse un zîmbet sub mustăți și întrebă cu o mirare prefăcută :

— Ce-i cu tine de te-ai făcut atît de frumos ? Te duci la bal ?

— Nu, tată !...

— Atunci de ce te-ai gătit așa ! ? Pentru culcare ?

— Da.

— Foarte bine !... Numai să ai grijă cum dormi pe pernă, să nu ți se strice cărarea. Ar fi păcat ca mîine dimineață să fii obligat să te piepteni din nou... Cu școala cum stai ?

— Bine, tată ! Și se feri, ca să facă loc mamei să pună cratița pe masă. Dar ieri am învățat degeaba la geografie... Nu m-a ascultat...

— Vezi, Mihai, asta n-ai înțeles-o tu încă... Nu se învață pentru note ci pentru tine... Degeaba ai avea zece la geografie, dacă nu știi care e capitala Suediei...

Între timp mama puse farfuriile : supa era caldă, aburii se ridicau pînă la tavan. Tata se întoarse spre mama.

— La noi în fabrică au întărit paza. Se vorbeşte că ar fi evadat cineva în drum spre închisoare.

— Cine ? întrebă mama fără prea mare interes, punînd în faţa fiecăruia o felie mare de pîine.

— De unde să ştiu ? îi răspunse tata. Un deţinut politic. Se spune că, în timpul transportului spre închisoare, a reuşit să sară din dubă. Îşi lărgi buzele într-un zîmbet şăgalnic ; plutonul de execuţie împuşcă păsări...

Pistruiatul era numai ochi şi urechi. Întrebă :

— Tată, ce înseamnă *deţinut politic ?*

Tata gustă din supă, dar o găsi încă prea fierbinte.

— Deţinut politic ?... E un... dar nu continuă... Chestiile astea pe tine nu trebuie să te intereseze.

— E un fel de hoţ ? insistă Pistruiatul.

— Ţi-am spus că nu te priveşte !... Vîrî lingura în supă. Iar supă de cartofi ?

— Carne nu se găseşte de două săptămîni... Ce vrei să gătesc ?...

Mirat, tata o privi drept în ochi.

— De ce te burzuluieşti aşa ? Am întrebat doar... Sau nu mai pot pune nici întrebări ?... Ştii foarte bine că îmi place supa

de cartofi... Şi n-am mai mîncat de nu mai știu cînd... După cîte îmi aduc aminte, ultima oară... ieri...

PISTRUIATUL ŞTIA CĂ TAICĂ-SU, înainte de a se duce la culcare, verifică focul în sobă, apoi trece pe la el să vadă dacă nu cumva doarme cu fereastra deschisă sau dezvelit. Uneori, dacă nu adormea înaintea acestui rond, se dezvelea dinadins, apoi aştepta ca taică-su să-l învelească şi, cînd operaţia se termina, îi rîdea în faţă :

— Te-am păcălit, te-am păcălit...

Taică-su îl dojenea tot în joacă şi, cînd pleca, Pistruiatului îi părea rău că rămînea singur. Ar fi vrut ca taică-su să rămînă cu el, să-i povestească peripeţiile din armată sau cele de pe vremea uceniciei. Aceste poveşti îi plăceau cel mai mult şi, uneori, se întreba dacă într-adevăr maistrul la care învăţase meseria avusese curajul să-l pălmuiască. Pentru el, taică-su, chiar pe vremea copilăriei, era mare şi puternic, poate cu faţa mai puţin ridată ca acum.

Gîndindu-se la toate astea, Pistruiatul uită să se dezvelească şi taică-su îl surprinse cu lumina aprinsă, privind tavanul.

— Ce-i, Mihai, nu dormi ?

— Nu, tată... Te-am așteptat. Vreau să te întreb ceva, ca între bărbați. Știu, la masă nu mi-ai putut răspunde, era și mama de față.

Taică-su îl privi mirat, introducerea i se păru prea lungă.

— Spune, meștere, dar să știi că eu nu știu cînd a murit Vlad Țepeș...

— Asta știu eu, spuse Pistruiatul, și se ridică în coate. Spune-mi, tată, ce înseamnă *deținut politic* ?

— Pentru asta nu dormi ?

— Da.

Taică-su se așeză pe marginea patului și se scotoci în buzunare după o țigară. Găsi una mototolită, o îndreptă și o aprinse.

— Păi, cum să-ți explic ?... Pentru asta ar trebui să fii mare, să pricepi niște lucruri...

— Vezi cum ești tu... Acum sînt prea mic. Altă dată îmi spui că sînt mare. În fond, sînt mic sau mare ?

Taică-su trase din țigară să nu fie nevoit să zîmbească.

— Ca să faci pipi în pat, ești mare... Pentru întrebarea pe care mi-ai pus-o, ești prea mic...

Pistruiatul nu se aștepta la acest răspuns. Spuse resemnat :

— Am înțeles, sînt mic atunci cînd îți convine ție. Dar răspunde-mi la întrebare: deținutul politic este un fel de hoț?

— Nu.

— Păi, dacă nu e hoț, de ce e arestat un om care nu fură?

— La vîrsta ta nu e bine să știi aceste lucruri, îl întrerupse taică-su. Totuși îsi spun, numai să nu-ți umble gura. Sînt oameni de care stăpînirea se teme. Și ca să scape de ei, îi arestează...

— Ce înseamnă stăpînirea?

— Guvernul, primarul, poliția...

— Și regele?

— Mai ales el..

Pistruiatul își aranjă perna și-și strînse picioarele sub el. La lumina palidă a lămpii, pistruii păreau că ard.

— Dar ceva tot trebuie să facă oamenii aceștia, pentru că nu poate să-i aresteze fără motiv.

— Bineînțeles, sînt acuzați că fac agitație.

— Cum adică, fac agitație? întrebă Pistruiatul repede, ca să nu-i dea ocazie lui taică-su să plece.

— Ridică pe muncitori împotriva acelora care au fabrici.

— Și ei sînt stăpînirea?

— Și ei, și încă cei mai răi.

— Dar și printre proprietarii de fabrici sînt oameni buni.

— Nu sînt. Cum să fie bun un om care trăiește din munca altuia ? E un parazit...

— Adică, toți care au fabrici sînt paraziți ?

— Toți !

Răspunsul acesta îl descumpăni. Întrebă cu voce scăzută :

— Tu crezi despre mine că aș putea fi un parazit ?

— Nu.

— Și totuși după teoria ta sînt.

Tata îl privi mirat :

— Nu înțeleg.

— Am și eu o fabrică. Aia de hîrtie, de pe strada Drobeta.

— Cum adică, a ta ?

— Am cumpărat-o de la Niță. I-am dat șaptesprezece bile pe ea și deșteptătorul pe care l-ai aruncat la gunoi.

De astă dată, tatăl nu-și mai putu ascunde zîmbetul. Răspunse totuși foarte serios :

— Înseamnă că ai dreptate. Teoria mea e greșită pe undeva. Sau mai bine-zis, excepția aceasta confirmă regula. Și acum, hai, închide ochii și dormi.

Tocmai cînd se ridică de pe pat, se auzi prin apropiere sirena unei mașini.

— Poliția ! spuse tata și stinse repede lumina, apoi se duse la fereastră și ridică ruloul de camuflaj. Cred că îl caută pe evadat...

— Dacă îl caută cu atîta insistență, îi răspunse Pistruiatul, și se duse și el la fereastră, înseamnă că e un om foarte important.

— Este, îi răspunse taică-su, fără să se întoarcă spre el. Poate cel mai important om din orașul nostru. Hai, du-te și culcă-te !...

Soarele năvălise de mult în cameră cînd Pistruiatul se trezi : la început privi buimac peretele pe care modelele perdelei, proiectate ca pe un ecran, se mișcau în ritmul unei adieri blînde de dimineață. Sări din pat și goni, pe cît îi îngădui cămașa de noapte, spre bucătărie. Ar fi vrut să-i mai pună cîteva întrebări lui taică-su. În bucătărie mirosea a cafea prăjită și a lapte afumat. Mama îl întîmpină chiar în prag.

— Ce-i cu tine ? Încă nu e nici șapte.

— Nu mi-e somn, mamă. Tata a plecat ?

— De mult.

— Azi și eu trebuie să fiu mai devreme la școală. Sînt de serviciu pe clasă.

— Atunci îmbrăcarea !...

Mîncă în grabă și se întreba dacă n-ar fi bine să-i povestească mamei întîlnirea lui cu *evadatul*. Poate ar fi crescut în ochii ei, dar ea era grăbită ; îi cercetă orarul și verifică dacă și-a pus toate lucrurile în ghiozdan. Poate

nici n-ar fi crezut că l-a văzut pe evadat, iar mai tîrziu, în drum spre școală, chiar îi păru bine că nu i-a pomenit nimic despre aventura sa. În dreptul fabricii de hîrtie se uită în jur dacă nu e văzut de cineva și, cînd se convinse că nu, traversă într-o doară strada și intră în curte. Pe pămîntul gălbui se vedeau încă urmele roților mașinilor poliției, tipărite adînc în pămînt. Se apropie tiptil de fereastră. Ziua, coridorul nu i se mai păru înspăimîntător. Văzînd scările podului rupte, zîmbi. Îi păru rău că nu urcase comisarul. Pe haina lui neagră mîzga ar fi lăsat urme mai vizibile. Porni spre trepte. Cînd ajunse în încăperea de jos, inima începu să-i bată din nou. Dar dacă evadatul ieșise din ascunzătoare și acum stă undeva rezemat de zid și așteaptă să apară cineva ? Trase cu coada ochiului spre zidul din stînga, dar acolo nu era nimeni. Răsuflă ușurat. Privi spre poarta șobolanilor. Acolo totul părea la fel ca și ieri seara. Totuși, nu se apropie de spărtură : strigă de la distanță :

— Alo, e cineva aici ?...

Vocea i se lovi de zid și, reverberată, învălui întreaga încăpere. Nici un răspuns. Era convins că omul căruia i-a făcut semn a plecat. Și era normal așa. De ce să stea într-o încăpere fără ieșire în așteptarea unui nou control ? O clipă vru să se ducă pînă la spăr-

tură, dar îi era teamă să se aplece. Dar dacă omul e tot acolo și-l prinde de braț ? Aici ar striga degeaba după ajutor, nu l-ar auzi nimeni. Cînd urcă și ajunse din nou la fereastră, se rușină că nu avusese curaj să se uite prin spărtură. Dacă l-ar fi văzut prietenii, sigur și-ar fi bătut joc de el.

Îi veni o idee salvatoare : scoase o hîrtie din buzunar și cu un ciot de creion chimic începu să scrie : „Nu trebuie să vă temeți, eu sînt băiatul care v-a făcut ieri semn cu mîna să nu vă găsească cei de la poliție. La prînz, cînd ies de la cursuri, am să vă caut din nou. Poate aveți nevoie de ceva“. Abia cînd se iscăli își dădu seama că misiva era scrisă pe actul de proprietate. Nu mai avea ce face, s-o transcrie nu mai avea timp, ar fi însemnat să întîrzie de la școală. Împături actul, coborî treptele și, de astă dată, se apropie mai mult de spărtură.

— O scrisoare de la un prieten, spuse și aruncă hîrtia în încăperea alăturată.

ORICINE AR FI INTRAT în biroul comisarului Bălan, a doua zi după evadarea lui Andrei Bogdan, și-ar fi dat seama că acesta nu dormise toată noaptea : cearcănele adînci îi conturau și mai mult pungile de sub ochi. Cu barba nerasă, țepoasă și neagră, părea

mai sever ca de obicei. Comisarul regal, Comănescu, îl chemase în cursul nopții de două ori la raport : o dată, să expună tot ceea ce știa despre evadare și, a doua oară, să asiste la conversația acestuia, la telefon, cu ministrul de interne. Nimeni nu se gîndise că evadarea va avea un răsunet atît de mare. Cu atît mai mult cu cît, pe tot timpul procesului, lucrurile păreau clare, fără urmări. Era convins că nimeni nu și-ar fi imaginat că se pregătește o evadare, nici măcar cei mai vigilenți, deoarece traseul, ca dealtfel toate instrucțiunile privitoare la deținut, s-au dat cu mențiunea „strict secret". Dar chiar dacă în mintea cuiva s-ar fi născut ideea organizării unei evadări, pedeapsa capitală ar fi trebuit să-l înspăimînte.

În ultimul timp toate îi mergeau pe dos comisarului Bălan : veștile de pe front erau proaste, rușii se apropiaseră la cîțiva kilometri de Nistru, trupele române refuzau să lupte alături de nemți, iar în țară, acțiunile comuniștilor se intensificaseră. Cînd l-a văzut pe Bogdan urcat în dubă, fusese convins că cei de la București îl vor aprecia. Spera chiar într-o decorație și acum totul se năruise. Comănescu îi vorbea cu *bă*, ca niciodată pînă atunci, și chiar și subalternii șușoteau în spatele lui. Primise trei zile răgaz să dea de urma evadatului. Trei zile, și Co-

mănescu a adăugat și trei nopți. Obosit mort, nu știa ce ar trebui să facă mai întîi. Ascultase rapoartele celor care au percheziționat casele de dincolo de Canalul morii, dar acolo, ori nu știau nimic despre Bogdan, ori nu voiau să vorbească. Bănuia că de la locuitorii orașului nu putea să se aștepte la nici un sprijin. Dimpotrivă. De aceea hotărî să se rezume la serviciile poliției. Continuarea urmăririi trebuia pornită de acolo de unde i s-a pierdut urma. Și acest loc era fabrica de hîrtie. În fond, ultimii care l-au văzut pe evadat erau puștii din fabrică. Cum de nu i-a trecut prin gînd să le ia adresele ? De unul singur își amintea mai precis : unul pistruiat, care l-a însoțit în incinta fabricii. Nu era mult, dar totuși era o pistă. Băiatul chiar a declarat că e *proprietarul* fabricii ; normal ar fi să locuiască prin apropiere. Da, acesta era drumul pe care va trebui să-l urmeze.

Sună și ținu degetul pe butonul soneriei pînă apăru secretara.

— Să vină Crețu !...

— Da, domnule Bălan.

După cîteva clipe apăru Crețu. Era un comisar tînăr, îmbrăcat neglijent, cu hainele mototolite, pătate de mîncare. Dacă ar fi avut timp, Bălan i-ar fi ținut o predică despre felul cum trebuie să fie echipat un comisar.

Acum însă nu avea timp să-i țină predici ; îi trecu cu vederea neglijența și intră direct în subiect :

— La gară ?

— Nimic.

— La aeroport ?

— Nimic.

Răspunsurile scurte ale comisarului îl enervau și mai mult. Acest imbecil nu era agitat, îl durea în cot de situația creată de evadat, părea plictisit. Faptul că era obosit și neras nu însemna că își pierduse noaptea în interes de serviciu ci, probabil, chefuise undeva. Bălan îl țintui cu privirea :

— Măi Creţule, tu ai fost ieri la fabrica de hîrtie ?

— Da, domnule comisar-șef.

— A fost acolo un băiat pistruiat. Îl ţii minte ?

— Nu.

— E normal... Ascultă, Creţule !... A fost acolo, în curtea fabricii, un băiat pistruiat. Îl aduci aici.

— Îi știți cumva numele ?

— Dacă îi știam numele și adresa, nu te chemam pe tine. N-ai date suficiente ?... Ieri, curtea fabricii, pistruiat... Cîți pistruiați pot locui prin apropiere ? Te duci pe la toate școlile din împrejurime și-l cauți... E clar ?

— Da, domnule comisar-şef... Mai aveţi să-mi spuneţi ceva ?

— Da. Din tine n-o să iasă niciodată un comisar bun. Fără pistruiat să nu te mai prind la poliţie.

IULIA PRODAN îşi pregătea totdeauna orele : recitea notele, făcute în timpul studiului, şi conspecta lucrări de specialitate referitoare la subiect. La facultate avusese un profesor bun şi un conferenţiar excepţional. Conferenţiarul, fiind vorba de istorie, nu preda materia fără să fi analizat întîi epoca, condiţia socială, relaţiile dintre clase. În felul acesta, oricare domnitor român putea fi raportat la domnitorii epocii lui, la relaţiile existente dintre state şi, astfel, domnitorul nu mai era un om izolat într-o ţară izolată. În felul acesta, istoria devenea nu ceva epic, o poveste, ci o ştiinţă. Desigur, nu era cazul să intre în analiza condiţiilor sociale cu elevii din clasele primare dar, pe înţelesul lor, putea să le inspire dorinţa de a se informa şi, totodată, să le sădească în inimi dragostea de patrie. Considera că, predînd în felul acesta istoria, îşi făcea datoria cetăţenească. Dar, pentru că era pretenţioasă, elevii o credeau severă, rea. Colegii o considerau carieristă, iar colegele, din lipsa unei preocupări con-

crete în viaţa ei de toate zilele, și pentru faptul că rămăsese văduvă, spuneau că singurii bărbaţi cu care avea de-a face erau domnitorii unor vremi apuse. Uneori, în glumă, o întrebau : ce mai face Matei și, cînd ea întreba despre care Matei e vorba, ele îi rîdeau în faţă :

— Matei Basarab !

Ieri, după evadarea lui Andrei, se întorsese acasă, dar nu avusese curajul să iasă pe stradă, deși o măcina curiozitatea să afle veşti despre el. Știa că ar fi fost o prostie să hoinărească în apropierea fabricii de hîrtie ; ar fi dat de bănuit. Chiar și așa era bucuroasă că agentul care oprise taxiul n-o legitimase. Ar fi fost greu să explice ce caută acolo, unde se duce. Urmărise duba de la distanţă, voia să se convingă dacă totul decurge normal. Poate, dacă ar fi fost mai aproape de dubă, ar fi putut să-l ia pe Andrei în mașină, așa cum se planificase. Nimeni nu se aștepta însă că, în ciocnirea cu un car cu fîn, duba va lua foc. Bine că Lepădatu nu-și pierduse cumpătul, se repezise la dubă, îi deschisese ușa, apoi după ce Andrei sărise din mașină, o închisese la loc. Lepădatu nu avea altă misiune. Atît. E bine că a reușit să se îndepărteze încă înainte ca șoferul dubei să deschidă ușa și să elibereze pe însoţitori. În clipa aceea Andrei se căţărase deja pe zidul

de piatră al fabricii și dispăruse în curtea aceea părăsită. Un agent, în civil, se postase în fața taxiului și șoferul fusese nevoit să oprească.

— Întoarce ! ordonase agentul.

Șoferul nu-și pierduse sîngele rece.

— Nu se poate, am client.

Agentul se înroșise la față, era gata-gata să explodeze.

— Îți ordon să întorci !...

— Vorbiți cu cucoana, ea plătește, ea poruncește.

Să nu-și atragă asupra ei nici cea mai mică bănuială, a intrat în vorbă să nu pară prea dezinteresată.

— Dar ce s-a întîmplat ?

Agentul se apropiase de portieră ; a văzut-o elegantă, frumoasă, și și-a scos pălăria :

— Interese de stat, doamnă, sărut mîinile... Trebuie să dau urgent un telefon. Trebuie să prindem un evadat. Sper că nu aveți nimic împotrivă ?

— Dimpotrivă, spuse ea, și deschise portiera. Poftim !

Agentul s-a așezat lîngă ea și a redevenit agent. A răcnit șoferului.

— Întoarce !...

Mașina a manevrat greoi, s-a întors și s-a oprit la primul telefon public.

Agentul a coborît și profesoara l-a mai întîrziat cu o întrebare :

— Poate aveți nevoie în continuare de mașină ?...

— Nu, sărut mîinile, coniță, vă mulțumesc!

De acolo, Iulia Prodan s-a dus de-a dreptul acasă și, cu o voință supraomenească, să nu fie nevoită să se gîndească la cele întîmplate, și-a pregătit lecția pentru a doua zi. Fiica sa, Lucica, a întrebat-o de cîteva ori de ce e atît de supărată, și ea, fără să fi vrut, i-a răspuns iritată că are de lucru.

— S-a întîmplat ceva, mamă ?

— Nu, nu s-a întîmplat nimic.

— Atunci, de ce nu ești ca altădată ?

— Dar cum sînt eu altădată ?

— Drăguță... Azi toată ziua mi-ai vorbit urît. Credeam că s-a întîmplat ceva.

— Nu, draga mea, nu s-a întîmplat nimic.

Pînă seara tîrziu, nu ieșise din casă : spera s-o sune la telefon Lepădatu, sau măcar Gabi. Dar parcă era un făcut, telefonul rămăsese mut. O dată chiar se temuse că poate nu funcționează și ridicase receptorul să controleze dacă are ton.

— Cu cine vrei să vorbești, mamă ?

— Cu nimeni... Am vrut să verific dacă are ton.

— Și are ?

— Are.

Cînd, în cele din urmă, vru să coboare în stradă, auzi sirena mașinii poliției. Privi pe fereastră și descoperi că toată strada era împînzită de patrule. Lucica se apropiase și ea de fereastră, și-i spuse de parcă i-ar fi ghicit gîndurile :

— Tot orașul e așa, mamă ! Se spune că vor să prindă pe cineva...

— E treaba lor, Lucica... Hai să ne culcăm !...

— Am avut senzația că ai vrut să ieși în oraș ?...

— Nu, draga mea, ce să caut în oraș ?

Noaptea, nu reuși să închidă ochii și, dimineața, se trezi obosită de parcă ar fi ținut lecții o săptămînă întreagă, fără întrerupere.

În cancelarie ajunse cu întîrziere, abia a avut timp să se schimbe. Ceea ce înțelese, însă, din discuțiile colegilor, era că toate ziarele erau pline cu știri despre evadarea unui comunist pe care poliția nu reușise să-l descopere încă. Răsuflă ușurată și porni spre clasă.

Avea o experiență formidabilă în depistarea elevilor nepregătiți. Îi recunoștea după priviri, după felul cum schimbau greutatea corpului de pe un picior pe altul, după cît de insistent priveau podeaua. Încă în drum spre catedră, îl ochi pe Pleșa.

— Știi lecția, Pleșa ?

— Da, doamnă profesoară.

— O știi bine ?

— Da, doamnă profesoară.

— Atunci, vino la catedră !

Cu pași înceți, dar siguri, Pistruiatul porni spre catedră. Ieri seara citise lecția de cîteva ori, n-avea probleme. Profesoara se instală la catedră, răsfoi catalogul, dar gîndurile ei zburau departe, la fabrica de hîrtie, la Andrei Bogdan.

— Pot să încep ? întrebă Pistruiatul, sigur de el.

— Te rog.

— Vlad Țepeș... începu Pistruiatul cu voce ridicată și se întrebă de ce or fi zîmbind colegii. Poate le place tonul. Păi dacă e așa, de ce să nu se distreze. Continuă pe același ton ridicat : În vara anului 1456, cu ajutorul lui Iancu de Hunedoara, a luat tronul Țării Românești Vlad Țepeș. Clasa zîmbi din nou, dar Pistruiatul nu se lăsă intimidat : Cînd s-a urcat pe tron, a găsit țara într-o stare deosebit de grea. Luptele dintre pretendenți au slăbit autoritatea domnească...

— Asta a fost lecția trecută, îl întrerupse profesoara cu o voce severă.

„Aa, va să zică de asta au rîs colegii !“ Dar cum lecția trecută ?... El abia ieri a învățat-o. Spuse repede, să nu pară pauza prea lungă :

— Da, da, lecția trecută... Pentru azi avem...

— Ei, ce avem pentru azi, se întoarse profesoara spre el.

— Avem, avem...

— Avem un elev care nu s-a pregătit... Îți dau un patru, Pleșa.

Tocmai cînd îi trecuse nota în catalog, se deschise ușa și apăru directorul școlii. Rar se întîmpla să vină în timpul orelor de clasă. Elevii se ridicară în picioare. Directorul se apropie de profesoară, îi șopti ceva la ureche. Pleșa, care era în apropiere, nu înțelese decît foarte vag că-și cerea scuze pentru deranj și parcă rostise și numele lui. Se liniști însă repede, era normal să-i pomenească numele, era doar lîngă catedră. Profesoara îi căută privirile, apoi spuse cu voce tare :

— Pleșa, te duci cu domnul director în cancelarie.

— Îmi iau și ghiozdanul ?

— Da, poți să-ți iei și ghiozdanul, îl sfătui directorul.

În drum spre cancelarie, directorul îl prinse de umeri :

— Pentru ce te caută poliția, mă ?! Ai făcut ceva ?

— N-am făcut nimic, domnule director...

— Pentru nimic nu te caută poliția. Dacă aud că ai făcut ceva, să știi că te exmatricu-

lez... Eu n-am nevoie de derbedei în școală...

Pistruiatul fusese de mai multe ori în cancelarie. Cu profesorii adunați în jurul mesei, cancelaria aducea cu o sală de tribunal, rece și neprimitoare. Acum, în afară de director, nu mai era în încăpere decît un comisar tînăr, cu hainele boțite, pline cu pete de mîncare pe rever.

— Vi l-am adus, domnule comisar, spuse directorul, și-l împinse pe Pistruiat chiar în fața comisarului. Cu pași înceți el se retrase în spatele biroului său și aștepta să audă despre ce era vorba.

Comisarul îi cercetă fața Pistruiatului ; păru mulțumit.

— E a treia școală unde te caut... Să știi că am văzut vreo cinci pistruiați pînă acum. Cum te cheamă ?

— Mihai Pleșa.

— Și unde stai ?

— Strada Semaforului 2.

— Ai fost ieri în curtea fabricii de hîrtie ?

— Da.

— Bravo !... Se întoarse spre director. Asta e tot, domnule director. Vă rog să mă scuzați pentru deranj. Bună ziua.

Fără să aștepte răspuns, ieși din birou. Directorul privi mirat în urma lui, apoi se întoarse spre Pistruiat.

— De ce ți-a pus aceste întrebări ?

— Nu știu... Am fost ieri acolo cînd a fugit evadatul. Poate din cauza asta.

— Da, da, se poate să ai dreptate. Şi l-ai văzut pe evadat ?

— Da, domnule director.

— Şi cum arăta ? Aşa cum îl descriu ziarele ?

— Eu n-am citit ziarele.

— Dar cum arăta ?...

— Era înalt, avea niște haine cenușii și ținea tot timpul mîinile în față. Cred că avea un pistol.

— Nu avea pistol. Avea cătușe la mîini... Bine, Pleșa, du-te !

PE CORIDORUL plin cu portretele domnitorilor și cu planșe botanice, Pistruiatul se gîndi o clipă să se reîntoarcă în clasă, dar se răzgîndi repede. Tot a luat un patru, acum de ce să mai asculte și morala profesoarei ? Că ei nu-i ajunge să dea un patru ; mai ține și predici despre felul cum trebuie învățat, ce importanță are istoria în conștiința unei națiuni... Parcă un om nu poate trăi fără istorie. Le ce i-o fi folosind băcanului din colț că știe în ce an a murit Vlad Țepeș ? Matematica, da. Trebuie să cunoști cifrele, trebuie să știi să calculezi costul unui sfert de kilogram de zahăr, dar istoria ? Nici tata

n-are nevoie de istorie, acolo, la fabrică. Știind cîte lupte a avut Ștefan cel Mare, metalul nu se topește mai repede și bronzul nu se transformă în aur.

Coborî scările și ieși în stradă tocmai în clipa cînd se auzi clopoțelul pentru prima pauză. Dacă mai întîrzia puțin, nu mai putea să chiulească. Cu pași repezi traversă strada, să fie cît mai departe de clădirea școlii. Acum o să aibă timp să caște ochii la vitrine. Oare s-o fi vîndut motorul acela de barcă ? Era de mai bine de jumătate de an în vitrină și, dacă l-ar fi întrebat cineva pe Pistruiat ce ar dori cel mai mult în viață, ar fi răspuns fără să se gîndească : motorul de barcă. Își imaginase de sute de ori cum ar călători pe Mureș, mai repede decît o motocicletă pînă la vărsarea în Tisa ; de acolo, ca un fulger, pe Tisa în jos, pînă la Dunăre. Și cît ar mai putea fi pe Dunăre pînă la Marea Neagră ? O nimica toată. Pe hartă doar o palmă. Cu două pîini și cu niște cîrnați din pod, ar putea să vadă marea. Și motorul e puternic, ar veni și în susul apei. De ce o fi costînd un motor de barcă 50 000 ? La fel ca o motocicletă... Și dacă ar găsi acum pe stradă un pachet exact cu cincizeci de mii de lei ?...

Se duse de-a dreptul la magazinul unde se vindeau automobile și se opri în fața vi-

trinei din colţ. Se liniști. Motorul de barcă era tot acolo. Pe la ora prînzului, porni spre casă. Făcu un mic ocol, să poată să treacă şi pe la fabrica de hîrtie. Dacă evadatul mai era acolo, fără îndoială i-a citit misiva, avea să vorbească cu el. Dacă nu-i va răspunde, înseamnă că nu mai e acolo şi va trebui să-şi recupereze actul de proprietate. De ce naiba n-a transcris scrisoarea pe o altă bucată de hîrtie ? Şi ce dacă ar fi întîrziat la cursuri ? Poate că ar fi fost chiar mai bine, nu ar mai fi luat acel patru blestemat.

Strada fabricii de hîrtie era pustie. În colţul străzii erau doar doi copii, îşi spălau picioarele la cişmea.

Pînă la poarta fabricii, Pistruiatul merse încet ca într-o doară, ca un om fără treburi importante. Se gîndi mult dacă e bine să se strecoare în fabrică, sau să intre normal, să nu dea nimănui de bănuit. Se hotărî la cea de a doua variantă. Intră în curte, fluierînd dar imediat după doi paşi se opri. Pe iarbă, în apropierea ferestrei pe unde pătrunsese evadatul, stăteau doi oameni trînţi pe iarbă. Desigur, agenţi, îi trecu repede prin minte şi se gîndi ce o să le răspundă la întrebări. Dar oamenii nu-i dădură nici o importanţă. Mîncau salam de pe nişte ziare şi rupeau cu mîna bucăţi mari dintr-o pîine de casă. Pistruiatul îşi continuă dru-

mul. Cei doi, după îmbrăcăminte, păreau muncitori. Unul dintre ei, cel cu șapcă, se întoarse spre Pistruiat, dar avea gura plină cu mîncare. Pistruiatul i-o luă înainte :

— N-ați văzut cumva un cîine mare negru, lățos și cu capul cît o buturugă ?...

— Nu, îi răspunse în cele din urmă muncitorul cu șapcă, după ce înghiți dumicatul din gură. Mă pustiule, nu știi cît e ceasul ?

— Cred că e unu.

— Ți-am spus eu, se întoarse cel cu șapcă spre celălalt, un om mai în vîrstă, cu niște mustăți lungi, pleoștite.

— Păi, atunci să mergem ! spuse bătrînul și se ridică. Cel cu șapca strînse ziarul cu resturile de salam și se ridică și el în picioare.

— N-am văzut nici un cîine, băiatule... În orice caz în jumătatea de oră cît am stat aici, nu l-am văzut... Poate să fie după clădire.

— Mulțumesc, răspunse Pistruiatul și porni spre fundul curții. Ar fi fost acum stupid să se întoarcă, să vadă oamenii că de fapt venise pentru altceva. Se uită după fiecare tufă și striga cît îl ținea gura :

— Calule !... Unde ești, Calule !...

Cu coada ochiului privi spre cei doi muncitori. Era convins că oamenii erau agenți, că au fost special postați în curtea fabricii

să vadă cine vine pe aici, cine ia legătură cu evadatul. Poate că între timp au și fost la subsol. Muncitorii însă nu-i dădură nici o importanță. Porniră spre poartă și dispărură după zid. Cu pași de pisică, Pistruiatul porni în urma lor, să vadă dacă se îndepărtează cu adevărat. Cînd își scoase capul de după zid, muncitorii tocmai ajunseseră în colțul străzii și se opriră lîngă cișmea. „Beau apă", gîndi Pistruiatul. Așteptă pînă ce muncitorii își astîmpărară setea și porniră mai departe ; abia după aceea intră din nou în curtea fabricii. Nu mai voia să piardă timpul. Se duse de-a dreptul la fereastră și sări. Coborî scările și, abia cînd ajunse în dreptul porții șobolanilor, se opri și se dădu cu un pas îndărăt.

— Alo, eu sînt Pistruiatul...

De dincolo nu se auzi nimic și tocmai cînd se convinse că evadatul nu mai e acolo, auzi un mic zgomot ca și cum cineva și-ar fi tîrît un picior.

— Ești singur ?

Vocea evadatului, în loc să-l sperie pe Pistruiat, îl liniști... „În sfîrșit", își spuse, și răspunse cu întîrziere. De astă dată cu vocea mai scăzută :

— Da, domnule, ce aș putea face pentru dumneavoastră ?

— Știu eu.. E ora prînzului, nu-i așa ?

— Da, domnule.

— Nu mai îmi spune *domnule !*

— Da, domnule !

— Pînă diseară, eu oricum nu pot să ies de aici... De aceea, dacă mi-ai aduce ceva de mîncare, ți-aș fi recunoscător. Dacă ai putea să aduci și o țigară ar fi grozav. Totuși, cel mai important e să vii diseară să mă ajuți să ies de aici. Și acum, du-te !... Să ai grijă să nu te vadă cineva...

— O să am grijă, domnule !

Urcă treptele încet și, cînd ajunse lîngă fereastră, auzi huruitul unui motor. Zgomotul crescu în intensitate și atunci Pistruiatul recunoscu mașina poliției. Era tot cea de ieri, neagră, cu o stea în trei colțuri pe bot. Se retrase în așa fel, să nu slăbească mașina din priviri. Mașina se opri. Întîi coborî comisarul Bălan. Pistruiatul îl recunoscu imediat. Comisarul nu mai părea atît de important ca și ieri. Ocoli mașina și deschise portiera unui individ în vîrstă, cu păr alb, care coborî anevoie din mașină.

— Poftiți, domnule Comănescu !

Omul în civil își îndreptă șalele ; purta ochelari negri ca orbii și o pălărie cenușie, cu boruri foarte largi.

— Asta e curtea, domnule Comănescu... Dacă ieri n-am fi întîrziat un minut, acum puteam fi liniștiți...

Comănescu își plimbă privirile peste zidurile scorojite ale fabricii ; părea plictisit. Spuse cu voce tărăgănată :

— Cred că a fost ajutat.

— Asta e și părerea mea, domnule Comănescu, grăbi să-i dea dreptate comisarul. Un om cu cătușe la mîini nu poate face un pas fără ajutorul cuiva. Și asta, arătă spre fereastră, e fereastra despre care v-am vorbit.

Pistruiatul se lipi și mai mult de zid, și-și opri răsuflarea.

Lui Comănescu fereastra nu-i spunea nimic. Mormăi un „da“ abia perceptibil și se îndreptă spre mașină. Comisarul Bălan, politicos, îi deschise portiera și, după ce Comănescu se instală în mașină, își șterse fruntea asudată. Ocoli mașina, apoi urcă și el alături de Comănescu. Mașina demară. Mult mai liniștit, Pistruiatul urmări cum virează spre poarta cea mare. Cînd nu mai auzi motorul deloc, abia atunci răsuflă ușurat. Escaladă fereastra și porni încet spre poartă, dar nu ieși în stradă decît după ce se convinse că mașina nu mai era acolo.

În dreptul cișmelei se opri și el, bău apă, apoi își continuă drumul spre casă. Cînd traversă podul peste Mureș, îi descoperi pe cei doi muncitori care fuseseră în curtea fabricii. Încărcau cu lopata niște camioane cu

pietriș. Alături de ei, o dragă scormonea prundișul.

— Ce-i, puștiule, ți-ai găsit cîinele ?

— Nu.

Nu mai lungi conversația deși draga, cu „vedrele“ legate de lanț, îl atrăgea.

Pe Calu îl întîlni imediat după pod. Stătea tolănit la umbră. Cînd îl văzu pe Pistruiat, se ridică sprinten și se năpusti asupra lui. Pistruiatul abia avu timp să se ferească. Își scoase ghiozdanul și puse hamurile în gura cîinelui.

— Ia, du-mi tu asta, meștere !... Dar să știi că e greu. Am un patru cît podul ăsta de mare.

Calu mîrîi, apoi porni după el. În colțul străzii Semaforului, Pistruiatul se auzi strigat. Era Mircea.

— Viiii dduupă masssă la fabrică ?

— Nu. Nu ne mai lasă poliția.

— Șșși pppentru aaasta ești supărat ?

— Nu pentru asta. Am luat un patru la istorie.

— Șșși eu am lluat doi...

— Ai luat un doi... Era bucuros că nu era singurul care a luat o notă proastă.

— Nnnu, ddoi de cinci.

— Cu doi de cinci eu aș fi doctor... Du-te !

Mircea nu pricepu unde îl trimite. Își schi-

monosi fața a mirare și întrebă mai greoi ca de obicei :

— Uuuuunde să mmmă duc ?

— Acasă.

— Tu tu tu nu vii ?

— Nu, am treabă...

— Undeee aai tttu treabă ?

— La bancă. Vreau să vînd fabrica... Dacă tot nu ne mai putem juca acolo !

AJUNS ÎN STRADA SEMAFORULUI, comisarul Creţu puse mîna pe umărul șoferului.

— Aici.

Maşina frînă brusc și opri chiar în dreptul casei Pistruiatului. La ora aceea a prînzului strada era pustie, vîntul iscat de aiurea aducea valuri de praf și bucăți de hîrtie.

După vizita făcută la școală, Creţu se duse repede la comisariat, îl căută pe Bălan, dar acesta era plecat cu Comănescu. Obosit, mai mult de căldură decît de alergări, Creţu se aşează într-un fotoliu de piele şi-şi întinse picioarele pe covorul persan. Desigur, aici în birou e mult mai uşor să fii comisar decît pe teren. Știa că e nedrept, prea multă muncă de teren nu făcuse încă, abia cu cîteva săptămîni în urmă fusese mutat la secţia politică şi nu pentru că ar fi avut voca-

ție pentru această meserie, ci voia pur și simplu să scape de front. Primise vreo patru sau cinci ordine de încorporare ; cei de la București i-au respins toate cererile. Singura lui șansă era să se angajeze într-o unitate militarizată. Terminase dreptul de un an, un timp alergase după un post de jurisconsult la fabrica de vagoane, dar un ofițer din comandamentul militar al uzinei era un vechi dușman al familiei și îi punea piedici de netrecut. Pe vremea aceea o cunoscuse într-o societate pe Ilinca Comănescu, fiica comisarului regal și, la insistențele ei, tăticu îi făcu rost de un post la poliție. Colegii îl priveau pieziș, știau că e protejatul șefului, nu se puteau lega de el, dar îi făceau șicane. De aceea l-au și repartizat la „Moravuri". Munca era ușoară, și-a făcut de cap, scandalurile au ajuns pînă la urechea lui Comănescu, acesta îi interzise să-i mai calce pragul casei. Invidioșii, în frunte cu Bălan, l-au transferat la „Politic", să-l pună la muncă. Acum, dacă ar fi reușit să se evidențieze într-o acțiune, situația lui s-ar fi schimbat, dar Crețu nu era nici ambițios și nici destul de deștept ca să mimeze asta. Trîntit pe fotoliul de piele din biroul lui Bălan chiar se bucură că pînă acum n-a dat ochi cu comisarul. Ce ar mai fi putut să-i spună ? Că a dus la bun sfîrșit misiunea. Că a găsit un puști pistruiat și i-a

aflat și adresa ? Desigur, prefera chiar o astfel de misiune decît frontul. Așteptindu-l pe Bălan, se întrebă ce mutră ar face acesta dacă i-ar spune că a reușit să dea de urmele lui Andrei Bogdan. Și, la urma urmei, de ce n-ar fi chiar el norocosul care să-l prindă ? Poate chiar Pistruiatul ar putea să-l ajute. În fond ce o să facă Bălan după ce-i va da adresa puștiului ? O să ordone o percheziție în casa acestuia. Dacă o să dea acolo de o urmă care să-l apropie de evadat, meritul va fi fără îndoială al lui Bălan. Dar de ce să culeagă el roadele muncii lui ? Dintr-o dată misiunea pe care o avusese i se păru importantă și-l năpădiră sudorile. Se ridică de pe fotoliu, mulțumi destinului că Bălan fusese ocupat și ieși repede din încăpere. Coborî în goană scările și-l căută pe dispecer.

— Nicule, dă-mi o mașină !

— Mașină, de ce ?

— Nu pot să-ți spun.

— Iar eu nu pot să-ți dau mașină. Ce să scriu aici, arătă spre o condică slinoasă. Mașină, domnului comisar Crețu. Motiv ? Plimbare de plăcere...

— Am dat de o urmă care duce spre evadat.

— Vorbești de Andrei Bogdan ?

— Mai e și un alt evadat ?

— Spune-mi...

— Nu pot să-ți spun nimic. Și pereții au urechi...

— Mă Crețule, începi să ai stofă de polițist.

În timp ce dispecerul îi întocmi hîrtiile pentru mașină, Crețu se felicită pentru ideea pe care o avusese. Acum începu să creadă în ea, era convins că percheziția din strada Semaforului va da roade. Plin de importanță coborî în garaj, urmărit de privirile invidioase ale colegilor. În clipa aceea își dădu seama că meritele unui comisar se măsoară numai cu aerele pe care și le dă. Cu o mină de om îngîndurat, se așează lîngă șofer și, în fața acestuia, își verifică pistolul. Ofițerul de serviciu, informat de dispecer, îi dădu doi gardieni să-l însoțească. Crețu mulțumi cu o ușoară înclinare a capului, apoi indică șoferului adresa.

În strada Semaforului, n-o găsi decît pe mama Pistruiatului. Părea o femeie obosită, ștearsă, cu doi ochi mari, mirați. Încă din prag, Crețu, plin de importanță, își scoase pistolul.

— Unde e Bogdan ?

Mama Pistruiatului, speriată de arma comisarului, abia reuși să îngaime :

— Care Bogdan ?

— Cel care a evadat ieri. Împinse ușa cu piciorul, apoi se întoarse spre cei doi gardieni : Verificați, băieți, fiecare ungher !

Gardienii, polițiști de profesie, cutreierară toate încăperile ; deschiseră ușa și la cămară, se uitară în fiecare dulap, pe sub paturi.

Crețu, așezat pe un scaun de bucătărie, așteptă rezultatele. Din cauza jenei pe care o simțea față de femeia obosită, îi ocolea privirile. Era convins că în clipa aceea toți cei de la poliție erau informați de acțiunea lui ; pentru o clipă devenise erou și povara acestei idei îl apăsa ca o greutate reală. Unul dintre gardieni șopti abia perceptibil :

— Nimic, domnule comisar !

Supărat, Crețu ordonă o percheziție totală și gardienii răvășiră toată casa. Vecinii de peste drum, curioși, intraseră în curte și priveau înspăimîntați cum polițiștii răstoarnă toate sertarele, se uită pe după tablouri.

— De ce toate astea ? întrebă mama Pistruiatului cînd își mai reveni.

— Fiul dumneavoastră s-a întîlnit ieri cu un evadat. Poate l-a ascuns în casă...

— În sertar ?

— Nu în sertar, dar o urmă tot putea să lase. Ce v-a spus fiul dumneavoastră ieri ?

— Nu mi-a spus nimic.

— N-a vorbit de evadat ?

— Nu.

— Unde e cheia podului ?

— Podul nu este închis.

Un agent urcă în pod, dar acolo, în afară de afumături, nu găsi decît niște mobile vechi, aruncate la reformă, și cîteva lăzi goale. Celălalt agent și Crețu coborîră și în pivniță, dar nu găsiră nici acolo nimic. După două ore de agitație, Crețu renunță.

Urmăriți de curioșii de pe stradă, se instalară în mașină și nu rămase în urma lor decît un nor albăstrui de gaz și miros de benzină arsă.

După vreo jumătate de oră sosi și Pistruiatul. Primul lucru pe care-l observă fu butoiul cu apă răsturnat : sub un cerc plesnit, cîteva doage ca niște coaste rupte, stăteau sub șuvoiul de apă al pompei. Nu-și amintea ca vreodată butoiul să fi fost mutat din loc. Mirat, deschise ușa bucătăriei și rămase pironit locului : masa era mutată din loc, sertarele bufetului trase și perdelele de la toate ferestrele rupte. Mama apăru cu ochii plînși din dormitor.

— Ce s-a întîmplat, mamă ?

— Ce, parcă tu nu vezi !... Razia, și numai din cauza ta ! De ce ți-a umblat gura ?

— Nu înțeleg, mamă...

— Nu înțelegi, nu înțelegi... Ai fost ieri la fabrica de hîrtie ?

— Am fost.

— L-ai văzut pe evadat ?

— L-am văzut.

— De ce ai spus asta ?

— Trebuia să spun. Polițiștii m-au găsit acolo, nu puteam să spun că nu l-am văzut. Nu eram singur, era și Mircea acolo... Ala bîlbîitul, îl știi tu...

— Trebuia să spui că n-ai văzut nimic... Din cauza ta au răsturnat toată casa. Am trimis pe cineva după taică-tu... Să vezi tu numai...

— Ce să văd, mamă !...

— A, ești și obraznic... Du-te în pivniță, sau în pod, să vezi ce au făcut acolo...

Pistruiatul socoti că e mai bine, dacă iese din casă, să nu fie nevoit să discute cu maică-sa. Așa nervoasă nu putea fi lămurită acum. Îi păru bine că n-a vorbit acasă nimic despre evadat. Cine știe, mama, speriată cum a fost în timpul raziei, ar fi putut să pomenească de el. Urcă în pod. Mama probabil își imaginase doar ce au făcut polițiștii în pod ; realitatea era că nici nu aveau ce face aici : au mutat cîteva lăzi și au răsturnat bicicleta cea veche. Cînd dădu cu ochii de cîrnați, își aduse aminte că evadatul îl rugase să-i aducă ceva de mîncare. Nu stătu mult pe gînduri, rupse o bucată de cîrnat mai

acătării și-o vîrî în sîn. La ușa podului se uită în jur dacă nu cumva mama e prin curte ; nu era acolo. Coborî repede ca și cum s-ar fi grăbit să arunce o privire și în pivniță, ocoli casa. Ascunse cîrnatul în stiva de lemne, apoi cu pași înceți coborî și în pivniță. În pivniță deranjul era mult mai mare decît în pod : aici au mutat din loc pînă și butoaiele cu murături și au răsturnat lada cu cartofi. Urcă repede, ca mama să nu-l pună să facă ordine acolo. Trebuia neapărat să plece după-masă de acasă, evadatul îl aștepta. Cînd intră în bucătărie, tata era deja acolo : stătea călare pe un scaun, asculta văicărelile mamei și zîmbea ; avea un fel ciudat de a zîmbi, ironic. Cum dădu cu ochii de fiul său, se ridică de pe scaun și-i făcu semn să-l urmeze. Intrară în camera Pistruiatului. Aici totul era orînduit, mirosea a săpun de spălat. Tata închise ușa după el, apoi se strădui să pară cît mai indiferent. Se așează pe un scaun, își aprinse o țigară și privi mult timp fuiorul de fum care urca destrămîndu-se spre tavan :

— Ascultă mă, unde l-ai văzut tu pe evadat ?

Așteptînd răspunsul continuă să privească fumul. Pistruiatul nu știa cu ce intenție îl întreabă taică-su. Deveni precaut.

— L-am văzut cînd alerga prin curte. Atît. Polițiștii m-au întrebat unde s-a ascuns. De unde era să știu !...

— Dar chiar dacă ai fi știut, nu trebuia să le spui, nu-i așa ?...

— De ce, tată ?

— Uite așa ! se ridică de pe scaun, îl întoarse și se așeză din nou călare pe el. Așa îi plăcea să stea, rezemat cu brațele de spătar.

— Nu e bine ca un răufăcător să fie arestat ?

— Un răufăcător, da. Dar ți-am spus că evadatul e un deținut politic !

— Eu n-aveam de unde să știu, tată ! Și chiar dacă aș fi știut, nu pentru asta nu i-aș fi ajutat pe polițiști, ci pentru că unul dintre ei m-a lovit.

— De ce te-a lovit ?

— Nu știu. Adică știu : erau supărați că n-au dat de fugar.

Povesti pe îndelete toate cîte s-au întîmplat în curtea fabricii omițînd doar faptul că l-a întîlnit pe evadat, că știa unde se află.

Observă că taică-su îl ascultă cu mare atenție, ca niciodată pînă atunci. Ar fi vrut să pună și el cîteva întrebări, dar mama îi chemă în bucătărie. Tata porni înainte, Pistruiatul se luă după el, dar descoperi că taică-su își uitase țigările pe noptieră și ră-

mase în urmă. Luă repede o țigară și o ascunse în buzunarul de sus al cămășii.

În bucătărie, înainte ca maică-sa să-l îndemne la lucru, spuse cu voce tare să-l audă și taică-su :

— Ar trebui să mă apuc de lecții. Mîine am matematică și domnul profesor mi-a promis că m-ascultă.

— Păi cine te oprește să ți le faci ? întrebă maică-sa supărată. Pînă la urmă ai să spui că rămîi repetent din cauza noastră.

— Nu, mamă, dar nu știu ce trebuie să învăț. Cînd a venit azi comisarul la școală și m-a chemat în cancelarie, nu m-am mai dus la cursuri.

— Dar ai colegi de la care să afli.

— Am.

— Și vrei să-ți spun eu la care să te duci ?

— Nu, mamă. Mă duc la Caragea.

Încă în timp ce vorbea, ochise o felie mare de pîine pe masă.

— Bine, și să te întorci repede... Va trebui să ne ajuți și tu... Ce-i cu pîinea aceea ? E mai mare decît tine !... N-ai s-o mănînci !...

— Ba da, mamă, și ca să fie mai convingător mușcă din ea. O s-o mănînc că mi-e o foame de lup. Ce am mîncat astăzi ? Supă de cartofi !...

Taică-su zîmbi pe sub mustăți și-și întoarse privirile să nu-l vadă mama.

— Vorbești ca taică-tu, împielițatule !... Hai, du-te odată !...

PISTRUIATUL NU REUȘI să iasă în stradă decît după vreo jumătate de oră : trebui să-și facă de lucru prin curte, să scape de sub supravegherea maică-sii, să poată lua cîrnatul din stiva de lemne.

— Ce tot te învîrți prin curte ? Dacă nu ai de gînd să te duci, mai bine ajută-mă !...

— Mă duc, mamă, mă duc, dar nu văd găina albă... N-am văzut-o nici cînd m-am întors, cine știe, poate a sărit gardul la vecini în timpul percheziției...

— Lasă tu găinile... Te duci ?...

— Mă duc, mamă !...

În cele din urmă, cu pachetul de mîncare sub braț, Pistruiatul porni agale pe strada Semaforului. Lîngă cișmea îl aștepta Calu.

— Ce-i cu tine, potaie ?... De ce nu te duci acasă ? Dacă află băcanul că iar ești cu mine, îți face de petrecanie...

Cîinele se gudură la picioarele lui ; avea ochi mari, umezi.

— Bine, bine, te iau și pe tine, numai să nu mă încurci.

Cîinele, ca și cum ar fi înțeles cele spuse, o luă înainte. Știa drumul de mult.

Acolo, în curtea fabricii de hîrtie s-au împrietenit. Băcanul închiriase mai demult o încăpere chiar în incinta fabricii, unde își depozitase mărfurile nealterabile, să nu le descopere fiscul în timpul unui control la băcănie. Era război, aprovizionarea se făcea cu greu și nu rezistau decît descurcăreții. Băcanul era unul dintre aceștia. Era cea mai bine aprovizionată băcănie din cartier. Depozitul din fabrica de hîrtie fusese pus în paza cîinelui. Nu era zi ca Pistruiatul să nu-i aducă ceva de mîncare, uneori își sacrifica sandvișurile pe care și le lua pentru pauza mare, alteori îl hrănea cu caramele. Asta bineînțeles numai atunci cînd reușea să dea cîte un șut mai puternic automatului instalat în sala de așteptare a gării. Automatul era vechi, la fel ca și caramelele.

Abia cînd au ajuns la fabrică, îi păru rău Pistruiatului că a luat cîinele cu el. Poate o să-l încurce în timp ce-l va ajuta pe evadat să părăsească fabrica. De aceea, în apropierea porții îi porunci să se așeze la umbra unui tufiș.

— Tu, Calule, rămîi aici !... Dacă te iei după mine, mă supăr ! Acum n-ai cu ce să mă ajuți. Ai înțeles ?...

Cîinele lătră de două ori.

— Păi dacă latri, mă încurci, potaie ! Şi dacă vii după mine, stricăm prietenia.

Porni încet spre fereastra care dădea în coridorul cu lespezi şi trase de cîteva ori cu coada ochiului să vadă dacă îl ascultă sau nu Calu. Ciinele stătea sub tufiş cu limba scoasă de un cot. Era cald, abia respira.

În faţa porţii şobolanilor, Pistruiatul îl strigă pe evadat :

— Domnule !...

Trecu o bună bucată de timp pînă ce acesta îi răspunse :

— Eşti singur ?

— Da, domnule.

— Nu te-a urmărit nimeni ?

— Nu, domnule.

— Ţi-am mai spus să nu-mi mai spui *domnule !*

— Da, domnule, adică, da...

Nu ştiu cum să se corecteze.

Din încăperea alăturată auzi zgomot, apoi pe spărtură apăru întîi capul, pe urmă umărul evadatului. Neras, avea o înfăţişare fioroasă. Pistruiatul se cutremură, pentru o clipă se gîndi să şteargă putina, dar simţurile parcă nu i-ar fi dat ascultare. Rămase încremenit. Evadatul se ridică. Pistruiatului i se păru că e un alt om, mai înalt decît cel pe care îl văzuse cu o zi în urmă escaladînd gardul. Parcă şi umerii îi erau mai laţi, mai

puternici. Evadatul încă purta cătușele la mîini, se uită în jur, apoi îl prinse pe Pistruiat de umeri.

— Cine te-a trimis ?

Vocea, poate din cauza ecoului, păru mai sobră, mai răgușită. Pistruiatul nu știu ce să răspundă. În orice caz numai la întrebarea asta nu s-a așteptat. Îngăimă abia perceptibil :

— Nimeni.

Evadatul îi strînse și mai tare umerii :

— Minți !...

— Nu mint, domnule... Mă doare...

Evadatul slăbi strînsoarea. Trăsăturile feței i se destinseră, se liniști.

— Iartă-mă !...

Brusc, Pistruiatului îi veni să plîngă.

— Am crezut că, dacă o să vă ajut, o să-mi mulțumiți...

Buzele evadatului se strîmbară într-un surîs amar și Pistruiatul mai mult bănui decît văzu că, omului din fața lui, îi căzură umerii.

— Desigur... Dar știi, un om hăituit ca mine, care nu produce decît neplăceri...

— Să știți că am și avut neplăceri din cauza dumneavoastră...

— Neplăceri ?

— Da. A fost poliția la noi și a făcut o percheziție...

Evadatul păli :

— De ce ?

— Pentru că am fost în curtea fabricii cînd dumneavoastră v-aţi strecurat în clădire. Au crezut că v-am ajutat şi v-am ascuns la noi acasă.

Un timp, evadatul rămase tăcut, privi peretele umed şi spuse mai mult ca pentru el :

— Acum cea mai bună ascunzătoare ar fi la voi. Ştii, poliţia nu se întoarce curînd în acelaşi loc unde a făcut o descindere. Dar nu mai vreau să vă creez neplăceri. Ai adus ceva de mîncare ?...

— Da, desigur, am şi uitat să...

Luă pachetul de sub braţ şi în clipa aceea observă că mîna stîngă a evadatului e plină de sînge închegat.

— Sînteţi rănit... Aş putea să vă ajut cu ceva ?

— Nu.

Încercă să desfacă pachetul, dar nu reuşi. Pistruiatul îl ajută şi evadatul începu să înfulece.

— Spune, de ce mă ajuţi tu pe mine ?

— Nu ştiu. A, ba da... Ieri domnul comisar mi-a dat un şut în fund.

— Şi pentru atîta lucru îţi primejduieşti viaţa ?

Era convins că evadatul exagerează. Cu toate astea îi păru bine că omul din faţa lui îi dădea importanţă.

— Cum o primejduiesc ?

— Prin faptul că nu mă trădezi.

— Dar asta n-aș face niciodată, spuse Pistruiatul, ca și cum ar fi fost vorba de un lucru fără importanță. Nici măcar atunci cînd ne jucăm de-a hoții și vardiștii. Asta e o regulă... Și aș vrea foarte mult să nu vă prindă... Știți, ieri cînd au fost polițiștii aici, uitați, așa am strîns pumnii, să nu vă prindă.

Împinse pumnii strînși în fața evadatului.

— Și asta ajută la ceva ?

— Desigur, se grăbi Pistruiatul să-i răspundă. E un semn verificat. Odată n-am știut lecția la română și am ținut pumnii să nu mă scoată la tablă. Și nu m-a scos.

Politicos, evadatul înghiți dumicatul și răspunse foarte serios :

— Va trebui să învăț și eu figura asta.

Își întinse mîinile spre Pistruiat, apoi își încleștă degetele în pumni.

— Nu țineți bine degetul mare, rîse Pistruiatul. Trebuie să-l ascundeți în palmă. Și în asta e o regulă.

Evadatul zîmbi din nou : ochii îi deveniră senini, foarte curați.

Își ascunse degetele mari în palmă, pe urmă, cînd Pistruiatul se arătă mulțumit, continuă să mănînce.

Pistruiatul, neștiind ce să facă, se așeză pe treaptă și în clipa aceea își aduse aminte de

ţigara furată. O scoase din buzunar şi o întinse evadatului.

— E cam boţită, dar cred că o să vă placă şi aşa...

Evadatul lăsă mîncarea şi puse ţigara între buze. Se vedea de la o poştă că fiecare mişcare îi provoca dureri, se strîmba la faţă, dar încerca să nu se trădeze. Pistruiatul îi aprinse ţigara. Evadatul se transfigură după primul fum.

— Asta e prima ţigară după patru luni...

Trase fumul adînc în plămîni şi-l suflă chiar în faţă, să-l poată privi cît mai mult. Aerul stătut făcu ca fumul să plutească în faţa lor compact ca şi cum ar fi fost atîrnat de tavan.

Pistruiatul îşi dădu seama că era un moment excepţional şi nu voia să-l scurteze. Se întoarse spre perete şi cercetă cărămizile.

— Ştii, cînd fumez, spuse evadatul într-un tîrziu, îmi vin idei năstruşnice. Nu ştii cumva cum s-ar putea scoate cătuşele astea ?

— Dacă ştiam că aveţi cătuşe, aduceam o daltă sau un bomfaier...

— Vorbeşti ca un adevărat lăcătuş. Cunoşti fabrica asta ?

— Fiecare ungher, se grăbi să răspundă Pistruiatul.

Socoti că nu era momentul să-i spună că-i a lui. Ar fi sunat a îngîmfare.

— Atunci ar trebui să găsim locul unde a fost atelierul mecanic. Acolo am putea găsi o unealtă...

— Eu o iau înainte și dumneavoastră mă urmați la cîțiva pași. Să nu vină cineva...

— Există această posibilitate ?

— Desigur... Dar dacă vreți, puteți să rămîneți și aici... Găsesc eu ceva și singur...

— Nu, mergem împreună.

Fostul atelier mecanic era în partea cealaltă a clădirii. Ca să pătrundă, trebuiră să desfacă niște scînduri de la o ușă baricadată. Intrați în atelier, puseră scîndurile la loc dar imediat fură nevoiți să le scoată din nou. Cu scîndurile fixate nu se vedea nimic.

Afară, soarele mare și roșu se ascunsese pe jumătate în spatele clădirilor de pe partea cealaltă a Canalului morii. Aerul rarefiat și cald părea trandafiriu.

Evadatul resimți efortul ieșirii pe poarta șobolanilor și al escaladării ferestrei. Își ținea brațul stîng lipit de corp. Sîngele infiltrat în mîneca hainei desena o pată roșie în dreptul umărului. Pistruiatul, preocupat de găsirea unei unelte, nu observă imediat acest lucru ; abia după ce găsi aruncat într-un colț un baros imens. Îl ridică cu greu și se duse lîngă evadat.

— Ce ziceți de ciocanul ăsta ?

Evadatul, surprins de vocea băiatului, tresări, apoi începu să zîmbească.

— Ca să folosești ciocanul ăsta mai trebuie să crești cel puțin un metru.

— Vreți să spuneți că sînt mic ?

— Nu, n-am vrut să spun asta, se dezvinovăți evadatul. Ești un bărbat în toată regula În clipa aceea descoperi un polizor plin de praf folosit pentru ascuțirea dălților.

— Vrei să învîrți puțin manivela asta ?

Pistruiatul înțelese imediat intenția evadatului. Așteptă ca acesta să fixeze cătușele pe gresie, apoi începu să învîrtă manivela. Cătușele de oțel scoaseră scîntei lungi ca niște cozi de cometă. Nemaiputînd apăsa mîinile pe piatra de polizor, evadatul se retrase cu un pas și se strîmbă de durere. Pistruiatul văzu din nou pata de sînge pe haina evadatului.

— N-ar fi bine să vă bandajați întîi ?

— Cu ce ?

— Cu o cîrpă, cu ceva. Am văzut dincolo de Canalul morii niște rufe agățate la uscat.

— Vrei să furi ?

— Nuuu... lungi Pistruiatul vocala. Iau cu împrumut. Privi fix spre evadat să descopere efectul pe fața acestuia. Evadatul însă părea preocupat de cu totul altceva.

— Nu se poate. Dacă te vede cineva ?

— N-aveți nici o grijă. În nici într-un caz eu nu mă expun. Am un prieten foarte priceput pentru asemenea lucruri...

Porni spre ușă, dar vocea evadatului îl ţintui locului.

— Stai aici !... Nu e bine să mai afle cineva de existența mea...

— N-aveţi nici o grijă, încercă să-l liniștească Pistruiatul. Prietenul meu e om de încredere. Vîrî două degete între buze și fluieră de două ori scurt, apoi se postă în deschizătura uşii.

Evadatul, vădit intrigat, se retrase pînă la zid. N-avea forţă să riposteze. Era convins că fusese tras în cursă.

În spărtura uşii apăru Calu.

— Uitaţi, domnule, ăsta e prietenul meu !

Evadatul răsuflă uşurat. Dar Pistruiatul nu-i mai dădu nici o atenţie. Ieşi în curtea fabricii. Calul se luă după el. Ajunși în apropierea Canalului, Pistruiatul se lăsă pe vine şi îmbrăţişă capul lăţos al cîinelui.

— Uită-te, Calule, acum poţi să mă ajuţi... Am nevoie de o bucată de pînză. Albă... Vezi rufele acelea agăţate pe frînghie ? ...Te duci şi-mi aduci o cămaşă... Neapărat albă, înţelegi ?... Du-te !...

Cîinele ţîşni din strînsoarea Pistruiatului şi se repezi spre albia plină de pietriş a Canalului. Ajuns la apă, îşi întoarse capul şi

privi spre Pistruiat ; acesta îl mai îndemnă o dată și cîinele nu se mai lăsă rugat : urcă malul, cercetă rufele și-și înfipse colții în mîneca unei cămăși. Cîrligele cedară și Calu cu cămașa în gură goni spre Pistruiat. Bineînțeles cămașa se murdări de parcă n-ar fi fost niciodată spălată. Totuși Pistruiatul descoperi o mînecă nepătată și intră în atelierul mecanic.

— S-a făcut, domnule... Am un prieten foarte isteț... Scoateți-vă haina !...

Evadatul îi întinse mîinile ca să i se vadă cît mai bine cătușele.

— Operația asta n-o vom putea-o face decît după ce m-am eliberat de *brățările* astea.

Se reîntoarseră amîndoi la polizor.

În mai puțin de jumătate de oră căzură cătușele. Bucuros, evadatul vru să-și miște mîinile, dar imediat se schimonosi de durere ; rana de la umăr îi străfulgeră tot brațul. Ajutat de Pistruiat, își scoase haina. Glonțul îi sfîșiase umărul, stofa se năclăise în rană.

— O smulgem, meștere.

Un nod crescu brusc în gîtul Pistruiatului și-i venea să vomite. Abia bolborosi :

— O să vă doară.

— Știu. Dar prefer să mă doară acum, decît să fac o infecție. Dar dacă nu poți su-

porta sîngele, du-te după apă, fac eu operația asta.

Cînd Pistruiatul se întoarse cu apă, rana era curățată. Cu o bucată de pînză ruptă din cămașă și înmuiată în apă reușiră să oprească hemoragia. Evadatul avea fața transpirată, dar nu scoase nici un geamăt, deși Pistruiatul, neîndemînatic, trebui să refacă de trei ori legătura : ba nu strînsese destul de tare și bandajul alunecă spre cot, ba greși nodul și legătura se desfăcu.

— Nu-i nimic, meștere, așa se învață o meserie. Am cunoscut odată pe unul care voia să se facă croitor și nici după șase luni nu învățase să bage ața în ac.

„Mă consideri prost", își spuse Pistruiatul și-i păru rău că nu reușise să lege rana din prima încercare.

Cînd, în cele din urmă, evadatul îmbrăcă și haina, se lăsa întunericul. Pistruiatul, obosit și trist, spuse fără convingere :

— Eu acum, domnule, mă duc... O să mă certe părinții că am întîrziat.

— Nu mi-ai promis că mă scoți de aici ?

— Ba da. Vă scot și vă arăt și drumul... Încotro vreți să vă duceți ?

— Vezi, asta e. Încă nu m-am hotărît. În orice caz aș vrea s-o luăm spre Canalul morii, nu spre strada de la poarta principală... Acolo, cred, circulația e mai redusă.

— Cum vreți dumneavoastră. Eu o iau înainte.

— Ce-i cu tine, meștere ? Ce s-a întîmplat ?

— Nimic, minți Pistruiatul.

— Ba da, s-a întîmplat ceva. Pari supărat.

— Credeți că dacă m-aș face croitor, n-aș învăța în jumătate de an să bag ața în ac ?

— Va să zică asta e !... Nu fi prost, meștere. N-am vrut să te jignesc. Tu, sînt convins că, după trei luni, ai putea face un costum întreg. Hai să mergem !

Neconvins, Pistruiatul porni spre ușă și ieși în curte. Cînd se dumiri că nu e nimeni prin apropiere, îl strigă pe evadat.

— Poftiți, domnule...

Evadatul ieși și el din atelierul mecanic, cercetă curtea, apoi, cu pași de pisică, se luă după Pistruiat. Acesta se grăbi : coborî în fugă spre vad și nu-și întoarse privirile decît cînd ajunse pe malul celălalt. Spre mirarea lui, evadatul era lîngă el. Se întrebă cum de nu i-a auzit pașii, cum de nu i-a simțit răsuflarea dacă tot timpul a fost în spatele lui. Acum, în întuneric, nu-i mai putea distinge trăsăturile feței, dar ochii își păstraseră licăririle acelea ciudate.

În jur, casele mici, de paiantă, aveau obloanele trase, nu era nici o lumină prin apropiere.

— Acum încotro o luăm ?

Evadatul rămase o clipă pe gînduri, apoi se hotărî :

— Tu o iei înainte. Eu am să te urmez de la vreo douăzeci de paşi. Să nu-ţi întorci niciodată privirile înapoi. Mergi tot timpul înainte ca un om care ştie unde se duce. Înţelegi ?

— Da, domnule.

— Dacă ţi se pare că te urmăreşte cineva, sau dacă ţi se pare că ceva nu este în regulă te opreşti şi te prefaci că strănuţi. Dacă strănuţi, eu am să dispar. Ştii unde e zidul cetăţii ?

— Ştiu !

— Foarte bine. Dacă eu dispar, peste o oră, dar exact peste o oră, ne întîlnim la zidul cetăţii.

— Şi ce fac eu o oră în oraş ?

— Te plimbi... Acum e totuna... Chiar dacă iei bătaie de la ai tăi că ai întîrziat... Mi-ai promis că mă ajuţi, nu ?

— V-am promis... Dar daţi-mi înapoi actul de proprietate... Pe spatele lui am scris misiva către dumneavoastră.

Evadatul zîmbi din nou.

— L-am citit şi eu. Felicitări pentru fabrică. Să ştii că eşti acum c*apitalist*. În orice caz, singurul capitalist simpatic.

Conform înțelegerii, Pistruiatul o luă înainte : în fața pasarelei de peste liniile ferate vru să se întoarcă să vadă dacă evadatul îl însoțește sau nu, dar se ținu de promisiune și nu-și întoarse privirile. În timp ce urca scările îi trecu prin minte că evadatul de mult nu mai e pe urmele lui. De aceea i-a și spus să nu se uite spre el, să nu vadă încotro a luat-o. Nemaiputînd răbda, trase cu coada ochiului înapoi. Evadatul tocmai apăru la capătul scării. Pistruiatului începu să-i placă aventura. Mai văzuse el undeva într-un film o urmărire din asta, dar acolo urmăritul era urmărit cu adevărat.

Dinspre depou, un vînt rece aducea miros de cărbune și fum. Praful de cărbune îi pătrunse în nări și, brusc, strănută. Repede își întoarse privirile spre evadat : acesta tocmai cobora scările și se pierdu printre trecători. Pistruiatul porni după el, dar nu-l mai găsi. Supărat că va trebui să piardă o oră prin oraș, porni spre cetate. Mai demult, pînă nu intraseră nemții în oraș, aveau voie să se joace și printre ruinele cetății. Acum accesul era interzis ; la poarta mare erau santinele și se vorbea că nemții au făcut acolo un depozit de muniție care, dacă ar exploda, ar arunca tot orașul în aer.

Mergînd încet, fără țintă, descoperi că tot orașul era împînzit de patrule. Se întrebă

cum de nu le-a văzut pînă la pasarelă. Să fi fost cufundat în misiunea pe care o îndeplinea sau, pur și simplu, nu i s-a părut ciudat că treceau patrulele pe lîngă el. Se uită spre turnul bisericii : ceasul arăta nouă și un sfert. Acasă tata probabil își pregătește cureaua pentru o „discuție" ; așa spunea el programului de bătaie : *discuție.*

Fix la zece și un sfert îl găsi pe evadat. A apărut din spatele unui crenel și Pistruiatul se miră că nu-l văzuse venind ; era convins că evadatul a venit la cetate imediat după ce s-au despărțit. Dar atunci de ce i-a spus să se întîlnească numai peste o oră ? Hotărî să-l întrebe acest lucru. Evadatul se opri lîngă el și-l trase în umbra unei adînciturі.

— Ce s-a întîmplat ?

— Vă rog să mă scuzați, dar am strănutat cu adevăratelea... Dar n-am să mai strănut. Vă promit...

— Ba da. Dar numai conform înțelegerii noastre : cînd este cazul.

— De ce ați spus că ne întîlnim numai după o oră ? De la pasarelă pînă aici nu faci nici treizeci de minute.

— Da, dar tu ai fi putut să strănuți și la gara triaj. De acolo cum ai fi ajuns pînă aici...

— Aveți dreptate, la asta nu m-am gîndit... Încotro mergem ?

— Încă nu știu... Poate la gara triaj... Știi unde e Foișorul de foc ?

— Știu.

— O luăm într-acolo. Pe urmă mă descurc eu...

— N-ați vrea totuși să veniți pînă mîine la noi acasă...

— Cum adică ? Ai vorbit cuiva despre asta ?

— Nu, dar dumneavoastră mi-ați spus că acum la noi ar fi cea mai bună ascunzătoare, că poliția niciodată nu se întoarce imediat în același loc...

— Și unde să stau ? Ce o să spună ai tăi ?

— N-or să afle. Vă ascund în pod. O noapte, și pe urmă, dacă nu vă place, plecați... N-ați văzut, tot orașul e plin de patrule...

Evadatul rămase tăcut, calculă în gînd șansele de reușită. Se vedea pe el că acceptase propunerea Pistruiatului. Spuse :

— Dar pentru asta ar trebui să fim prieteni... Ai vrea să fii prieten cu un pușcăriaș?

— Dumneavoastră nu sînteți pușcăriaș...

— De unde știi ?...

— Păi asta se vede...

— Îți mulțumesc, puștiule !... Știi cum mă cheamă pe mine ?

— Nu.

— Andrei. Și pe tine ?

— Pe mine mă cheamă Mihai Pleșa, dar prietenii îmi spun Pistruiatul... Nu e un

nume chiar atît de frumos, dar eu nu mă supăr cînd mi se spune așa... Și ce-i dacă sînt pistruiat ?

— Ai dreptate. E mai bine să ai pistrui pe față decît pe suflet. Hai să mergem. Mai ții minte ce am discutat ?

— Da, dacă e ceva suspect sau mă urmărește cineva, strănut.

Un timp, Pistruiatul merse tăcut, ocolind locurile mai umblate, prefera să facă mici ocoluri decît să traverseze o stradă mai circulată. Dacă era atent, putea să distingă și pașii evadatului. Era bucuros pentru această descoperire ; mai înainte nu fusese atent la pașii din spatele lui. În apropierea podului se auzi strigat. Vru s-o rupă la fugă, făcu chiar cîțiva pași mai repezi, dar își aduse aminte de evadat : nu putea să-l lase baltă în mijlocul orașului.

— Stai, Pleșa !...

Își întoarse privirile și se pomeni față în față cu profesoara de istorie.

Numai la ea nu se așteptase și, o clipă, se întrebă dacă profesoara nu-l urmărise cumva.

— Ce cauți, noaptea, în oraș ?

Nu răspunse decît după ce-l văzu pe Andrei că se retrage în umbra unei porți :

— Am avut treabă, doamnă profesoară... M-a trimis mama la... Și acum mă duc acasă...

— Ascultă, Pleșa, nu știi tu pe unde vine fabrica de hîrtie ?

— Fabrica de hîrtie ? Nu, doamnă, nici nu știam că hîrtia se face la fabrică.

— E pe aici pe undeva. Se spune că e părăsită...

— A, știu... E pe strada Drobeta... E clădirea aceea cu un gard de piatră...

— Acolo e intrarea principală... Mi s-a spus că mai are o intrare dinspre Canalul morii...

— Nu știu, doamnă, îmi pare rău.

— Bine, Pleșa, du-te !...

Pistruiatul o luă spre podul de fier și, cînd auzi în spate pașii lui Andrei, se liniști.

La ora aceea tîrzie strada Semaforului era pustie. Andrei nu mai păstră distanța stabilită, se apropie de el și mergeau tăcuți unul lîngă altul. Ajuns acasă, Pistruiatul se opri și făcu semn lui Andrei să nu facă nici un zgomot. Îi arătă scara rezemată de ușa podului.

— Aia e scara, urcați sus și, dacă peste cîteva minute veți auzi țipete, să știți că... tata are curea lată și ustură grozav... Dar dumneavoastră nu vă faceți griji... Acum eu o iau înainte.

Intră în curte și rămase lîngă scară pînă ce Andrei dispăru pe ușa podului. Îi făcu

semn cu mîna, apoi își luă inima în dinți și intră în casă.

Spre mirarea lui, taică-su nu părea supărat; stătea la masă și repara un întrerupător. În casă era o curățenie ca într-o farmacie.

— Unde ai fost, meștere? Azi, mîine ai să te întorci acasă numai dimineața... Dacă aș fi lipsit eu, să vezi ce mi-ar fi făcut mamă-ta. Așa-i, mamă?...

— Tu să taci că toată ziua m-ai supărat... Parcă te-ai fi bucurat că au fost polițiștii la noi...

— Păi dacă tot nu ne vin oaspeți... Dar în loc să discutăm, mai bine pune de cină. S-a întors și domnul și, cine știe, poate pe unde a fost nu i-au dat de mîncare.

— Nu prea, preluă Pistruiatul tonul glumeț al lui taică-su.

— Parcă tu nu știi că n-am pregătit nimic!... Nu acum zece minute am bătut covoarele, pe orbește, în întuneric?... Cînd să fi făcut?!...

— Ai dreptate și, dacă mă gîndesc bine, nu e rău că au fost polițiștii la noi. Am fi rămas cu covoarele nebătute.

— Vrei să spui că eu nu bat covoarele?

— N-am vrut să spun asta. Dar văd că tu ai chef de ceartă. Eu n-am... Vezi, poate totuși găsești ceva în cămară...

— Urcă în pod și adu niște cîrnați !...

Pistruiatul tresări, apoi, roșu la față, se încordă ca un arc și rămase nemișcat de parcă cineva l-ar fi transformat într-o stană de piatră. Limba i se năclăi în gură, nu reuși să scoată nici un cuvînt. După un timp își rezemă coatele de tăblia mesei și privi buimăcit cum pregătește taică-su lămpașul ca să urce în pod. N-avea nici atîta putere să se împotrivească deși, odată cu zvîcniturile repezi ale tîmplelor, rostea în sinea lui de zeci de ori, ca o placă de patefon cu rilele stricate : „Nu trebuie să urce, nu trebuie să urce !...“

Emoțiile ultimelor ore abia acum puseseră stăpînire pe el. Îi părea rău că nu mărturisise de la început totul părinților, că-și asumase întreaga răspundere pentru viața lui Andrei. Maică-sa, întorcîndu-se spre el, îl văzu nemișcat și se sperie :

— Ce-i cu tine, Mihai ? Nu te simți bine ?

Vocea cunoscută, caldă îl trezi la realitate și dintr-o dată nu se mai simți neputincios.

— Ba da.

— Atunci de ce stai de parcă ai fi înghițit un par ?

— Mă gîndeam.

— Bravo ! Noi nu ne mai vedem capul de treabă și tu te gîndești... și bineînțeles, aiurea ! Ajută lui taică-tu...

— Ce să-mi ajute ? izbucni nervos tata. Lampa n-are petrol !...

Bombăni ceva în sine care aducea a înjurătură, apoi adăugă cu voce tare :

— Și de cîte ori v-am spus să nu lăsați lămpașul gol ! Într-o noapte ne pomenim cu lumina tăiată și o să bîjbîim prin întuneric ca orbeții !

— Urc eu în pod, se oferi bucuros Pistruiatul și, fără să aștepte răspuns, porni spre ușă. Cunosc podul ca palma. Mă descurc acolo și pe întuneric.

Ieșit în curte își simțea încă bătăile repezi ale tîmplelor : „Ar fi fost groaznic să urce tata". Nu trecură nici zece minute de cînd îi spusese lui Andrei că podul e cel mai sigur loc din lume, și acum, printr-o întîmplare nefericită, ar fi fost descoperit. Fără îndoială, ar fi crezut că a fost atras în cursă.

Porni spre scara rezemată de zid și, cînd puse piciorul pe prima treaptă, apăru în curte și taică-su.

— Să te ajut ?

— Nu, tată. Mă descurc singur.

— Totuși, îți țin scara.

— Nu e nevoie. E proptită bine.

— Nu mai trăncăni !...

Urcînd scările se întrebă dacă Andrei își dă seama cine urcă în pod și ajunse la con-

cluzia că nu. De aceea, vorbi tare să fie recunoscut după voce :

— Ajunge unul, tată ?

— Ajunge.

În pod, în afară de dîra de lumină care cădea piezîș, prin deschizătura ușii, totul era înecat în întuneric. Cu mîinile întinse înainte, ca să nu se lovească de ceva, Pistruiatul porni spre leațurile unde atîrnau cîrnații.

— Eu sînt. Nu vă temeți, spuse în șoaptă cînd se convinse că nu poate fi auzit de jos.

— Și ce cauți aici ? îl întrebă Andrei tot în șoaptă, dar Pistruiatului i se păru că acesta țipă din toate puterile.

— M-au trimis părinții după cîrnați... Nu vă temeți, totul e în regulă.

— Ce tot bodogănești acolo ? Se auzi vocea lui taică-su din curte. Spui poezii ?

— Nu, tată... Abia acum m-am obișnuit cu întunericul.

Cînd peste cîteva minute se văzu în bucătărie, se liniști definitiv. Era convins că se descurcase bine într-o situație extrem de grea și această convingere îl încălzi ca un cuptor.

Cină tăcut, rîse la o glumă spusă de taică-su, deși gluma nu i se păru deloc grozavă, apoi mulțumi pentru mîncare și se vîrî în pat. Așternuturile erau proaspete, reci,

miroseau a levănțică. Înainte de a adormi, încercă să deslușească pașii care ar fi trebuit să vină de sus, din pod, dar nu auzi nici un zgomot. De bună seamă, Andrei știa să se poarte într-o ascunzătoare.

PISTRUIATUL ADORMI FOARTE TÎRZIU, după ce geamurile deveniră lăptoase și cîntase și cocoșul de cîteva ori : la început încercă să găsească soluții să-l scoată a doua zi din casă pe Andrei și, pe cît era posibil, înainte de a se fi întors taică-su de la fabrică. Din păcate nu era o treabă chiar așa de ușoară. Maică-sa pleca rar de acasă, va trebui s-o ademenească undeva în fundul curții, să-i spună ceva grav, că s-au îmbolnăvit orătăniile, sau așa ceva. Tot gîndindu-se îi trecu somnul, închise ochii dar nu reuși să doarmă. Apoi își aduse aminte de ora de matematică și-l năpădiră sudorile ; profesorul îi promisese într-adevăr că-l ascultă. Poate ar fi mai bine să chiulească.

Îl trezi maică-sa : era transpirat de parcă ar fi avut febră.

— Ce-i cu tine ? Nu mai auzi nici cînd sună ceasul ?

— Tata ?

— Tata a plecat de mult... Grăbește-te, mîncarea e pe masă. Vezi să nu întîrzii, că

trebuie să-ți corectezi nota la matematică... Ai stat ieri la Caragea destul, sper că știi lecția pe de rost...

— Bineînțeles c-o știu, nu-ți fă griji, mamă !

Înfulecă în grabă, lăsă jumătate de ceașcă de lapte pe masă și o zbughi în curte. Își puse ghiozdanul în mers. Privi spre pod și strigă cît îl ținu gura :

— La revedere !...

Pentru o clipă avu senzația că Andrei apăruse în crăpătura ușii, pe urmă se pomeni cu maică-sa în spatele lui.

— Ce țipi ca un smintit !

— Mi-am luat rămas bun.

— Ți-ai mai luat rămas bun și în casă...

— Am crezut că o să-ți facă plăcere...

— Hai, du-te !...

Intră în clasă odată cu profesorul. Acesta nu-i dădu nici o atenție și Pistruiatul speră că profesorul a uitat de promisiune, că n-o să-l asculte. Hotărî ca pentru ora următoare să se pregătească minuțios, ca un academician. Se așeză în bancă, își strînse pumnii și se chirci să fie cît mai puțin vizibil. Profesorul își puse ochelarii, răsfoi catalogul încet, parcă mai încet ca altădată, și Pistruiatul răsuflă ușurat cînd auzi numele lui Breban. Înseamnă, își spuse Pistruiatul, că profesorul nu vrea să se enerveze ; l-a scos

pe Breban care era socotit cel mai bun la matematică, să aibă o oră plăcută. Breban se întrecu pe sine : înșiră o sumedenie de ecuații pe tablă, simplifica, dădea explicații verbale. Un timp, Pistruiatul reuși să-i urmărească demonstrația, pe urmă pierdu șirul cifrelor și, plictisit, privi pe fereastră : nu se vedea decît, răsărind dintre clădiri, turla bisericii catolice, niște țigle coclite de timp, verzui, parcă vopsite cu pensula. Tocmai se gîndea dacă ar putea să se urce pînă la turlă cu ajutorul unei frînghii, cînd își auzi numele. La început crezu că îl strigă un coleg să fie atent, își întoarse privirile spre tablă, tabla era aproape toată mîzgălită, pe urmă își auzi din nou numele :

— Măi Pleșa, ai surzit ?

Fără nici un dubiu, era vocea profesorului. Se ridică în picioare.

Profesorul îl privi pe deasupra ochelarilor ca și cum în clipa aceea l-ar fi văzut pentru prima oară.

— Poftește la tablă, domnule !

În drum spre tablă, zăpăcit complet, auzi ca prin vis vocea lui Breban care voia să încheie neapărat o operație :

— Două pătrimi minus, paranteză mare, două optimi plus, deschisă paranteza mică, șase pătrimi minus opt pătrimi, închisă paranteza mică, închisă paranteza mare...

— Ajunge Breban. Zece. Treci la loc. Continuă, domnule Pleșa...

Breban, în timp ce se încrucișă cu el. îi întinse creta. Pistruiatul nu știa ce ar trebui să facă cu ea, o învîrti printre degete, căută privirile profesorului, apoi se întoarse spre tablă. Spuse cu voce nesigură :

— Aceste două optimi...

Tăcu. Și de la tablă se vedea prin geam turla bisericii catolice. Desigur, ar fi fost foarte greu să ajungă pînă sus ajutat numai de o frînghie. Ce naiba ar trebui făcut cu aceste două optimi ?

— Măi Pleșa. Tu nu te-ai pregătit...

— Ba da, domnule profesor, m-am pregătit dar știți, ieri toată ziua a fost poliția la noi și au răscolit toată casa. Au percheziționat pivnița, podul... S-au uitat pînă și în cotețele găinilor și m-au întrerupt mereu de la lecție.

Nu știu ce să mai spună. Dădu cu ochii de fracții și încercă să continue :

— Cele două pătrimi de aici și cele două optimi din fracția a doua...

— Măi Pleșa, tu nu vezi că fracția a doua are paranteze mari ?

— Aa, da... Cele două optimi de aici... știți, polițiștii au plecat numai seara tîrziu...

— Și seara e mai greu să te pregătești la matematică...

— Nu, domnule profesor, dar știți...

— Știu Pleșa... Vezi acel patru din fracția întîia ?....

La repezeală Pistruiatul nu știa unde e fracția întîia, căută pînă ce găsi cifra patru. Bucuros spuse cu voce tare, ca și cum ar fi răspuns la cine știe ce întrebare grea :

— Îl văd, domnule profesor.

— Ți-l dau ție, spuse profesorul fără să zîmbească. În catalog, să nu-l pierzi. Și la ora următoare mai încercăm odată cu simplificarea...

Toată clasa rîse cu voce tare.

În rîsetele colegilor, Pistruiatul se întoarse în banca lui din fundul clasei și privi cu ochi goi tabla împestrițată cu cifre. Brusc i se păru că găsise soluția și ridică mîna.

— Ce-i, Pleșa ?

— Dacă îmi permiteți, fac simplificarea acum. Cele patru optimi din prima fracție...

— Vorbești de acest patru ? întrebă profesorul foarte serios, arătînd cu un liniar spre acel patru cu pricina.

— Da.

— Ei, acest patru nu mai e aici. Ți-am spus doar : ți l-am făcut cadou. E trecut în catalog...

Elevii începură să chicotească și profesorul, bucuros că gluma lui fusese savurată, deveni îngăduitor și chemă pe altcineva la

tablă. Posomorît, Pistruiatul își rezemă bărbia în pumni și privi țintă tăblia lucioasă a băncii în care un înaintaș al lui își săpase inițialele, un *I* și un *S* mare.

La sfîrșitul orelor, Pistruiatul părăsi ultimul clasa. Era amărît. În sinea lui era convins că ieri făcuse un lucru mare, a salvat un evadat și oamenii care îl înconjoară sînt obtuzi, nu-l înțeleg, deși ieri, efectiv n-a avut timp să se pregătească la matematică.

Pe coridor, profesoara de istorie îl ajunse din urmă :

— Ce-i cu tine, Pleșa ?

— Nimic, doamnă profesoară.

Ea îl privi lung ; răspunsul Pistruiatului n-o convinsese.

— Ei, nimic. Spune ce ai ?

— Am luat un patru.

— Înseamnă că faci colecție.

— Ieri în orice caz n-am meritat-o. Am luat patru la istorie pentru că n-am fost atent. Ați fi putut să-mi dați un patru la purtare, dar nu la istorie.

— Și nici azi n-ai fost atent ?

— Nu. Azi n-am știut lecția. N-am avut timp să mă pregătesc.

— Dacă umbli seara pe stradă...

Ar fi vrut să fie rău, să răspundă cu aceeași monedă profesoarei.

— Vreau să vă întreb, doamnă profesoară, pe dumneavoastră de ce vă interesează fabrica de hîrtie...

— Am nevoie de hîrtie de împachetat.

— Dar fabrica e părăsită. Și intrarea din dos, prin Canalul morii, trece prin apă.

— Ieri ai spus că nici n-ai auzit de cea de a doua intrare.

— M-am interesat între timp. Am vrut să vă fiu de folos.

— Ești obraznic !... Îi întoarse spatele și porni spre cancelarie.

Pistruiatul era convins că și profesoara era nedreaptă cu el. Porni spre scări și, în stradă, soarele îl orbi. Își strînse pleoapele să se obișnuiască cu lumina și în clipa aceea cineva îl prinse de braț. Tresări : era comisarul care îl căutase cu o zi în urmă la școală.

— O, ce bine îmi pare, domnule Pleșa, că ne-am întîlnit, spuse comisarul zîmbind și Pistruiatul se întrebă dacă se bucură într-adevăr sau minte.

Comisarul arătă spre o limuzină neagră.

— Poftim, domnule Pleșa !

Pistruiatul nu știa dacă comisarul glumește sau nu ; rămase locului. Dar comisarului nu-i ardea de glumă. Îl înhăță și-l împinse în mașină, apoi se așeză lîngă el.

— La comisariat ! dădu dispoziție șoferului.

Pistruiatul se sperie : era convins că s-a aflat că evadatul se mutase la ei și se întrebă dacă n-ar fi bine să mărturisească totul de la început înainte ca ei să-i pună întrebări. Atunci s-ar putea spune că a spus totul de bună voie, nesilit de nimeni. Privi spre comisar, dar acesta stătea cu ochii închiși, cu capul rezemat de spătar. Părea plictisit ; purta aceleași haine cu reverele pătate de mîncare.

Niciodată pînă atunci nu fusese într-o limuzină și-i părea rău că geamurile erau camuflate cu niște perdeluțe galbene de muselină și nu putea vedea afară.

Șoferul porni motorul și, demararea fusese atît de lină, încît Pistruiatul, dacă n-ar fi auzit torsul lin al motorului, nu și-ar fi dat seama că se află în mișcare.

La comisariat, Pistruiatul fu condus în clădire și omul de la poliție îl ținea atît de strîns, încît Pistruiatul tresări de durere. Hotărî să nu spună nici un cuvînt chiar dacă o să-l omoare în bătaie. Urcînd spre etaj, comisarul se opri pentru o clipă :

— Ascultă, Pistruiatule, vreau să-ți dau un sfat. În biroul comisarului Bălan, unde ne ducem. e și domnul Comănescu.

— Și cine-i domnul Comănescu ?

— E comisar regal.

Pistruiatul se minună. O să aibă de-a face cu oameni mari. Întrebă :

— E rudă cu regele ?

— Tîmpitule !... spuse comisarul cu dispreț și-l tîrî după el.

La etajul întîi, după ce străbătură cîteva coridoare, ajunseră într-o sală de așteptare încăpătoare unde, așezați pe niște bănci de lemn, stăteau o mulțime de oameni. Comisarul îl sili pe Pistruiat să se așeze :

— Stai aici pînă te cheamă. Să nu încerci să fugi că dai de dracu. Ai înțeles ?

— Am înțeles, domnule comisar.

Nu-și putea imagina ce întrebări o să-i pună ăștia de aici dar, spre mirarea lui, nu era neliniștit.

Comisarul dispăru într-o încăpere alăturată și cei din sala de așteptare se întoarseră curioși spre Pistruiat : nu știau ce să creadă despre acest omuleț în pantaloni scurți, cu ghiozdanul subsuoară așteptînd să fie invitat la comisarul-șef. O femeie în vîrstă nu rezistă tentației și-l întrebă :

— Da' ce-i cu tine aici, băiețaș ?

La început Pistruiatul vru să-i răspundă pompos că a fost chemat la anchetă, dar se răzgîndi la timp și răspunse cuviincios, cu voce șteарsă :

— Nimic, doamnă, am fost chemat.

— Asta mi-am dat eu seama. Dar de ce te-au chemat ?

— Nu știu.

— Ei, nu știi, interveni în discuție un bărbat înalt, osos, cu un nas ascuțit de clovn. Doar nu vrei să spui că te-au adus la poliție degeaba ! Am citit în ziare că tot orașul e plin de răufăcători minori. Ai furat ?

— Nu.

— Lasă că spui tu totul aici, că ăștia nu se joacă.

Pistruiatul întoarse privirile în altă parte, în semn că pentru el discuția a luat sfîrșit, și se chirci pe bancă. Ar fi dat mult să știe de ce fusese chemat, dar, după socotelile lui, dacă n-au pus pe nimeni să-l păzească și l-au lăsat cu toți ăștia din sala de așteptare, nu putea fi ceva foarte grav. Numai dacă n-au efectuat cumva încă o razie acasă și au dat de Andrei. Dar asta după calculele lui era exclus : atunci n-ar fi așteptat pînă la sfîrșitul orelor, ci l-ar fi înhățat încă în timpul cursurilor și l-ar fi anchetat imediat acolo. În orice caz, de două zile de cînd l-a văzut pentru prima oară pe Andrei sărind gardul fabricii de hîrtie, multe s-au schimbat în viața lui. Acum se simțea matur, un om împovărat de griji. În urmă cu acele zile, singurele lui probleme erau lecțiile și formarea unei echipe de fotbal care să-i poată în-

frunta pe băieții din cartierul fabricii de zahăr.

În sala de așteptare era cald ; soarele bătea piezîș geamurile mate ; oamenii transpirau, își ștergeau frunțile asudate.

— Mihai Pleșa !...

Pistruiatul tresări și, urmărit de privirile curioase ale celor din jur, porni spre ușa capitonată de unde îl strigase cineva.

Intră în noua încăpere și simți cum pașii i se înfundă în covorul persan de sub picioare.

Dar nu covorul i se păru cel mai grozav, ci cele două fotolii tapisate cu catifea roșie. Fotolii atît de mari cum nu văzuse pînă atunci. Își roti privirile prin cameră și inventarie restul mobilierului : un dulap imens, sculptat, un birou cît două catedre de la școală, negru și, la ferestre, draperii, tot din catifea roșie.

În spatele biroului stătea comisarul care îi mototolise cîndva actul de proprietate, acolo, în curtea fabricii de hîrtie. Alături de el, așezat pe spătarul unui fotoliu, era încă un bărbat, mai în vîrstă, îmbrăcat foarte elegant, cu o cravată galbenă la gît. Deasupra biroului plutea un nor gros de fum de țigară. Din cauza soarelui care se strecura printre crăpăturile perdelelor, fumul era transparent ca un nor scămos de primăvară. Cei doi bărbați nu i-au dat nici o atenție, nici măcar

cînd ajunse aproape de ei. Fumau în continuare : Comisarul — trabuc, iar domnul elegant — o țigară cu mușțiuc aurit, pe care o ținea între degete de parcă ar fi fost un creion.

— Stai jos, spuse în cele din urmă comisarul din spatele biroului.

Pistruiatul se așeză pe marginea unui fotoliu și-și strînse picioarele sub el. Dacă n-ar fi fost atît de emoționat, ar fi încercat rezistența arcurilor așa cum avea obiceiul ori de cîte ori se așeza pe o canapea sau pe un divan cu arcuri. Un timp așteptă cuminte încercînd să tragă cu urechea la discuția celor doi, dar aceștia vorbeau în șoaptă așa că rar de tot reușea să deslușească cîte un cuvînt, două. Comisarul răsfoia filele unui dosar cu mîna în care ținea trabucul și acesta, ca o torță, risipea în aer un fuior de fum albăstrui, aromat. Trecură vreo zece minute și Pistruiatul, plictisit, era convins că cei doi au uitat de el. Tuși de cîteva ori, dar nici unul dintre ei nu-i dădu nici o atenție. Neavînd ce face, începu să deseneze cu degetul pe plușul roșu al fotoliului. Liniile privite dintr-o parte păreau definitive, săpate adînc în catifea, dar de îndată ce lumina nu se mai răsfrîngea în ele, deveneau niște dîre fără importanță. În pragul unei uși mascate pe care Pistruiatul nici n-o bănuise pînă atunci,

apăru o doamnă între două vîrste și se apropie de comisar.

— M-ați chemat ?

— Da, domnișoara Matilda. Facem un proces verbal.

Femeia clătină din cap în semn că a înțeles și se duse la o măsuță pe care era așezată o mașină de scris învelită cu o husă de mușama.

Pe husă era tipărit cu litere de aur un cuvînt englezesc *Remington.*

— Pleșa !

— Da, domnule comisar.

— Vino aici !

Pistruiatul se ridică de pe fotoliu și făcu un pas spre biroul comisarului. Nu-și auzi pasul și acest lucru îi creă o senzație ciudată, stranie. Comisarul îi întinse un carton pe care erau lipite patru fotografii.

— Ia uită-te la astea ! Îl recunoști pe omul care a sărit gardul ?

Încă din prima clipă Pistruiatul îl descoperi pe Andrei, dar nu se trădă : cercetă îndelung fotografiile, își strînse artistic pleoapele, apoi ridică din umeri.

— Nu, domnule comisar. Vreau să spun că nu-mi pot da seama. Știți, pe omul acela care a sărit gardul nu l-am văzut decît în mișcare. Nici nu știu dacă i-am văzut vreodată fața. Se mai uită o dată la fotografii, le

privi cu atenție, zăbovind asupra fiecăreia ; Andrei avea o fotografie veche și se vedea clar că fusese mărită după o poză făcută de un amator.

— Uită-te atent ! Nici o față nu ți-e cunoscută ?

Pistruiatul mai mult bănui decît văzu că cei doi îi urmăresc privirile. De aceea intenționat se opri asupra primei fotografii.

— Pe acesta parcă îl știu de undeva... Dar acum nu-mi aduc aminte de unde. Nu e domnul comisar care m-a anchetat la școală?

Individul cu cravată galbenă începu să rîdă.

— Dacă te-ar auzi comisarul Crețu ți-ar cîrpi o palmă. Se întoarse spre dactilografă. Te rog scrie :

Femeia începu să bată clapele mașinii de scris ; țăcănitul metalic suna sec.

— Cum te cheamă ? întrebă în cele din urmă omul cu cravata galbenă pe care de la început îl bănui mai mare în grad. Putea fi chiar comisarul regal. Avea o voce răgușită de tutun și vorbea încet rumegînd fiecare cuvînt.

— Pleșa Mihai.

— Pe tatăl tău ?

— Pleșa Mihai.

— Am întrebat cum îl cheamă pe taică-tău ! ridică vocea anchetatorul.

— Tot Pleșa Mihai îl cheamă, răspunse pe un ton mai ridicat Pistruiatul.

— Unde lucrează ?

— La turnătoria Ianto. E rihtuitor la metalele galbene.

Omul cu cravată galbenă își înălță sprîncenele :

— Cum adică metalele galbene ?

— Aramă, alamă, bronz...

— Aaa, bronz, repetă dezamăgit ancheta-torul și se întoarse spre comisar : n-ar fi trebuit să-l aducem aici. E prostănac...

— Eu ? întrebă revoltat Pistruiatul.

— Taci din gură !

— La fabrica de hîrtie nu mi s-a părut prost, încercă să se scuze comisarul Bălan. Altminteri vă dați seama că nu-l aduceam aici. Acolo vorbea deschis, sprințar și am avut chiar senzația că știe mult mai mult decît ne-a spus nouă. Era în vervă : s-a dat drept proprietarul fabricii de hîrtie... Nu-i amuzant ?

— Deloc !

— Drept să vă spun, pe mine m-a amuzat. Și după ce mi-a arătat actul de proprietate s-a întîmplat ceva. Nu mi-a mai spus nimic interesant. Dimpotrivă...

Se întoarse spre Pistruiat și-l cercetă îndelung :

— Ai actul la tine ?

Numai după ce își duse mîna la buzunarul de sus al cămășii își aduse aminte că pe spatele actului de proprietate îi scrisese lui Andrei.

Prin fumul trabucului, fața comisarului părea spălăcită.

— E la dumneavoastră. Mi l-ați luat încă acolo la fabrica de hîrtie. Vă rog să mi-l dați înapoi !...

Omul cu cravata galbenă se amuză :

— Poftim, te face și hoț. Se întoarse spre Pistruiat : Hai, șterge-o de aici !...

Pistruiatul nu așteptă un alt îndemn. Porni ca un glonț spre ușă. În sala de așteptare, simțindu-se privit, își încetini pașii și, plin de importanță, se îndreptă spre scări. Doamna în vîrstă îl prinse de braț :

— Ce au vrut de la tine ?

Pistruiatul, supărat că l-a prins de braț tocmai cînd călca țanțoș, spuse cu răutate :

— M-au întrebat ce părere am despre dumneavoastră.

Pe stradă Pistruiatul se pomeni în fața magazinului unde era expus motorul de barcă. Acum nu mai avea nici un rost să se grăbească. Oricum a întîrziat de la masă, motivare avea bună, că nu în fiecare zi e chemat omul la poliție. Şi se vedea acasă povestind maică-sii despre aventura de la comisariat şi era convins că maică-sa îl va

invidia. Motorul de barcă era tot în vitrină. Asta îi făcu plăcere : uneori seara, înainte de culcare era convins că motorul îl aștepta pe el. Nu mai rămînea decît să facă rost de bani și să plece în excursia aceea minunată pînă la mare. Deodată se auzi strigat. Se întoarse și se pomeni față în față cu profesoara de istorie.

— Du-te înainte, Pleșa, eu am să viu după tine ca și cum nu ne-am cunoaște.

— Dacă ceva nu-i în regulă să strănut ?

— De ce să strănuți ?

— Am crezut că...

Se amuză. De unde avea să știe doamna profesoară de înțelegerea lui cu Andrei !... Asta era numai taina lor. Porni înainte. După primul colț, profesoara se apropie de el :

— De ce te-au chemat la poliție ?

Pistruiatul tresări. Doamna știe totuși prea multe. Deveni precaut :

— De unde știți că am fost la poliție ?

— Am văzut prin fereastra cancelariei cînd ai urcat în mașina poliției.

Pistruiatul se liniști. Își recăpătă siguranța de mai înainte.

— Știți, s-a spart un geam pe strada noastră...

Profesoara îl întrerupse :

— Pentru asta nu te ia la poliție.

— Ba da, insistă Pistruiatul. Era un geam mare. Şi, ca să fie mai convingător, desenă în aer un pătrat mare.

— Dacă nu vrei, nu trebuie să-mi spui. Am crezut că te pot ajuta cu ceva.

O privi drept în ochi, s-o vadă dacă minte sau nu.

— Îi cunoaşteţi pe cei de la poliţie ?

— Nu, dar oricum, puteam face ceva pentru tine...

— În orice caz vă mulţumesc pentru intenţie, doamnă profesoară, dar nu e nevoie să mă ajutaţi. Nu eu am spart geamul. De aceea mi-au şi dat drumul...

— Bine, Pleşa ! Du-te !...

— Sărut mîinile !

Simţindu-se privit un timp, merse liniştit pînă ce din senin apăru o birjă. Pistruiatul fugi după ea şi se instală pe osia din spate. Îi părea rău că nu putea da indicaţii încotro s-o ia.

În timpul prînzului, Pistruiatul povesti prin cîte trecuse în ziua aceea :

— Era oră de matematică, dar eu mă uitam pe fereastră la turnul bisericii catolice, cînd m-a chemat profesorul la tablă. Erau acolo două fracţii. Prima cu două paranteze mari, în care erau patru optimi...

— Lasă-mă în pace cu fracţiile şi cu optimile tale. Nu mă pricep la ele.

— De ce să mint, mamă ? grozav nici eu nu sînt. Dar în orice caz cu un patru am rezolvat...

— Şi ce ai făcut cu celelalte trei...

— N-ai nici o grijă, mamă, le iau eu şi pe acelea... Dar dacă ai şti ce am mai făcut astăzi, te-ai uita la mine ca la o icoană.

— Te pomeneşti că iar ai spart geamul băcanului.

— Ehei, de cînd nu l-am mai spart. M-am plimbat cu maşina prefectului.

Mama îl privi încruntată :

— De cîte ori ţi-am spus să nu te mai agăţi de maşini !

Pistruiatul dădu din mîini ca un om mare.

— Nu, mamă, nu fac eu din astea. Am fost chiar în maşina prefectului. Aş fi putut să pun şi picior peste picior, dar n-am vrut să-l murdăresc pe domnul comisar.

— Pe care comisar ? întrebă nedumerită mama.

— Păi, nu m-am plimbat singur. M-a însoţit un comisar. Să nu mi se întîmple ceva.

— Da' ce putea să ţi se întîmple ?

— Ştiu eu, spuse plin de sine Pistruiatul. În orice caz au început să aibă grijă de mine. De atunci de cînd m-au cunoscut acolo la fabrica de hîrtie. Pe urmă, domnul prefect m-a invitat în cabinetul lui. Ştii cum arată un cabinet de prefect ? Pot să jur că nu ştii!...

E mai mare decît băcănia lui Glass. Avea trei ferestre mari, perdele și pe jos niște covoare atît de groase că atunci cînd pășeam, nici nu-mi auzeam pașii... Nu e grozav ?

— Ce ai căutat tu la prefect ?

— Am avut o discuție cu el.

— Mie să-mi răspunzi cuviincios că-ți cîrpesc o palmă de vezi stele verzi !... Ce ai căutat la prefect ?

— M-au anchetat. Dar știi cum i-am încuiat ? Uite așa !... Înșurubă pumnul în aer să arate plastic cum i-a încuiat.

Resemnată, maică-sa își lăsă privirile în farfurie.

— Începi să semeni cu taică-tu. Și el a avut de-a face cu poliția. Tot timpul... Și în primăvara asta...

— Mie mi-ai spus că a plecat la bunica să repare gardul...

— Ce voiai să-ți spun ? Că a fost reținut pentru cercetări ? Ascultă, Mihai ! Îți dau un sfat : atunci cînd treci pe stradă și vezi un polițist, treci pe trotuarul celălalt. Ai înțeles?

— Da, mamă ! Își șterse gura cu dosul palmei și se ridică în picioare.

— Unde te duci ?

— În curte, la porumbei. Cred că porumbarul ar trebui reparat.

— Parcă numai porumbarul ?... Și poarta... Dar taică-tu n-are timp pentru casă...

Pistruiatul ieși în curte, apoi tiptil se apropie de fereastra camerei lui, acolo unde ascunsese o cratiță cu mîncare și, precaut, să nu fie văzut de nimeni, urcă în pod.

ANDREI ÎȘI ARANJASE CULCUȘUL în cel mai întunecat colț al podului, în spatele unor lăzi pline cu vechituri. Pistruiatul, în loc de salut, îl întrebă dacă mîncase ceva. Andrei arătă spre cîrnații atîrnați pe sfoară.

— N-am avut încotro, Pistruiatule... Iartă-mă !...

— Ai făcut foarte bine... Uite, ți-am adus și ceva cald. Îi întinse cratița.

— Mai bine îmi aduceai țigări... De ce ai întîrziat atît de mult de la școală pînă acasă? M-am temut că s-a întîmplat ceva.

— Nu te-ai temut degeaba. Am fost la poliție și m-au anchetat. M-au luat imediat după terminarea cursurilor și mi-au arătat fotografia ta și m-au întrebat dacă te cunosc. Bineînțeles nu le-am spus nimic. Cred că acum totul e în regulă... Tăcu sperînd că Andrei o să-l roage să continue să povestească, dar Andrei devenise îngîndurat, tăcut. Își privea vîrful pantofilor. Pistruiatul își reluă povestirea :

— Știi, numai la final era s-o dau în bară. Atunci cînd mi-au cerut să le arăt actul de

proprietate. Am dus mîna la buzunar, dar în ultima clipă mi-am adus aminte că pe spatele lui e și scrisoarea pe care ți-am scris-o ție... Pe urmă mi-au dat drumul.

Andrei își ridică privirile, dar nu se uită nici la Pistruiat, nici la lucrurile din fața lui. Pistruiatul avu chiar senzația că Andrei vede ceva dincolo de zid.

— Ar trebui să plec cît mai repede de aici. Am impresia că poliția te caută mai mult pe tine decît pe mine. Și n-aș vrea să aveți neplăceri din cauza mea.

Lumina soarelui care se strecura printre crăpăturile pereților de lemn desena gratii pe fața lui Andrei.

— Ce fel de neplăceri ?

— Neplăceri. Mulțumește-te cu atît... Unde e actul de proprietate ?

— Aici, scoase Pistruiatul actul din buzunar.

— Trebuia să-l distrugi mai de mult. Din cauza acestei hîrtii puteam să cădem amîndoi.

— Să cădem ? Cum să cădem ?

— Cum să-ți explic ? Să fim arestați... Adevărul e că principalul vinovat sînt eu. Trebuia să-l rup imediat după ce l-am citit.

Se miră că Andrei poate să spună asemenea prostii.

— Și atunci cum aș fi putut dovedi că fabrica e a mea ?

Andrei zîmbi.

— Ai dreptate. La asta nu m-am gîndit. Dar la urma urmei, dacă va fi nevoie, o să-l reconstituim. Îl rupi ?

— Chiar trebuie rupt ?

Andrei dădu din cap afirmativ.

— N-ajunge să-l ascundem ?

— Nu.

Un timp, Pistruiatul privi bîrnele de deasupra capului, apoi începu să rupă actul în bucăți din ce în ce mai mici. Rupse hîrtia în două, pe urmă suprapuse în așa fel să se potrivească perfect și mai rupse o dată în două. Un nod i se opri în gîtlej și se temu să nu-i dea lacrimile. De aceea nici nu-și ridică privirile ; își făcu de lucru cu mărunțirea hîrtiilor. Cînd bucățelele deveniră atît de mici că nu le mai putu înjumătăți, spuse cu voce înecată de lacrimi :

— Să știi, Andrei, acesta este cel mai mare sacrificiu pe care îl fac pentru tine...

Andrei vorbi pe un ton foarte serios, grav :

— Îți mulțumesc, Pistruiatule...

Pistruiatul nu știu ce să răspundă. Încercă să înghită nodul din gîtlej, apoi spuse cu aceeași voce sugrumată ca mai înainte :

— Așa-i că, dacă lucrurile se vor lămuri, îl vom reconstitui ?

— Bineînțeles... Și mai am o rugăminte la tine. După ce se întunecă, am să plec. Va trebui să-mi asiguri coborîrea din pod.

— Adică să fac în așa fel ca să nu te vadă nimeni.

— Exact. N-am evadat ca să schimb celula cu acest pod.

Pistruiatului iar i se înmuie vocea :

— Te mai întorci ?

Andrei își rezemă bărbia în palmă.

— Din păcate da. Încă n-am unde să mă duc.

— Atunci de ce trebuie să pleci ?

— Trebuie. Trebuie să dau un telefon cuiva.

— N-aș putea să telefonez eu în numele tău ? Mi-ar face mare plăcere. Încă n-am vorbit niciodată la telefon.

Andrei se ridică și porni spre ușa podului ca și cum ar fi vrut să coboare. Pistruiatul îi făcu semn să calce mai încet.

— Mama e în bucătărie și ar putea să-ți audă pașii.

— Vezi, șederea asta m-a prostit. Se duse în vîrful picioarelor pînă la Pistruiatul : Te duci la un telefon public și formezi 03. Nu uiți ?

— Cum să uit ?! Sînt numai ochi și urechi.

— O chemi la telefon pe operatoarea numărul șase. La centrală toate telefonistele în

loc de nume au număr. Cînd se prezintă operatoarea numărul șase, îi spui așa : „E o zi splendidă, domnișoară, nu-i așa ?“ Dacă ea îți răspunde : „Da, e splendidă pentru că e ziua mea“, atunci înseamnă că e ea.

— Cine ea ?

— Operatoarea numărul șase.

— Păi dacă de la început spun că vreau să vorbesc cu operatoarea numărul șase...

— Fetele, ca să se ajute între ele, ar putea să spună că sînt exact numărul pe care îl cauți. Totdeauna trebuie să verifici dacă vorbești cu cine trebuie. Dar asta e o altă treabă. Deci, dacă se prezintă ea și îți răspunde exact „Da, e splendidă pentru că e ziua mea“, o întrebi cînd poți să te duci să ridici bagajul.

— Și ?

— Atît. Ea îți spune data, locul și ora. Asta e tot.

— Pentru atîta lucru nu merită să ieși.

Misiunea i se păru simplă și îi părea chiar rău că nu avea ceva mai complicat de făcut. Se și vedea formînd un 03 la un telefon public, cînd vocea lui Andrei îi tăie tot elanul.

— M-am răzgîndit. Nu te mai duci. N-am dreptul să te expun. Uită tot ce ți-am spus.

— Cum să uit ? Doar nu sînt tolomac !...

De jos îl strigă maică-sa. Pistruiatul fugi la ușă și privi în curte. Așteptă ca maică-sa

să intre în casă, apoi coborî repede. Nici nu-și luă rămas bun de la Andrei ca acesta să nu-i interzică cumva să dea telefonul.

— M-ai chemat, mamă ?

— De cîteva ori. Unde ai fost ?

— Am fost la porumbar, minți el, pe urmă am trecut și pe la Petrești, să văd cum arată porumbarul lor... Să știi că nu-i mai bun decît al nostru.

— Cum stai cu lecțiile ?

— Bine... Mîine avem două ore de desen și muzică... Nu-ți fă griji...

— Eu nu-mi fac. Numai tu să nu-ți faci la sfîrșit de an...

În colțul străzii îl aștepta Calu : stătea culcat la umbra unui gard și privea trecătorii. Pe Pistruiat îl simți încă de departe. La început își ciuli numai urechile, apoi își săltă capul ; părea că are reproș în priviri. Pistruiatul îl mîngîie numai după ce cîinele se gudură la picioarele lui.

— Ai să fii martor la un eveniment istoric, Calule. Am să vorbesc la telefon.

Calu ori că nu înțelegea despre ce eveniment era vorba, ori cuvîntul telefon îi era necunoscut astfel că nu reacționă în nici un fel.

— Ți-ar place mai mult să mergem la Mureș ?

Calu lătră de două ori scurt, se opri să vadă dacă Pistruiatul vorbise serios sau nu, dar acesta, în loc s-o ia spre stînga, spre Mureș, mergea tot înainte. Neavînd încotro își grăbi și el pașii.

În fața unui magazin de mărunțișuri, o fată subțirică, înaltă, stătea cocoțată pe un scăunel și spăla vitrina. În apropierea scăunelului era o găleată plină cu apă. Calu își vîrî de vreo două ori limba în găleată, dar apa era ori murdară, ori caldă ; renunță să bea. Tocmai era hotărît să plece, cînd fata îl descoperi la picioarele ei, țipă atît de tare de parcă ar fi înjunghiat-o cineva. Trecătorii se uitară la ea cum rămăsese încremenită de teama cîinelui. dar Calu nu-i dădu nici o importanță, se grăbi să-l ajungă pe Pistruiat.

Cabina telefonică era ocupată : vorbea în spatele pereților de sticlă un om mai în vîrstă, cu spatele încovoiat. Ținea receptorul atît de aproape de gură încît atunci cînd vorbea, buzele atingeau microfonul de bachelită. Pistruiatul se învîrti în jurul cabinei și încercă să-și imagineze cum ar putea arăta un oraș cu case de sticlă. În ușa întredeschisă se frînse o rază de soare și un mic curcubeu proiectat pe trotuar părea un cerc desenat cu cretă colorată de copii. În cele din urmă omul termină convorbirea și Pistruiatul intră

în cabină. Abia cînd întinse mîna după receptor își dădu seama că era prea scund ca să ajungă pînă la disc. Neputincios, ieși din cabină și se uită în jur pe cine să roage să-i formeze numărul de telefon. Ca și cum ar fi fost un făcut, toți trecătorii păreau grăbiți, preocupați. Pe urmă își aduse aminte că avea de vorbit despre o chestiune specială, probabil secretă, deși Andrei nu pomenise niciodată acest cuvînt. Îl privi cu invidie pe Calu care se întinse din nou la umbră.

— Calule ! Cîinele ridică privirea, dar nu se mișcă din loc. Vino aici. Cu mișcări lenețe, Calu se ridică în picioare și privi spre Pistruiat. Ție ce-ți pasă !... Stai culcat la umbră și eu mă agit... Ce facem ?... Cîinele își ciuli urechile și rămase nemișcat. N-ajung la disc. Calu lătră puternic și se mulțumi cu atît. Nu pricepu ce ar fi putut să facă. Totuși mai lătră o dată să vadă Pistruiatul că și el e agitat.

— Tu nu înțelegi ? N-ajung la receptor... Ce-i de făcut ?... Ai văzut tu fata aceea care spăla vitrina ?... Calu lătră din nou... Aia ! Arătă cu mîna spre magazinul cu mărunțișuri. Du-te și adu-mi scăunelul !...

— Calu privi în direcția magazinului. așteptă pînă ce Pistruiatul îi desenă în aer scăunelul, înțelese, ochii îi deveniră sclipitori, își burzului blana și porni încet spre lo-

cul indicat. Fata îl văzu încă de departe. Coborî de pe scăunel, dar n-avu timp să-l ia cu ea în magazin. Calu, stăpîn și pe scăunel și pe găleată, privi întrebător spre Pistruiat. Acesta îi arătă scăunelul. Calu prinse stinghia în gură și, cînd văzu gesturile de aprobare ale Pistruiatului, porni în goană spre el.

— Tu stai aici de pază pînă vorbesc. Nu lași pe nimeni să intre, ai înțeles!? Calu lătră de două ori.

Pistruiatul cocoțat pe scaun formă cele două cifre : 0,3...

Cînd peste jumătate de oră reveni în pod și Andrei îl întrebă dacă s-a întîmplat ceva, Pistruiatul dădu din cap în semn că nu.

— M-am plictisit jos, de aia am venit.

— Și lecțiile ?...

— Pentru mîine n-am lecții.

Urcă pe butoi apoi, cu un singur salt, prinse în brațe grinda principală a podului. Balansîndu-se, ca un adevărat circar, începu să avanseze.

— Ce faci ?

— Gimnastică. Asta avem mîine la școală. Spune, Andrei, dacă n-ai avea rana, ai putea să faci și tu la fel ?

Andrei ascunse un zîmbet ;

— Poate nu chiar atît de sprințar ca tine. Dar am senzația că tu vrei să-mi spui ceva.

— Aș putea să-ți spun ceva, dar mă tem că te superi.

— Nu mă supăr, insistă Andrei.

Pistruiatul sări de pe grindă și se duse în fața lui Andrei :

— Jură !

— Jur !

— Așa simplu nu e valabil, îndoaie degetul arătător. Îi arătă cum să-și țină degetul. Jură așa !

Andrei cu buzele lungite a zîmbet își îndoaie degetul arătător și încearcă să pară cît mai solemn :

— Jur !

— Am dat telefon.

Andrei îl înhață de piept, dar Pistruiatul care prevăzuse reacția acestuia își ridică brațele a apărare. Strigă atît de puternic încît imediat după aceea se temu să nu fi fost auzit de jos.

— Ai jurat !...

Andrei îi dădu drumul, strînse din dinți.

— Da, ai dreptate... Dar să știi, n-ai fost cinstit...

Deși nu se simțea cu nimic vinovat, Pistruiatul își lăsă capul în jos apoi, după o scurtă pauză, în care spera ca Andrei să se îmbuneze, relată discuția avută cu telefonista de la informații.

— Mi-a spus operatoarea numărul șase că azi la ora cinci poți să ridici bagajul.

Andrei rămase îngîndurat, apoi spuse mai mult pentru el :

— Tehnicul lucrează bine.

— Cine ?

— Niște prieteni. Acum, dacă ai dat telefon, nu mai putem da înapoi. Uite ce ai de făcut ! Te duci la gară, imediat la intrare, în dreapta, este un automat pentru bomboane. Deasupra automatului vei găsi un tichet. Iei tichetul și te duci la mesagerii : acolo în baza tichetului ți se eliberează un bagaj. Sper să nu fie greu. Îl aduci aici. Ți-e clar ?

Ochii Pistruiatului începură să scînteieze. Chiar în penumbra din pod păreau niște bețculețe verzi.

— Da. Chestii din astea îmi place să fac...

TATĂL PISTRUIATULUI tocmai se pregătea să încarce cuptorul doi cînd Emilia, laboranta, îl anunță să treacă pe la domnul inginer Petcu. Rar se întîmpla să fie chemat la laborator, de obicei atunci cînd se pregăteau șarjele speciale, aliaje de bronz cu anumită duritate. Îi păru bine că întîrziase încărcarea cuptorului : anunță un tovarăș din echipă și ieși din turnătorie.

Soarele din curte îl orbi : acolo în hala înnegrită de fum și de timp, cu geamurile vopsite în albastru, pupilele muncitorilor după cinci șase ore de lucru creșteau, păreau că au ochi de pisici. Curtea murdară, năpădită de buruieni și presărată cu santinele, ca muncitorii să nu poată pleca decît la semnalele indicate de sirenă, din cauza soarelui părea vopsită în galben. Mihai Pleșa își ținea ochii întredeschiși. Să scurteze drumul, o luă pe o potecă bătută peste un rond de flori arse de arșiță și intră în clădirea scundă a laboratorului. Aici totul era văruit în alb, dar chiar și așa, funinginea infiltrată prin crăpăturile ferestrelor se așternuse peste var, formînd niște desene ciudate.

— Te cheamă domnul inginer, îi spuse și laboranta și arătă spre ușa unui birou alăturat.

— O comandă de bronz ?...

— Nu știu. O să-ți spună domnul inginer.

Inginerul îl primi în mijlocul biroului. Întîi verifică dacă nu e cineva în încăperea alăturată, apoi se apropie de Pleșa.

— Cunoști acțiunea „Solfegiu“ ?...

— Da.

— Atunci nu e nevoie de alte lămuriri. Evadarea n-a reușit decît pe jumătate...

— De ce ?

— Pentru că Andrei nu-i încă în siguranță... Din cauza unei singure greșeli tehnice : mecanicul ar fi trebuit să opereze nu numai la ușa din spate a dubei ci și la clanțele portierelor.

— Ce să opereze ?

— Să nu se fi putut deschide pe dinăuntru... Am fi cîștigat timp : exact atît ca Andrei să urce în taxiul care îl urmărea.

— De ce n-a fost anunțat Andrei ?

— A fost... Dar altă soluție de evadare nu exista. Doar știi, condamnarea... Mă rog, e bine cum e... La Emilia găsești bonul de ieșire. E semnat și de comandantul militar al uzinei. Treci și pe la dispensar și spui că ți-e rău.

— Am înțeles, domnule inginer...

Acasă, Mihai Pleșa, chiar înainte de a fi intrat în casă, coborî în pivniță. Închise atent ușa după el, apoi aprinse lampa de vînt și mută din loc un butoi cu varză. Agitat, dislocă cărămizile false zidite în perete și scoase de sub nisip un pachet învelit în cîrpe. După ce mută butoiul la loc, vîrî pachetul într-o cutie de vioară și ieși din pivniță. În stradă, luă cutia viorii sub braț ca un adevărat muzicant. De peste drum se auzi strigat :

— Hei, domnule Pleșa, ce-i cu vioara aceea ?... Nu știam de această pasiune a dumitale... Chiar cînți ?...

ÎN FAȚA CASEI BĂCANULUI Pistruiatul îl fluieră pe Calu. Cîinele apăru imediat de după niște șipci rupte ale gardului și se gudură la picioarele Pistruiatului.

— Vezi că mă gîndesc la tine ? îl alintă Pistruiatul. Vino, Calule, avem o misiune foarte importantă. S-ar putea să-mi fii de ajutor...

Dincolo de podul de fier erau parcate cîteva camioane germane. Soldații își spălau cămășile în rîu, fumau sau jucau cărți. Calu îi lătră, dar Pistruiatul strigă la el :

— Lasă, Calule, sînt în refacere...

Pistruiatul ajunse la gară cu cîteva minute înainte de ora cinci. Intră în sala de așteptare, urmări cum la o bucătărie de campanie se distribuia supă soldaților răniți apoi se postă chiar în fața automatului de bomboane. Era convins că în așa fel va putea vedea pe omul care va pune tichetul pe automat. Trecură cîteva minute, dar de automat nu se apropie decît un soldat negricios, cu o raniță plină cu pîine neagră, care vîrî

un bănuț în automat. Ori nu era mulțumit soldatul de bomboana primită pentru bănuț, ori automatul nu funcționa bine : supărat începu să-i care pumni, toată sala de așteptare suna a zdrăngănit de tinichea pînă ce un ceferist îl luă de mînă și-l împinse de lîngă automat :

— Ce te superi, omule ? Îți pui mintea cu o ladă de metal ?... Dă pumni ăluia care a instalat automatul, care îți fură banii...

Soldatul neconvins mai privi multă vreme spre lada de tinichea apoi ieși pe peron. Ceasul din sala de așteptare arăta fix cinci. Pistruiatul se apropie de automat. Îl însoți și Calu. Pistruiatul întinse mîna în sus și descoperi cu ciudă că nu ajungea pînă la capacul automatului. Îl împinse pe Calu lîngă perete apoi călcă pe spatele lui : se înălță atît de mult încît văzu și cu ochii tichetul așezat pe capac. Îl luă și sări pe ciment.

O clipă rămase nemișcat să vadă dacă l-a urmărit cineva sau nu, dar cei cîțiva călători din sala de așteptare erau preocupați cu treburile lor. Cu tichetul în mînă Pistruiatul porni spre ghișeul bagajelor de mînă. Întinse tichetul unui magazioner cu mustăți mari, unguresti, răsucite cu migală în furculiță. Acesta, miop, privi tichetul pe sub ochelari apoi dispăru undeva în fundul magaziei și reveni cu o cutie de vioară.

Pistruiatul preluă cutia și imediat i se păru că e ceva mai grea decît o vioară, dar se prefăcu a nu da importanță acestui lucru și porni spre ieșire. Nu văzu că, în urma lui, un individ înalt, cu niște haine la două rînduri, cu dungi late, își potrivi cravata, apoi mulțumit de ceea ce a văzut porni pe urmele lui. Pistruiatul nu-și dădu seama că e urmărit decît atunci cînd ajunse la malul rîului. Acolo agentul nu putea să pară un trecător oarecare, fu nevoit să meargă pe urmele Pistruiatului. Cînd îl văzu pentru prima oară avu senzația că omul din spatele lui ar fi vrut să se ascundă, dar, în ultima clipă, s-a răzgîndit. Pistruiatul așteptă ca omul cu haine cu dungi să-l depășească, dar acesta se opri, privi, preocupat de crețurile mici albe ale valurilor. Pistruiatul porni din nou, omul din spatele lui renunță să mai contemple apa, porni și se luă după el. Pistruiatul se convinse că omul îl urmărește cu adevăratelea, îl strigă pe Calu :

— Măi Calule, îl vezi pe omul acela din spatele nostru ? Ăla cu pălărie. Gonește-l !...

Calu porni ca din pușcă. Agentul speriat de namila care se apropia de el se întoarse și începu să fugă din toate puterile. Era o cursă inegală : Calu plutea în aer, soarele coborîse, era răcoare, cîinele nu mai era moleșit de căldură.

Pistruiatul își continuă drumul și chiar cînd i se păru că prietenul său terminîndu-și misiunea plecase acasă, se pomeni cu el la picioarele lui. Ținea în gură o bucățică de stofă vărgată.

— L-ai gonit ?... Adică ce te mai întreb, se vede. Scuipă stofa aia, poate să fie murdară.

Calu lăsă să-i cadă stofa din gură și privi cu ochii lui cenușii spre Pistruiat. Acesta îl mîngîie pe cap. Calu se culcă pe iarbă și se miră că Pistruiatului nu-i ardea de joacă. Totuși acesta se așeză lîngă el.

— Mă Calule, ce ar putea să fie în cutia asta ? Prea e grea să fie numai o vioară. Ne uităm ?...

Calu lătră de două ori și Pistruiatul consideră ca pe o aprobare. Încercă să forțeze broasca. Broasca nu voia să cedeze. Fu nevoit să se scotocească prin buzunare după un cui. Cuiul se dovedi o adevărată cheie. Deschise cutia și găsi în ea un pachet lunguiet, învelit în cîrpe murdare de ulei. La ce i-o fi trebuind lui Andrei această păpușă de cîrpe ? Desfăcu cîrpele și descoperi o pușcă automată. Speriat, înveli totul la loc și îl puse înapoi în cutie.

— Numai la asta nu m-am așteptat, Calule.

Cu vreo trei străzi înainte de casă se pomeni înconjurat de o ceată de copii.

— Vii cu noi, întrebă un băiat înalt cu faţa spălăcită, lucioasă de transpiraţie.

— Sigur că vine, nu e tot din strada Semaforului ? intră în vorbă un altul, bondoc. Ţinea în braţe o minge nouă de fotbal. Era atît de nouă încît pe pielea ei întinsă şi galbenă se putea citi încă firma fabricii : *Tarcom.*

— Ne-au provocat cei din Bujac. Au spus că ne bat la şase zero.

— Nu pot veni, încercă Pistruiatul să se sustragă. Nu vedeţi, trebuie să mă duc la ora de vioară.

— Dar de cînd naiba cînţi tu la vioară ?

— De astăzi.

— Atunci nu pierzi nimic !... Şi cum să mergem fără portar ? Ştii foarte bine că rîndul trecut am luat bătaie de la ei... Vino !...

În zadar încercă Pistruiatul să se sustragă, băieţii îl luară de braţ şi-l tîrîră după ei.

Cei din Bujac jucau fotbal în strada Postăvarului, o stradă nepietruită, numai bună de joc.

Pistruiatul aşeză vioara în loc de bară şi se postă în poartă. Era socotit cel mai bun portar din cartier ; unii în batjocură îi spuneau Pavlovici, dar nimeni nu se îndoia de capacităţile sale. Avea reflexe iuţi, intuia ca

nimeni altul traiectoria balonului și nu se temea să se arunce în fața atacanților.

De cîteva ori interveni și Calu în joc. Băieții se temeau să nu înfigă colții în minge. Pînă și Pistruiatul il goni de cîteva ori.

— Du-te de aici că mă încurci ! Pleacă, n-auzi !...

Ascultător, Calu se duse în spatele porții, dar urmărea cu ochii toate traiectoriile balonului. Nu o dată se încordă să pornească după minge, dar privirile supărate ale Pistruiatului îl opreau. Un înaintaș din Bujac, care se temea de cîini, ceru să se fixeze un loc special pentru Calu, la cel puțin trei metri de poartă că din cauza lui a ratat două goluri ca și făcute. Antipatia se părea reciprocă ; și Calu mîrîia ori de cîte ori centrul înaintaș al echipei adverse se apropia de poartă. Acesta se oprea din elan, se uita mai mult la Calu decît la minge. Odată lovi cu piciorul într-o piatră și din clipa aceea continuă jocul șchiopătînd.

Conduceau cu doi la unu cînd Mircea atinse mingea cu mîna. Se adunară cu toții în jurul lui, hențul fusese comis în apropierea porții și se certaseră vreo zece minute pînă cînd hotărîră cine să bată penaltiul. Sorții căzuseră asupra lui Dima, fiul paznicului de noapte de la fabrica de zahăr. Dima era socotit jucător bun, lovea mingea cu

amîndouă picioarele, avea un singur defect : era sașiu. Se spunea despre el că vedea întotdeauna două mingi și, din cauza asta, ar șuta în gol, în direcțiile cele mai neașteptate, comițînd, bineînțeles, o mulțime de faulturi. Cînd fixă mingea, Pistruiatul îi căută privirile : în general un portar bun trebuia să intuiască direcția în care se va trage șutul. Dar ca să-l poată privi pe Dima în ochi, ar fi trebuit să se deplaseze vreo trei metri din poartă, pentru că Dima privea cu totul în altă parte. În cele din urmă, Dima își luă elan, lovi mingea cu stîngul și mingea luă o traiectorie ciudată spre casele din apropiere. Cioburile sunară cristalin și, ca la comandă, amîndouă echipele o luară la goană. Instinctiv și Pistruiatul. Ajunsese în colțul străzii cînd își aminti de vioară. Se întoarse, dar era prea tîrziu. Proprietarul ferestrei sparte, un individ îmbrăcat în pantaloni de pijama și cu un maieu negru tocmai ridica vioara de jos. Pistruiatul îl ajunse din urmă exact în clipa cînd voia să intre pe poartă.

— Dați-mi vioara înapoi !...

Omul a închis nervos poarta...

Calu îl privi prostește. Nu pricepea nimic.

— Mi-a luat vioara, nu înțelegi ?... Uite acolo, după gard... Hai sări !... Adu-mi vioara !... Du-te !...

La al doilea îndemn Calu sări peste gard și dispăru din cîmpul vizual al Pistruiatului. Se auzi un lătrat, apoi un țipăt prelung, pe urmă un zgomot ca și cum ceva s-ar fi răsturnat, după aceea predomină din nou lătratul cîinelui.

— Adu-mi vioara ! strigă Pistruiatul.

Se mai auzi un zgomot nedesluşit, pe urmă se deschise poarta și apăru Calu : ținea în gură cutia viorii. Omul apăru și el în spatele cîinelui, dar cînd acesta se întoarse din nou spre el, închise repede poarta.

Pistruiatul luă cutia din gura cîinelui și o luă la goană.

Se opri să-și tragă sufletul numai cînd ajunse în colțul străzii Semaforului. Acolo, băiatul de prăvălie de la bodegă tocmai încingea cărbunii pentru grătar. Mirosea a fum și a carne sărată. Țanțoș, cu vioara sub braț, Pistruiatul porni spre casă. Calu îl părăsi : rămase în apropierea grătarului unde mirosul de carne îl atrăgea ca un magnet. Vecina, care tocmai se întorsese de la apă, dădu cu ochii de Pistruiat. Cînd îl văzu cu vioara în mînă, lăsă amîndouă vedrele jos și se cruci :

— Ce mă și tu cînți la vioară ?...

— Da, tușă Lina...

— Mai trebuie s-o văd și pe mă-ta cu trombon și pot spune că a înnebunit lumea...

Își dădu ochii peste cap, apoi își ridică vedrele și porni spre casă.

Pistruiatul intră în curte. Se frămînta ce poveste să inventeze dacă dă cu ochii de mamă-sa, dar spre bucuria lui curtea era goală.

Andrei îl întîmpină chiar în capul scărilor. Dacă cineva s-ar fi uitat într-acolo, ar fi fost imposibil să nu-l vadă.

— Slavă Domnului. Luă cutia din mîna Pistruiatului și o ascunse în spatele unor lăzi.

Pistruiatul se așeză pe o bîrnă :

— Tu cînți la vioară ?

— Da, îi zîmbi Andrei.

— Dacă te rog să-mi cînți ceva, îmi cînți ?

— Nu se poate. S-ar auzi și jos.

— Atunci de ce ai ținut atît de mult să-ți aduc vioara ?

Andrei îi căută privirile, dar Pistruiatul privea cu încăpățînare podeaua.

— Știi, Pistruiatule, asta e o vioară specială... Vrei să ți-o arăt ?

— Nu. Am văzut-o... Și să știi că mi-ar fi părut foarte rău dacă m-ai fi mințit...

— Dacă tu abia acum ți-ai dat seama că nu te mint niciodată, atunci e rău. Dar asta n-are nici o importanță. Aș vrea să mă ajuți, Pistruiatule.

— Cu ce să te ajut ?

— Aș vrea să plec de aici.

— Din cauza viorii ?

— Nu.

— Să știi că nu te ajut cu mare plăcere. Spune, de ce vrei să pleci ? Nu stai bine aici ? N-ai spus tu că podul nostru e cea mai bună ascunzătoare acum ?...

Andrei nu-i răspunse imediat. Pistruiatul era convins că prietenul său încă nu-și făcuse un plan concret, că abia acum încearcă să născocească ceva. Se liniști puțin și așteptă ca celălalt să vorbească.

— Spune, Pistruiatule, știi pe unde vine strada Secerișului ?

— Nu.

Îi era rușine că nu știa pe unde vine strada Secerișului. Adevărul era că nu cunoștea străzile după nume ci după o clădire, după o întîmplare, statuie sau fîntînă. Chiar dacă l-ar fi întrebat cineva cum se numește strada unde era școala, n-ar fi știut să răspundă. Pentru el strada unde era școala era strada școlii, unde era biserica era strada bisericii.

— E în apropierea gării-triaj, încercă să-i dea un punct de reper Andrei. În spatele depoului.

— Știu ! Strada Vișinilor. E o stradă scurtă unde toate casele au grădini. Am mai

fost pe strada aceea și anul trecut. Ne-am dus să furăm vișine. Ce-i cu strada aceea ?

Andrei continuă pe ton scăzut, silabisind aproape fiecare cuvînt :

— La numărul 14 locuiește o femeie în vîrstă. Se numește doamna Rozeanu. Să știi că e vorba de o misiune foarte grea.

— Ce trebuie să fac ?

— Te duci la ea după ce mai întîi ai verificat că nu ești urmărit. Dar s-ar putea ca și casa să fie supravegheată. Știi, uneori doamna Rozeanu ne ajută. Dacă reușești să dai de ea, îi spui că vii din partea lui Enache.

— Nu din partea ta ?

— Ba da. Dar ea mă știe cu acest nume. Enache. Îl reții ?

— Desigur. Am un coleg de clasă pe care îl cheamă Enache. E un băiat negricios, cu niște ochi mici de viezure.

— Foarte bine. Îi spui că vii din partea lui Enache și te interesezi, *dacă cuibul e gol*.

— Ce fel de cuib ?

— N-are importanță. Pe urmă vii și-mi spui care e situația. Fii foarte atent la tot ceea ce îți spune ea. Va trebui să-mi redai discuția cuvînt cu cuvînt. Din clipa asta viața mea este în mîinile tale. Depinde de cum te descurci.

— N-ai nici o grijă, mă descurc eu... Și cînd să mă duc ?

— Mîine, poimîine, cînd ai timp. Și te mai rog o dată, fii foarte atent...

COMISARUL BĂLAN stătea în spatele biroului și picotea ; nu dormise din ziua evadării lui Bogdan, acasă nu se ducea de teamă să nu se culce. Stătea ziua și noaptea în birou, lîngă telefon, aștepta să fie sunat și cineva să-i comunice că evadatul a fost reperat. Aștepta acest telefon cu încăpățînare.

Se gîndise de cîteva ori să se ducă la comisarul regal și să-și prezinte demisia, dar știa că domnul Comănescu nu i-ar fi primit-o ; i-ar fi rîs în față și i-ar fi spus ceea ce Bălan auzise de multe ori din gura lui : „De la poliție nu se pleacă cu demisie, de la poliție se pleacă cu piciorul în fund ! Demisia, Bălane, este apanajul oamenilor slabi și slabii n-au ce căuta la poliție“.

De obicei la asemenea discursuri mai adăuga și faptul că un om dat afară din poliție se duce cu primul tren pe front. Și nu doar așa ca toată lumea, ci într-un batalion disciplinar, ca un om ostil regimului. Prezentarea demisiei ar echivala acum cu o sinucidere.

Bălan încercă toate metodele de a da de urma lui Bogdan, dar urmele, ca și cum ar fi fost șterse de ploaie, nu se găseau. Cineva îi propusese să ia legătura cu informatorii ; nu în speranța unui rezultat imediat, ci mai mult să fie cu conștiința împăcată că a încercat și această posibilitate. Informatorul Teodor Suciu de la depou îi mai ajutase de cîteva ori ; era un om mic, pirpiriu și atît de negricios încît, chiar spălat proaspăt, arăta ca dat cu funingine. Pe vremuri fusese arestat pentru un sabotaj sau o participare la o grevă și n-a rezistat la anchetă. Îi era frică de bătaie ca de foc, și atunci vorbise. A dat pe mîna poliției aproape tot comitetul de grevă, dar, spre norocul lui, cei de la poliție l-au arestat și pe el, chiar l-au condamnat la cîteva luni să nu fie bănuit de trădare. Pe urmă a mai colaborat cu poliția, dar nu doar așa, din simpatie, ci pentru bani. Nu primea mult, dar primea, și cei de la depou care nu știau de relațiile lui cu poliția îl socoteau om de încredere, fusese doar arestat pentru organizarea unei greve și nu se fereau de el. El afla fel de fel de știri, le transmitea poliției și aștepta acasă mandatul poștal. Pe urmă, după izbucnirea războiului, poliția l-a neglijat. Suciu era bucuros că l-au uitat, voia și el să uite totul, dar nu s-a întîmplat așa : cu o zi în urmă pri-

mise o invitație să se prezinte la comisarul Bălan. Nu știa de ce fusese chemat ; se învoi de la depou, invocînd un pretext oarecare și se duse la comisariat.

Bălan stătea la birou și-l aștepta. Cînd ofițerul de serviciu îl anunță de sosirea lui Suciu, ieși în biroul alăturat să-l țină cîteva minute sub supraveghere. Era o metodă verificată, un om străin într-un birou oficial se pierde cu firea, devine nervos și, în orice caz, puterea lui de rezistență scade.

Suciu fu introdus în biroul lui Bălan și ofițerul de serviciu se scuză în numele comisarului-șef, rugîndu-l să aștepte cîteva minute. Suciu rămase un timp în picioare mototolindu-și șapca între degete, pe urmă se duse la fereastră și privi în stradă : la ora aceea a prînzului circulația era mare, polițistul însărcinat cu dirijarea circulației era transpirat, soarele îl bătea în cap și mașinile venite dinspre cazarmă îl claxonau. Trecuseră vreo cinci minute și Suciu, agitat, se simțea din ce în ce mai prost : se așeză pe un fotoliu, la început numai pe marginea spătarului, pe urmă se lungi și-și întinse picioarele pe covor. În clipa aceea sună telefonul. Suciu tresări, se ridică în picioare, privi prostește aparatul de pe birou. Țîrîitul monoton îl enerva, nu știa ce să facă ; să ridice receptorul sau nu.

Din încăperea alăturată apăru Bălan :

— De ce nu ridici telefonul, mă ? !

Suciu se întrebă dacă e mai bine să-i răspundă la întrebare sau să-l salute. Se decise la prima variantă :

— Nu fac eu chestii din astea, domnule comisar...

— Șef, mă !

— Domnule comisar-șef.

O rază de soare strecurată printre crăpăturile perdelelor lumină straniu fața lui Bălan. Orbitele umbrite păreau niște găuri adînci ca la un mort. Simțindu-se privit, Bălan îl întrebă :

— De ce mă privești așa, îngerașule ?... Suciu își lungi buzele a zîmbet, era bucuros că întrevederea începea bine. Eliberat de emoții zîmbi cu gura plină, arătîndu-și gingiile trandafirii. Brusc, comisarul îl plesni peste gură ! Rîzi, măgarule !... Nedumerit, Suciu încremeni cu zîmbetul pe buze. Părea o păpușă de ceară. Telefonul continua să țîrîie. Bălan ridică receptorul :

— Da, da, Bălan e la telefon. Vă salut, domnule Comănescu... Am onoarea, da... da, da, n-aveți nici o grijă... Pînă diseară aveți toate adresele... Zîmbi. Cum să nu, e lîngă mine... Privi spre Suciu : acesta, încremenit ca o stană de piatră, continua să privească

prostește covorul. Desigur, domnule Comănescu, abia așteaptă să ne dea adresele. Cum? Să tacă ?... Aveți o părere foarte proastă despre mine, domnule comisar regal... N-aveți nici o grijă, îl toc mărunt... Se întoarse din nou spre Suciu și astupă cu palma receptorul. Despre tine e vorba... Luă palma de pe receptor... Nici o grijă, domnule Comănescu... Bineînțeles, fac și un raport scris... Am onoarea, domnule Comănescu...

Puse receptorul în furcă și se întoarse spre Suciu...

— Ia loc, Suciule !...

Neavînd curajul să se împotrivească, Suciu se așeză în fotoliu. Comisarul se așeză și el în spatele biroului, apoi întinse mîinile păroase pe masă.

Suciu era disperat. Fusese convins că a fost chemat pur și simplu la o discuție și, chiar înainte de a se fi salutat cu comisarul-șef, a și încasat o palmă. Cine știe, poate cineva l-a vorbit de rău și ăștia o să-l snopească în bătaie. Deși nu se simțea vinovat cu nimic, se temea ; acum pe timp de război nu era nevoie să fii vinovat ca să dai de bucluc.

— Îmi pare bine, întrerupse în cele din urmă liniștea Bălan, că ai asistat la această convorbire la telefon. Cel puțin nu va trebui să te lămuresc.

— Cel mai bine e să nu mă lămuriți, domnule comisar-șef, că eu sînt lămurit. Dar să știți că de știut nu știu nimic.

— Bravo, îngerașule !...

Și înainte de a primi palma comisarul îi spusese *îngerașule*. Se retrase pînă la spătarul fotoliului.

— Vă rog foarte mult să nu mai îmi spuneți îngerașule.

— Bine, te scutesc, Suciule. Și acum hai să trecem la oile noastre ! Spune-mi adresele tuturor caselor conspirative.

— Dar eu nici nu știu ce-i aia casă conspirativă. Se ridică în picioare, dar privirile severe ale comisarului-șef îl țintuiră înapoi în fotoliu.

— Va să zică nu vrei să vorbești ?

— Ba vreau, domnule comisar-șef, dar n-am ce să vă spun.

Comisarul își ridică sprîncenele a mirare ; nu-i venea să creadă urechilor.

— Mă, tu nu știi ce spui !... Nu te gîndești că te dau pe mîna lui Gîndac... Îl cunoști pe plutonierul Gîndac ?

Cum să nu-l fi cunoscut ! Din cauza unei palme primite de la el a vorbit atunci cînd a fost anchetat în legătură cu pregătirea grevei. Luă un ton plîngăreț :

— Vă rog, domnule comisar-șef, puneți-mi alte întrebări și vă răspund cu dragă inimă.

— Bine, Suciule !... Dar dacă nu-mi răspunzi, nu te scoli de pe targă șase luni de zile. Unde se ascunde Bogdan Andrei ?

— Care Bogdan Andrei ? !

— Cel care a evadat acum cîteva zile...

— Păi dumneavoastră credeți că ăștia îmi spun mie unde se ascunde ?

Bălan își pierdu răbdarea. Spuse un „Bine“ printre dinți, apoi ridică receptorul.

— Alo, aici Bălan. Să vină Gîndac !... Să-și aducă toate sculele... Închise receptorul, apoi bătu cu degetul arătător în birou. Uite așa te toc, grijania mă-tii !...

Suciu se ridică de pe fotoliu și se apropie de biroul lui Bălan :

— Dacă dați telefon să nu mai vină domnul Gîndac, vă spun tot ce mă întrebați.

— Spune-mi adresele caselor conspirative !...

— Întîi dați telefon să nu mai vină Gîndac.

— Bine, spuse Bălan ca și cum ar fi făcut o mare concesie, apoi ridică receptorul :

— Gîndac să fie pregătit, dar să nu vină încă. Cînd ?... Vă spun eu cînd. Se întoarse spre Suciu : Dă-i drumul !...

— E una pe strada Brîncoveanu...

— Aia nu mai e.

— Nu mai e ? Auzi, domnule !... Şi eu numai despre asta am ştiut... Întîmplător. Zău, pe crucea mea, curat întîmplător.

Bălan puse din nou mîna pe receptor.

— Staţi, staţi, domnule comisar-şef !... Dacă mă gîndesc bine, mai e una... La gară, pe Duca, pe aleea Duca. Da, aleea Duca, 5.

Bălan deschise mapa şi confruntă lista caselor conspirative cu cele spuse de Suciu. Părea mulţumit.

— Alta... Asta de pe Duca e reperată de mult...

— Alta nu mai ştiu...

Supărat, Bălan închise mapa. Suciu îşi dădu seama că acum nu e momentul să lungească discuţia. Spuse repede pe nerăsuflate :

— Mai e una lîngă fabrica de zahăr, pe strada Zefirului, numărul 24.

Bălan cercetă lista : adresa nu era trecută pe ea. Bălan luă un creion şi notă silabisind cu voce tare, ca Suciu să se corecteze dacă e cazul :

— Zefirului 24... Ridică privirile spre el.

— Da, şi mai e una... Dar asta e chiar ultima... Chiar dacă mă daţi pe mîna lui Gîndac, alta nu mai ştiu...

— Spune !

— Strada Secerişului, numărul 14...

— Asta e lîngă depou. Cine stă acolo ?

— O doamnă în vîrstă, mi se pare, îi spune Rozeanu... Dar n-o cunosc personal...

— Şi cum ai aflat tu de casa asta ?

— Tot întîmplător, domnule comisar-şef. Vorbeau doi muncitori sub o locomotivă. Reparau ceva şi aud că spune unul dintre ei : „Boghiul ăsta e tocit complet". Celălalt : „I-aţi asigurat cazarea ?" Zic în sinea mea : „De ce fel de cazare are nevoie un boghiu ?" Trag cu urechea. Zice primul : „Poate e mai bine dacă schimbăm boghiul. Pentru orice eventualitate i-am asigurat un cuib şi la Rozeanu". Pe urmă întîmplător am aflat şi adresa.

— Mă Suciule, cînd tragi cu urechea nu e întîmplător... Dar să ştii, dacă ne-ai tras pe sfoară, o păţeşti... Eşti liber...

— Chiar pot să plec ? întrebă Suciu neîncrezător.

— Dacă nu ne-ai minţit, da... Dar dacă vrei să te mai gîndeşti, poţi să mai stai...

— Nu, domnule comisar-şef, n-am la ce să mă gîndesc... V-am spus tot ceea ce am ştiut. Plec. Sărut mîna !...

Bălan aşteptă ca Suciu să părăsească încăperea, pe urmă ridică receptorul.

— Alo, aici comisarul Bălan. Cu Bota... Da, aştept... Alo, Bota ? Ascultă, mă băiatule !... Îl ştii pe Suciu ?... Da, ăla care ridică din umeri... Ăla de la depou... A fost adi-

neauri la mine și mi-a dat cîteva adrese... Ar fi bine să-l arestați mîine, să nu i se întîmple ceva... Și acum notează o adresă... Nu, e una nouă... S-ar putea să dea roade... Strada Secerișului, 14. Casa Rozeanu... Da, da, te muți acolo. Poate ai noroc și-ți pică vînatul în brațe...

PISTRUIATUL porni spre strada Secerișului cu un sentiment nedefinit : îi păru rău că Andrei nu-i explicase sensul discuției pe care avea s-o poarte cu doamna Rozeanu, că nu-i spusese nimic despre semnificația numelui dublu, că în general se folosea de el ca de un automat. Ar fi vrut să știe precis dacă Andrei avea sau nu avea încredere în el ; desigur, el putea avea o mie de motive să nu-i destăinuiască metodele lui de lucru, dar, chiar și atunci, ar fi trebuît să-i vorbească deschis, așa cum se cuvine între doi prieteni adevărați. Era hotărît ca, imediat ce se va întoarce, să-l ia pe Andrei la întrebări.

Pășea îngîndurat în mijlocul drumului răscolind praful așezat pe caldarîm. O doamnă voluminoasă, care transporta două sacoșe umplute pînă la refuz cu piersici, se răsti la el, dar Pistruiatul era prea preocupat ca să-i dea vreo atenție. Doamna însă se

dovedi o fire războinică ; îl drăcui și-l amenință cu mina. Pistruiatul nu se lăsă impresionat. E drept, întîi aprecie distanța dintre ei și, cînd se convinse că doamna în nici într-un caz nu putea pune mîna pe el, arătă spre compania de soldați germani care mărșăluia în fața lui :

— Lor de ce nu le faceți observație ? și continuă să răscolească praful acompaniindu-se singur cu cîte un șuierat, să dea senzația că se joacă de-a trenul.

Doamna, însă, ori era supărată mai de mult ori nu-i plăcuse răspunsul, propti sacoșele de un gard și porni în urmărirea Pistruiatului. Dar nu avea nici o șansă : era prea grasă ca să poată lua viteză, așa că Pistruiatul se debarasă de ea repede. Pe urmă se răzgîndi. Fugi după femeie, își ceru scuze și se oferi să-i ajute. Emoționată, femeia îi întinse sacoșele, dar Pistruiatul avu ghinion. Doamna locuia chiar în colțul străzii, nu-i dădu pentru acest serviciu decît o monedă albă de doi lei.

Cu acest neașteptat cîștig în mînă, Pistruiatul o luă la goană și ajunse compania din urmă. Tropăi pe lîngă ea, făcu un praf ca patru tractoare pînă ce comandantul, un subofițer asudat și roșu ca un rac, se răsti la el pe nemțește. Deși Pistruiatul înțelese sensul cuvintelor, făcu pe prostul, mai pră-

fui puțin, apoi o luă la sănătoasa. Oricum, nu putea să înfrunte o întreagă companie.

Coti pe o nouă stradă și-și continuă drumul de astă dată pe un trotuar improvizat din piatră de rîu. Cu un băț găsit aiurea zgîrie un gard din sîrmă împletită. Era mulțumit că sîrmele vibrau ca niște corzi de ghitară. În fața unei tutungerii își aduse aminte de Andrei și cumpără de doi lei *Naționale*.

Cînd Pistruiatul ajunse în dreptul străzii Secerișului soarele tocmai apunea : discul imens și roșu, cît o roată de car, aluneca în spatele clădirii depoului. După cîteva minute, cînd Pistruiatul căută din nou soarele, acesta nu se mai vedea deloc. Cîteva raze răzlețe doar, scăpate din spatele depoului spoiau în trandafiriu marginile dantelate ale unor nori rătăciți.

Strada Secerișului semăna cu toate străzile învecinate : era îngustă, plină de praf, cu garduri de lemn date cu var, ca să poată fi văzute și noaptea. Casele erau mici, curțile mari și grădinile și mai mari. La prima vedere strada părea pustie, dar nu era ; în colțul opus depoului, lîngă fîntîna cu pompă, se jucau doi băieți. Unul dintre ei, cel mare, avea vreo zece ani iar celălalt, îmbrăcat numai într-un maiou murdar, nu părea să aibă mai mult de trei ani ; acesta din urmă avea

picioare strîmbe și era extrem de gălăgios. Își pompa apă pe picioare și rîdea ca un prost : în jurul fîntînii crescuse o adevărată baltă.

Cînd ajunse în dreptul casei cu numărul 14, se uită în jur, să vadă dacă nu e urmărit : strada era la fel de pustie ca și mai înainte, nu se vedea nimeni și nu se auzea nici un zgomot, doar scîrțîitul pompei și țipetele băiatului cu picioare strîmbe din colțul străzii.

Pistruiatul deschise poarta și se uită în curte : îi era teamă să nu dea peste un cîine. Calculase bine : un cîine lățos, mare cît un viței se năpusti asupra lui. Abia avu timp să închidă poarta. Imediat ce se văzu însă în siguranță, își dădu seama că se speriase în zadar : cîinele era legat în lanț și lanțul scurt aluneca pe o sîrmă pînă în fundul grădinii. Deschise din nou poarta și dulăul lătră, dar nu putea ajunge la el. Pistruiatul, să-l necăjească, mai făcu un pas în direcția lui, apoi cercetă curtea : era îngrijită, măturată, plină cu orătănii. În fața verandei, pe un stîlp vopsit în verde, era prins un porumbar acoperit cu stuf. Deși cîinele lătra și mîrîia din toate puterile, din casă nu apăru nimeni. Cu pași rari, ca un om care are foarte mult timp, Pistruiatul porni spre verandă. Urcă cele două scări de lemn spălate cu leșie și

descoperi că ceea ce i se păru lui *verandă* era de fapt un coridor care ducea pînă la spatele casei, probabil spre o bucătărie de vară. În afară de lăzile pentru flori, risipite peste tot, pe coridor nu era decît o masă de nuiele împletite și două scaune tot din răchită. Se apropie de fereastra ușii care dădea în bucătărie. Din cauza perdelelor croșetate cu mîna nu putea vedea nimic. Bătu cuviincios, dar nu-i răspunse nimeni. Era convins că făcuse drumul degeaba, că nu va putea rezolva nimic lui Andrei. Mai bătu o dată și, spre bucuria lui, auzi lipăit de pași, apoi ușa se deschise și în pragul ei apăru o femeie în vîrstă, cu un șorț cenușiu cadrilat și cu o bluză cafenie apretată. Femeia purta ochelari cu ramă de sîrmă, dar tot timpul se uita pe deasupra sticlelor.

— Sărut mîna, doamnă ! salută Pistruiatul și, pentru că ea întîrzie cu răspunsul adăugă : dumneavoastră sînteți doamna Rozeanu ?

— Da, fiule.

— M-a trimis Enache.

Femeia își duse repede un deget la gură, ceea ce putea să însemne să nu mai vorbească, dar la fel de bine putea să însemne și altceva și anume că doamna Rozeanu avea un tic nervos. Mai verosimilă părea cea de

a doua variantă, deoarece repetă semnul de mai multe ori.

— Vă întreabă dacă cuibul e liber ?

În clipa aceea ușa se deschise din nou și apăru un bărbat puternic, îmbrăcat în haine albe de panama la două rînduri ; avea vestonul descheiat și i se vedea cureaua lată de care atîrna ceva negru. Bărbatul încheie repede vestonul, dar nu îndeajuns de repede ca Pistruiatul să nu-și dea seama că purta revolver. Asta însemna că doamna Rozeanu nu avea un tic nervos, ci îi semnalizase să tacă. Îi era ciudă că nu descifrase semnul de la început.

— Despre ce fel de *cuib* e vorba, băiatule ?

Avea voce groasă, tăbăcită de tutun, și vorbea rar ca și cum ar fi căutat cuvintele. Pesemne auzise toată convorbirea, Pistruiatul nu mai putea tăgădui. Arătă spre porumbar.

— Am un porumbel și aș vrea să-l vînd.

Se minună și el cît de repede găsi o minciună plauzibilă. Îi părea rău că nu-i umbla mintea la fel și la ora de istorie. Bărbatul îl privi cercetător și întrebă după o pauză foarte lungă :

— Și unde e porumbelul ?

— Acasă.

— Acasă ? se miră omul din fața lui. Și atunci cum vrei să-l vinzi ?

Răspunsurile îi veniră pe limbă de parcă i-ar fi șoptit cineva la ureche.

Voiam să aflu dacă doamna e amatoare...

Bărbatul își aprinse o țigară fără să se uite la cuibrit : cercetă cînd fața Pistruiatului, cînd fața doamnei Rozeanu.

- - Și ce legătură are asta cu cuibul ?

- - Am văzut cuiburile goale și mi-a venit ideea...

— Bravo ! răspunse de astă dată imediat bărbatul și Pistruiatul, surprins, tresări. Ești un adevărat comerciant... Dar ia spune-mi, de unde ai tu porumbei ?

— Îi cresc, spuse Pistruiatul, dar nu mai era foarte sigur pe el. Avem acasă unsprezece. Sînt ai mei și ai lui tata. Și anul trecut am vîndut unul doamnei. Nu-i așa, doamnă ?...

Doamna Rozeanu, care nu se aștepta să fie întrebată, răspunse cu puțină întîrziere :

— Da, dar după aceea te-am căutat o bună bucată de vreme. Și știi de ce ?... Porumbelul era bolnav.

Pistruiatul se bucură că doamna Rozeanu intră în joc. Simțind un aliat, se liniști și răspunse ca atare :

— N-a fost bolnav, doamnă, n-avea poftă de mîncare... Atît. N-avea pielița umflată la

cioc !... Cum aș fi îndrăznit să vă vînd un porumbel bolnav ?

Bărbatul, descumpănit, se uita cînd la unul, cînd la celălalt. Se vedea pe el că era supărat că venise prea tîrziu pe verandă.

— Dacă am auzit bine, ai spus ceva și despre Enache.

— Enache e tata, se orientă rapid Pistruiatul. De aceea l-am pomenit să nu creadă doamna că vreau să vînd porumbelul fără știrea tatii. Se întoarse spre doamna Rozeanu. Dar dacă nu vreți să cumpărați, doamnă, am și plecat.

Dădu să plece, dar bărbatul îi tăie calea.

— Stai, măi băiatule !... Mai înainte te-ai dovedit un comerciant versat și acum renunți la o afacere ca un ageamiu... Mai spune ceva...

— N-am ce să vă spun, domnule !

Doamna Rozeanu părea tulburată. Ca agentul să nu poată pune și alte întrebări Pistruiatului, interveni :

— Spune-i lui taică-tu că nu mai cumpăr porumbei... Nu mai am putere să-i îngrijesc... Chiar mîine am să chem pe cineva să dea jos porumbarul și să-l transforme în coteț pentru păsări... Dar dacă vrei neapărat să vinzi porumbei, caută-l pe Berindei...

— Cine e Berindei ăsta ? întrebă bărbatul pe un ton agresiv.

— Copilul îl știe... Dealtfel îl știu toți crescătorii de porumbei. Face comerț cu păsări în piața de vechituri.

Pistruiatul socoti că e momentul cel mai prielnic să plece. Spuse pe un ton foarte cuviincios :

— Atunci eu am plecat, doamnă. Sărut mîna !...

Coborî o treaptă, dar bărbatul îl prinse de braț.

— Ia stai, băiatule !... Să știi că nu prea îmi place mutra ta... Vii cu mine ! Îl strînse mai puternic de braț. Și să nu încerci să fugi că dai de dracu' !...

Cu toate amenințările agentului, Pistruiatul își smulse brațul din strînsoare și dădu să coboare scările. Bărbatul îl ajunse dintr-un singur pas și-i cîrpi o palmă. Palma se dovedi foarte puternică. Pistruiatul își pierdu echilibrul și căzu pe un rond de flori abia îmbobocite. Cîinele forță lanțul, gata, gata să-l rupă. Dacă nu i-ar fi fost frică de cîine, s-ar fi întins și ar fi făcut pe mortul, dar așa, speriat de dulău, sări în picioare.

— Ți-am spus să nu încerci să fugi.

— De ce bați copilul ? interveni doamna Rozeanu și începu să se văicărească.

Agentul o țintui cu ochii și doamna Rozeanu tăcu. Pe urmă, urmăriți de privirile ei speriate, porniră spre poartă. Cîinele se

agită ; zdrăngănitul lanţului ruginit suna ca un clopoţel de alarmă.

În colţul străzii din apropierea depoului, Pistruiatul descoperi o gaură sub gardul de beton. Probabil o săpaseră cei care nu voiau să ocolească pînă la pasarela care ducea peste liniile de fier. Exact în dreptul spărturii. Pistruiatul se smulse din strînsoarea bărbatului și fugi spre gaură. Reuși să se strecoare înainte ca acesta să-l poată ajunge din urmă. Gaura nu era chiar atît de mare ca și el să se strecoare cu aceeași ușurință ca Pistruiatul. Acesta cîștigă timp, se repezi spre vagoanele garate pe liniile moarte. Agentul, murdar de pămînt, goni cu pași mari, cu gîndul să-i taie calea Pistruiatului. Acesta însă sesiză intenția agentului, rămase sub un vagon, pe urmă, cînd nu mai putea fi văzut, reveni și o luă în direcţia opusă. Agentul se trezi în fața vagoanelor fără urmărit. Supărat, se uită pe sub vagoane, apoi urcă pe o locomotivă. Îi era ciudă : ce o să raporteze lui Bălan ? Că n-a fost în stare să aresteze un băiat ? Urcă pe un maldăr de cărbune și atunci descoperi că hainele lui albe de panama erau murdare de ulei. Înjură, pe urmă coborî și porni spre depou. În spatele unei clădiri își scutură hainele și hotărî să se întoarcă la doamna Rozeanu să afle adresa

băiatului. Acum era convins că între cei doi era o legătură mai veche, că a fost prost, că s-a lăsat păcălit de niște ageamii. Porni spre poartă și în clipa aceea îl descoperi din nou pe Pistruiat : urca tocmai într-un vagon. Cu pași repezi alergă spre vagon, ajunse la ușă și, spre bucuria lui, ușa cealaltă a vagonului era închisă. Acum băiatul nu-i mai putea scăpa. Și Pistruiatul își dădu seama de acest lucru. Nici nu mai încercă să fugă. Agentul îl pălmui și-l înhăță de braț.

— Nu mai fugi acum tu, puișor !... Să știi, la început am crezut că ești prost. M-am înșelat, dar asta nu înseamnă că n-o s-o iei pe coajă... O să înfunzi pușcăria...

— Eu sînt minor, răspunse atotștiutor Pistruiatul.

Agentul rîse ca și cum ar fi auzit o glumă :

— Măi băiatule, la noi, pînă dovedești că ești minor, te apucă majoratul...

Încă înainte de a ajunge la capătul depoului se întîlniră cu Toma Săucan, fochist la Căile ferate, un vecin al Pistruiatului, de pe strada Semaforului.

— Ce-i cu tine, Mihai ? întrebă fochistul privind cercetător spre bărbatul care-l ținea de braț.

Răspunse agentul în locul Pistruiatului :

— A vrut să vîndă un porumbel și mă tem că l-a furat. Dumneata îl cunoști ?

— Desigur. E fiul vecinului meu.

— Au porumbei ?

— Au.

— Și cum îl cheamă pe taică-su ?

— Ca și pe el. Mihai Pleșa.

— Nu-l cheamă Enache ?

— Nu. Numai dacă nu și-au schimbat între timp numele. Eu îl știu mai bine de douăzeci de ani. Mihai îl cheamă, domnule.

— Vă mulțumesc. Strînse și mai puternic brațul Pistruiatului și porni cu el spre stația de tramvai.

Agentul nu slăbi strînsoarea nici în tramvai : arătă taxatoarei o legitimație cu scoarțe albastre, apoi se așeză pe o bancă lată, înghesuindu-l pe Pistruiat lîngă fereastră. Un timp tăcură amîndoi, pe urmă agentul, plictisit de călătoria prea înceată, îl întrebă :

— De ce ai spus că pe taică-tu îl cheamă Enache ?

— Pentru că porumbelul pe care l-am vîndut doamnei Rozeanu, fusese într-adevăr bolnav. Nu voiam să se ducă acasă la noi.

— Mă, tu minți ca un om mare.

— Nu mint, domnule comisar.

— De unde știi că sînt comisar ?

— V-am văzut legitimația și pistolul.

— Înseamnă că ai mai avut de-a face cu poliția. Dar uite, am și ajuns.

Coborîră în dreptul prefecturii.

Bota părea bine dispus : îl tîrî pe Pistruiat după el pe un coridor întunecat și ajunseră în aceeași sală de așteptare unde mai fusese și prima dată. Sala era tot ticsită, dar de data asta cu alți oameni. Tocmai cînd ajunseră în dreptul ușilor capitonate, își făcu apariția comisarul Bălan. Cînd îl văzu pe Pistruiat, se învineți la față :

— Ce cauți aici ? Acasă cu tine ! Mi-ai scos peri albi ! Se întoarse spre Bota : Ce-i cu tine aici ?... E ceva mișcare ?

Bota arătă spre Pistruiat :

— Pînă acum ăsta e singurul client.

— Idiotule !... Și pentru ăsta ai părăsit postul ? Și dacă între timp se duce cineva acolo ? Îl amenință cu degetul : Îți faci de cap, Bota !... Dacă află domnul Comănescu, te mută la circulație...

— Și băiatul ? întrebă nedumerit Bota.

— Dă-i drumul, că dacă-l vede șeful aici îți dă și cîțiva pumni. Se răsti la Pistruiat : Hai, întinde-o ! Clătinînd nemulțumit din cap, intră într-o altă încăpere.

— Pot să plec ? întrebă Pistruiatul obraznic. N-aș vrea să mă vadă unchiul aici.

— Unchiul tău ? întrebă din ce în ce mai mirat Bota. Cine e ?

— Păi, domnul Comănescu.

Bota îi eliberă brațul și se căută nervos după o țigară. Nu mai avea.

Pistruiatul îi oferi o *Națională :*

— Poftim.

Bota se servi ; îi tremurau mîinile.

— De ce nu mi-ai spus că unchiul tău lucrează la noi ?

— Pentru că nu m-ați întrebat, de aia. Bună ziua. Se întoarse în călcîie și porni spre ieșire.

În stradă se amuză că reușise să-l păcălească pe agent. Îi veni să sară într-un picior și-i păru rău că n-avea cui să se laude. Se dezmetici numai cînd ajunse acasă. Andrei îl aștepta cu nerăbdare.

— Ai fost ?

— Am fost.

— Hai, spune !

— În primul rînd era să mă muște cîinele. De ce nu mi-ai spus că doamna Rozeanu are un cîine ? Și ce cîine !...

— Lasă astea. Ai aranjat ceva ?

— Nimic. În timpul discuției a apărut un comisar. Unul Bota.

— Comisarul Bota ? întrebă îngrijorat Andrei. Ce, ai început să-i cunoști după nume ?

— Desigur. Pe urmă la comisariat, ăla care m-a anchetat prima oară, de credeam că-i plesnesc tîmplele.

— Nu mai înțeleg nimic. Ai fost și la comisariat ?

— Da, din cauza porumbeilor. Ala care m-a anchetat l-a bestelit pe Bota că m-a arestat. Cred că Bota e disperat acum. Mai ales după ce i-am spus că domnul Comănescu e unchiul meu...

Andrei îi făcu semn să tacă. Era convins că Pistruiatul a făcut o boacănă.

— Hai să le luăm pe îndelete ! Te-ai dus în strada Secerișului. Te-a urmărit cineva ?

— Nu.

— Bravo !... Dar ești sigur ?

— Sigur de tot. Dar înainte de a fi ajuns în strada Secerișului, am avut un conflict cu o doamnă voluminoasă.

— De ce ?

— Am răscolit praful și ea avea două sacoșe pline cu fructe pe care mai tîrziu i le-am cărat. Același conflict era să am și cu armata germană.

— Zău ! Tu ai înnebunit !

Andrei se căută după o țigară, dar în zadar. N-avea. Pistruiatul îl întrebă :

— Ai vrea să fumezi ?

— Da.

— Atunci te servesc.

— Lipsește una, a fumat-o domnul comisar Bota. Eu l-am servit.

Andrei își strînse fălcile.

— Am răscolit praful și în fața soldaților germani. Mărșăluiau. M-au gonit și, pentru

că nu eram înarmat, n-am vrut să mă cert cu ei.

— Continuă, îl îndemnă Andrei supărat.

— Și așa am ajuns la casa doamnei Rozeanu. Pînă aici nu m-a văzut nimeni. Și strada era goală. Doar doi copii se jucau la o fîntînă cu pompă. După ce am verificat că nu m-a urmărit nimeni, am intrat în curtea doamnei Rozeanu. La început am crezut că nu e acasă. De cîine ţi-am vorbit. Am avut noroc că era legat bine. Doamna Rozeanu are și porumbar. Ăsta a fost norocul meu.

— Înțeleg. Cînd vezi un porumbar, treaba îți merge bine.

— Nu sînt superstiţios, dar cu toate astea norocul meu a fost porumbarul. Urc pe cerdac și bat la ușă. La început n-a apărut nimeni. Tocmai voiam să plec, cînd ușa se deschide și apare doamna Rozeanu. Am recunoscut-o imediat, totuși am întrebat-o dacă e ea. Mi-a spus că da.

— De acum încolo fii foarte explicit, îl întrerupse Andrei. Fiecare lucru poate avea o semnificație importantă.

— I-am spus că m-a trimis Enache, apoi am întrebat-o dacă cuibul e gol. Și aici am comis prima greșeală.

— Ce greșeală ?

— Doamna Rozeanu mi-a făcut semn să tac, dar eu am crezut că are un tic nervos.

— Și n-ai tăcut.

— Nu. Dar să știi, asta a fost singura mea greșeală. În clipa aceea a apărut din casă un comisar.

— De unde știi că era comisar ?

— Purta pistol. M-a întrebat ce caut acolo. Am spus că am venit să vînd un porumbel.

— Ai avut porumbelul la tine ?

— Nu.

— Trebuia să născocești altceva.

— Nu. Porumbeii m-au salvat. Am spus că am venit să vînd un porumbel și comisarul m-a întrebat, la fel ca și tine, unde e porumbelul. I-am spus că nu l-am adus, întîi am vrut să știu dacă doamna Rozeanu e amatoare. Printre altele i-am spus că doamna Rozeanu mi-a mai cumpărat un porumbel. Ea a confirmat minciuna mea și atunci mi-am dat seama că e femeie deșteaptă.

Andrei zîmbi, dar Pistruiatul nu avea timp să observe acest zîmbet. Era plin de el. Continuă :

— Mi-a spus că nu mai cumpără porumbei, că o să strice și porumbarul, dar dacă vreau neapărat să vînd porumbei, să mă duc la unul Berindei din piața de vechituri.

— Berindei ai spus ?

— Da. E un nume fictiv. Cică e vînzător de păsări la piața de vechituri.

— Nu. Berindei e cea de a doua casă unde pot să mă duc. Să știi că doamna Rozeanu e într-adevăr deșteaptă. Mi-a comunicat față de comisar ce trebuie să fac. Mai departe.

— Comisarul m-a întrebat cine e Enache. I-am spus că așa îl cheamă pe tata. Nu m-a crezut. Aici n-am greșit, dar am avut ghinion.

— Ce ghinion ai avut ?

— În primul rînd comisarul mi-a tras o palmă de am văzut stele verzi, apoi, în drum spre comisariat, ne-am întîlnit cu un vecin. Acesta a intrat în vorbă cu noi și comisarul a aflat că pe tata îl cheamă Mihai și nu Enache. Ăsta e ghinionul. După aceea am avut și noroc. La poliție ne-am întîlnit cu comisarul Bălan care m-a anchetat cu cîteva zile în urmă. Cînd m-a văzut, m-a drăcuit și l-a beștelit pe Bota. I-a spus că n-ar fi trebuit să părăsească postul, că e cretin, că domnul Comănescu o să-l mute la circulație, dacă va afla că m-a arestat pe mine. Am văzut pe fața lui Bota că nu pricepe nimic și atunci i-am spus că domnul Comănescu e unchiul meu. Zău că s-a speriat. Sînt convins că dacă mîine mă întîlnesc cu el pe stradă, mă salută ca pe un comisar-șef. Asta e tot.

— Îți mulțumesc, Pistruiatule. Ai făcut o treabă foarte bună. Dar mai trebuie să faci

una și mai bună. Va trebui să te duci și la Berindei. Știi unde e piața de vechituri ?

— E ca și cum m-ai întreba dacă știu unde locuiesc.

— Foarte bine. În colțul străzii Bolintineanu este o tinichigerie. Are și o mică firmă pe care scrie „La Berindei, reparații-montaj". Te duci acolo și-l cauți pe domnul Ciobanu.

— Doamna Rozeanu a spus Berindei.

— Așa scrie pe firmă. Îl cauți pe domnul Ciobanu și-i spui că vii din partea lui Enache. Asta e tot. Sper să nu mai ai neplăceri.

— Și cînd să mă duc ?

— Azi, mîine, cînd poți. Numai să fii atent, să fii singur cu el cînd îi vorbești. E clar ?

— Da, domnule Enache. Totul este foarte clar.

PISTRUIATUL abia aștepta să se termine cursurile ; își propuse să treacă pe la piața de vechituri, să facă o recunoaștere în apropierea atelierului de tinichigerie. După discuția avută cu Andrei, seara în pat, înainte de a adormi, se pregătise în gînd pentru această misiune și ajunse la concluzia că treaba nu era chiar așa de ușoară. Și comisarul Bota auzise de numele lui Berindei și

s-ar putea să fixeze prin apropiere un plan-ton și să-l atragă în cursă. De aceea socoti că, înainte de a trece la acțiune, o recunoaș-tere la fața locului ar fi foarte necesară. Ar fi vrut să-i spună toate astea lui Andrei, dar nu mai avea cînd. Era convins că Andrei l-ar fi lăudat pentru felul lui de a gîndi. Și în timpul cursurilor se gîndi numai la asta. Timpul se scurgea încet, stătea în bancă pe ghimpi. În cele din urmă se auzi clopoțelul. Pistruiatul se repezi la ușă și goni spre ieșire. Deși era grăbit, făcu un mic ocol și trecu și prin fața vitrinei unde era expus motorul de barcă, cu atît mai mult că de două zile nu-l mai văzuse. Barca era tot acolo și Pistruiatul, mulțumit, își continuă drumul, de astă dată cu pașii mai întinși. Deodată se sperie. De pe un zid, dintr-o fotografie mare cît un afiș de cinema, îl privea zîmbind... Andrei. Era aceeași fotografie pe care o văzuse și la po-liție. Sub fotografie era tipărit cu litere mari un anunț: „50.000 lei recompensă aceluia care ar putea să dea informații în legătură cu evadatul Andrei Bogdan". Pistruiatul se opri, privi lung afișul, apoi se întoarse și fugi la vitrina unde era expus motorul de barcă ; rezemat de motor era un cartonaș cu prețul motorului : 50.000 lei. Parcă anume recompensa trădării lui Andrei era fixată la prețul motorului de barcă. Calm își continuă

drumul și, în fața afișului, se opri din nou. De astă dată cercetă mai atent fața lui Andrei. Fotografia era mai veche, ridurile din colțul gurii nu ve vedeau și fotograful, neînzestrat, nu reușise să surprindă zîmbetul acela hîtru al lui Andrei. Pentru că Andrei avea un zîmbet hîtru și niște ochi vioi care te sfredeleau. Dacă nu l-ar fi cunoscut pe Andrei personal, după fotografie l-ar fi putut crede un om rău, cu priviri iscoditoare. Pistruiatul își căută un loc de unde putea să privească fotografia drept în ochi. Cînd se convinse că nu-l vede nimeni, ridică două degete la tîmple și-l salută milităreste.

În apropierea pieții de vechituri mai făcu un ocol să-l ia pe Calu. Nu trebui să insiste prea mult, Calu apăru imediat după prima fluierătură și se luă după el.

— Tu știi de ce te-am luat, Calule, cu mine ?

Calu își ciuli urechile, ca și cum ar fi fost curios să afle de ce era nevoie de el.

— S-ar putea să mai dăm de un om care să ne urmărească și s-ar putea să fie nevoie de tine.

Calu lătră de două ori și se gudură la picioarele lui.

Pistruiatul cunoștea piața de vechituri ca pe propriile buzunare. Îi plăcea să treacă în fața tarabelor ; acolo totdeauna erau expuse

lucruri ciudate. Într-un loc, pe o sfoară, erau atîrnate ca niște steaguri sute de cravate vechi de toate culorile. În spatele unei mașini de cusut, o femeie grasă cosea ceva și, alături, un individ îmbrăcat cu un tricou vărgat curăța niște cravate cu neofalină. Femeia ridică privirile spre Pistruiat, pe urmă îl descoperi și pe Calu.

— Vasile ! ia uite ce cîine fain !...

Vasile, cel cu tricoul vărgat, se uită și el spre cîine, apoi se întoarse spre Pistruiat :

— Bă, e de vînzare cîinele ?

— Nu, răspunse Pistruiatul și-și văzu de drum. Calu se luă după el.

La vreo douăzeci de metri de atelierul de tinichigerie, Pistruiatul se opri în fața unei alte tarabe și, ca și cum s-ar fi interesat de niște piese de biciclete, cercetă ușa atelierului. Vreo zece minute nu intră și nu ieși nimeni de acolo. Oamenii care stăteau prin apropiere erau trecători ocazionali, vînzători ambulanți, nici unul dintre ei nu părea agent.

În fața ușii atelierului Pistruiatul îl dăscăli pe Calu :

— Rămîi aici, meștere, și nu dai voie nimănui să intre. Ai înțeles ?

Calu se întinse în fața ușii, era clar că înțelesese ce avea de făcut.

Pistruiatul intră în atelier. Deasupra ușii un clopoțel anunță sosirea lui.

Tinichigiul, un om gras și cu părul tuns scurt, nici nu se întoarse spre el. Ciocănea o tablă albă, pătrată. Văzînd că tinichigiul nici nu avea intenția să se uite spre el, Pistruiatul mai salută o dată :

— Bună ziua !

Tinichigiul îl privi peste umăr :

— Nu cumpăr nimic. Nici timbre, nici brichete, nici nasturi uzați, nimic...

— Nu sînt vînzător, domnule...

Tinichigiul își șterse mîinile cu cîlți.

— Atunci ce cauți aici ? Cerșești ? Sau vrei să comanzi niște burlane ?

— Nu, domnule Ciobanu.

Tinichigiul tresări :

— Cum ai spus ?

— Ciobanu...

Tinichigiul îl privi un timp, pe urmă, plictisit, ridică ciocanul de lemn.

— Nu vă spune nimic acest nume ? insistă Pistruiatul.

— Nu. Acum îl aud pentru prima oară... În semn că terminase discuția se întoarse spre bancul de lucru și începu să ciocănească tabla din fața lui.

— Atunci vă rog să mă scuzați... Pistruiatul era convins că nu era omul pe care îl

căuta. Deschise ușa dar în clipa aceea tinichigiul se întoarse din nou spre el.

— Stai, măi băiatule!... Am auzit oare bine? *Ciobanu* ai spus?

— Da, Ciobanu, așa cum scrie pe firmă.

— Pe firmă scrie Berindei.

— Atunci înseamnă că am greșit adresa. Vă rog să mă scuzați...

— Eu sînt Ciobanu, spuse tinichigiul în cele din urmă.

— Mai înainte ați spus că nici n-ați auzit de acest nume. Cum puteți dovedi că sînteți domnul Ciobanu?

— Ai neapărată nevoie de o dovadă?

— Da.

— Acte n-am. Dar dacă-l cauți pe Ciobanu pe care îl știu eu, îl cauți altfel.

Pistruiatul începu să zîmbească. De fapt omul din fața lui are dreptate. Trebuia să înceapă cu parola.

— Tabla neagră e mai scumpă decît tabla de zinc?

— De ce n-ai început imediat așa? Numai dacă vrea tinichigiul.

Pistruiatul se uită în jur.

— Nu ne aude nimeni?

— Nu.

— M-a trimis domnul Enache. Întreabă dacă tehnicul a rezolvat cuibul.

— Unde e ? Adică asta n-are nici o importanță... Spune-i să se ducă în strada Carol 35, apartamentul 5. Ții minte ?

— Da. Mi-a spus ceva și despre îmbrăcăminte.

Tinichigiul se duse la un dulap cu uși de metal și scoase de acolo un geamantan mare, galben. Îl dădu Pistruiatului. Spune-i lui Enache că totul e aranjat. Geamantanul acesta ar trebui dus la adresa din strada Carol. Sînt hainele lui. În buzunar are și acte. A fost rănit grav ?

— Nu grav, dar își mișcă greu mîna stîngă... Duc eu geamantanul ?

— Numai dacă ești curat.

— Cum adică curat ?

— Adică dacă nu ești urmărit.

— Nu sînt. Și aș vrea să văd și eu casa unde se mută Andrei.

— Foarte bine. Și acum am și eu o rugăminte : să nu mai vii niciodată pe aici... Numai dacă nu există altă soluție... Înțelegi ?

— Înțeleg.

Tinichigiul se duse la ușă, o deschise și aruncă o privire în stradă.

— Poți să te duci.

Pistruiatul, cu ghiozdanul în spate și cu geamantanul în mînă, ieși din atelier.

— Hai, Calule !...

În fața tarabei cu cravatele, omul cu tricoul de marinar îi tăie calea.

— Ce ai în geamantan, puștiule ?... Dacă nu vrei să vinzi cîinele, poate vinzi geamantanul.

Smulse geamantanul din mîna Pistruiatului și se așează pe el. Contrariat, Pistruiatul vorbi totuși politicos :

— Vă rog frumos să-mi dați geamantanul înapoi...

— Ți-l cumpăr. Îți dau un pol pe el. Nu face nici zece lei, dar poate cu ce-i înăuntru...

— Nu vreți să-mi dați geamantanul înapoi ?

— Țțț, plescăi din buze individul.

Pistruiatul se întoarse spre Calu, care stătea lîngă picioarele lui și nu pricepea despre ce este vorba.

— Roagă-l tu, Calule, să-mi dea geamantanul înapoi.

Calu își arătă colții și începu să mîrîie. Omul de pe geamantan încremeni. Cîinele era atît de aproape de el încît nu îndrăzni nici să răsufle.

— Ia, mă, cîinele de aici !...

Calu începu să latre. Deveni amenințător.

— Dacă e pornit nu mai pot să-l opresc...

— Ia-ți geamantanul și cîinele și pleacă de aici !...

— V-am spus, nu-l mai pot opri. Numai dacă vă consideră prieten...

— Spune-i că-i sînt prieten !

— Pe Calu nu-l putem minți... Lui îi trebuiesc dovezi.

— Ia-l de aici !...

— Nu țipați că se enervează... Am găsit... Mă însoțiți un timp ca să vadă că sîntem prieteni... Ridicați-vă !...

Individul se ridică încet cu ochii ațintiți asupra cîinelui.

— Nu așa. Puneți mîna pe geamantan... Se întoarse spre cîine. Lasă-l, Calule ! E om bun... Uite, mă ajută să duc geamantanul...

Individul cu geamantanul în mînă, încolțit de Calu, pășea alături de Pistruiat, ca un adevărat hamal.

Femeia de la mașina de cusut începu să rîdă. Grăsimea de pe gît îi tremura de parcă ar fi fost din piftie.

Trei străzi îl lăsă Pistruiatul pe hamalul de ocazie să-i transporte geamantanul. Acesta, cînd se simți mai puțin supravegheat de cîine, îi șopti Pistruiatului :

— Noi, roșcovanule, sper să ne mai întîlnim în viață. Și atunci, să nu se întîmple ca plăcerea să fie de partea mea...

— Nu mai vorbiți că vă aude Calu și se supără. Și acum vă rog să puneți geamantanul jos. Așa. Vă mulțumesc. Puteți să ple-

cați. Lasă-l, Calule ! Se întoarse spre cîine, cînd acesta începu să mîrîie din nou... La revedere !...

Cînd omul dispăru după colț, Pistruiatul ridică geamantanul și porni spre strada Carol. La numărul 35 făcu un mic popas și trimise cîinele acasă.

— Îți mulțumesc, Calule, acum ți-ai terminat misiunea... Restul rezolv eu... Hai, du-te !...

Așteptă să dispară cîinele, apoi intră în casă. Sub poartă mai făcu un popas, apoi întrebă pe o femeie care tocmai apăru dintr-un apartament de la parter :

— Nu știți cumva care e apartamentul 5 ?

— La etajul întîi, îl lămuri femeia și Pistruiatul urcă scările.

În fața apartamentului 5 își trase sufletul, apoi apăsă pe butonul soneriei.

Ușa se deschise după cîteva clipe și în prag apăru o fetiță oacheșă, cu două codițe lungi.

— E cineva acasă ? întrebă Pistruiatul.

Fetița se rezemă pe ușă și răspunse cu o voce pițigăiată.

— Da.

Îi lipsea un dinte în față.

— Cine ?

— Eu.

— Am întrebat de părinți.

— Mama este plecată după cumpărături.

— Și tata ?

— Tata a murit pe front.

Pistruiatul își lăsă privirile în jos, în semn că-i pare rău și spuse pe un ton scăzut :

— Atunci am să vin mai tîrziu.

— Dacă vrei poți să aștepți. Mama e numai peste drum, la băcănie. Îi făcu loc Pistruiatului să intre. Poftim !

Pistruiatul se foi :

— N-aș vrea să deranjez.

— Nu deranjezi.

Neavînd încotro Pistruiatul intră în casă. Puse geamantanul pe covor și se așeză pe el.

— De ce te-ai așezat ?

— Păi nu mi-ai spus s-o aștept pe mămica ?

— Atunci așează-te pe un scaun.

— Mulțumesc, stau bine și aici.

— Și ce vrei de la noi ?

— Nimic.

— Atunci de ce ai venit ?

— Vreau să discut cu mămica ta.

— Ce ?

— Niște probleme.

— Ce fel de probleme ?

Fără îndoială fetița nu era prea binecrescută și era foarte curioasă. Îi răspunse ca atare :

— Fel de fel.

— Și ce ai în geamantan ? continuă fetița seria întrebărilor.

— Nimic, niște haine.

— Vreau să le văd și eu.

— Nu se poate.

— De ce nu se poate ?

— Pentru că geamantanul e încuiat.

În clipa aceea se deschise ușa și apăru mama fetiței. Cînd Pistruiatul dădu cu ochii de ea, încremeni. Mama fetiței era chiar profesoara de istorie. Se ridică repede în picioare și bîlbîi un „sărut mîna !“

— Ce-i cu tine, Pleșa ? întrebă și ea mirată.

— Nimic, doamnă profesoară, cred că am greșit adresa... Trebuia să mă duc într-un loc și... vă rog să mă scuzați...

— Ți-am spus că umbli brambura...

— Nu umblu, doamnă... Sărut mîna... Ridică geamantanul și porni spre ușă. Fetița se grăbi să-i deschidă.

Pe coridor, Pistruiatul verifică numărul apartamentului. Nu greșise : era 5, așa cum îi spusese și tinichigiul. Probabil că a greșit numărul casei. Coborî la parter și ieși în stradă. Era bun și numărul : 35. Cum să se întoarcă acum îndărăt ? Totuși nu găsi nici o altă soluție. Urcă din nou la etaj și apăsă pe butonul soneriei. De astă dată îi deschise chiar profesoara de istorie.

— Ce-i, Pleșa, ai uitat ceva sau iar ai greșit adresa ?

— Nu, adică da... Vreau să spun, dacă tot am venit...

— Hai, nu te mai bîlbîi, intră !...

Imediat ce închise ușa, profesoara se întoarse spre Pistruiat.

— Știu de ce ai venit. Vrei să-mi vorbești de acel patru pe care l-ai primit la istorie... Să știi că nu m-am așteptat ca tocmai tu să mă cauți pentru asemenea lucru. N-ai știut ! Cel care nu știe primește un patru.

— Ai un patru la istorie ? interveni și fetița în discuție..

Pistruiatul se întoarse spre ea, se strîmbă, apoi privi în ochii profesoarei.

— Nu pentru asta am venit, doamnă profesoară... Am venit pentru... pentru...

— Spune odată de ce ai venit !... Și eu l-am întrebat, mamă, și n-a vrut să-mi răspundă...

— Pe tine nici nu te interesează pentru ce am venit ! îi răspunse categoric Pistruiatul. Căută privirile profesoarei. M-a trimis domnul Ciobanu... M-a rugat să vă întreb dacă aveți de închiriat o cameră mobilată cu ferestrele spre sud...

Profesoara deveni serioasă și se întoarse spre fetiță :

— Lucica dragă, vrei să ne lași singuri ?

Lucica se uită la maică-sa, apoi la Pistruiat şi-şi scoase limba.

— Lucica ! ţipă maică-sa la ea.

Îmbufnată, Lucica trecu în camera alăturată. Profesoara se apropie de Pistruiat.

— Mai spune-mi o dată, cine te-a trimis ?

— Întîi să-mi răspundeţi la întrebare.

— Am, dar mi-e teamă că e prea scumpă pentru dumneata.

— Acum e bine, se linişti Pistruiatul... În geamantan am hainele lui Enache...

— La asta nu m-am aşteptat. De haine el avea nevoie să vină aici. Eu n-am cum să iau legătura cu el...

— Asta rezolv eu, doamnă... Deci cuibul e gol...

— Da.

— Atunci e bine... Am şi plecat !... Cred că Enache o să vină chiar încă în seara asta... Sărut mîna...

Luă geamantanul şi ieşi.

ÎN CENTRUL ORAŞULUI portiera unei maşini care se deschise îi tăie calea. Mirat, Pistruiatul vru să ocolească portiera dar, în aceeaşi clipă se pomeni faţă în faţă cu comisarul Bota.

Comisarul, îmbrăcat în uniformă neagră, era elegant ca un ofiţeraş.

— Ce mai faci, puștiule ?

Zîmbi larg : avea dinți mari, albi, frumoși.

— Nimic... Merg...

— Unchiul tău ce mai face ?

Tocmai vru să întrebe care unchi, cînd își aduse aminte de Comănescu. Știind că are hainele lui Andrei în geamantan, își pierdu siguranța în sine.

— Mulțumesc, bine... Tocmai mă duc la el... Trebuie să-i duc acest geamantan.

Anume spuse că geamantanul e al lui Comănescu ca Bota să nu-l întrebe ce are în el.

— Te duc cu mașina, se oferi politicos comisarul. Unde stă ?

— Cine ? întrebă Pistruiatul ca să cîștige timp. Fusese inspirat. Șoferul interveni :

— Știu eu, domnule comisar. Coșbuc 6.

— Nu te-am întrebat pe dumneata ! se răsti Bota la el. Unde stă ? îl întrebă agresiv pe Pistruiat.

— Credeam că știți și dumneavoastră. În Coșbuc 6.

— Poftim în mașină.

Pistruiatul se așează pe bancheta din spate. Bota îl ajută să pună geamantanul lîngă șofer și se instală lîngă Pistruiat.

— Tu ești cam prost îmbrăcat pentru un nepot de comisar regal.

— De ce să-mi murdăresc hainele bune ?

Bota nu-i răspunse. În clipa aceea mașina se opri în fața unei vile cu un etaj.

— Am ajuns, spuse șoferul.

Pistruiatul se temu că Bota o să-l însoțească pînă în casă, dar acesta îi deschise doar portiera și-i făcu loc să iasă. Pistruiatul luă geamantanul și fu bucuros cînd găsi poarta deschisă. Ca să nu dea de bănuit, porni cu pași hotărîți spre clădire. Pietrișul alb al aleei îi scîrțîia sub picioare. Ajuns în fața ușii, încercă clanța, dar ușa era încuiată. Își întoarse privirile spre stradă, mașina era tot acolo. Rezemat de capotă, comisarul Bota tocmai își aprindea o țigară. Pistruiatul apăsă pe butonul soneriei. Trecu aproape un minut și nu deschise nimeni. Pistruiatul începu să se bucure deși mașina era tot în fața casei. Mai apăsă o dată pe buton, apoi auzi pași și apăru o servitoare tînără îmbrăcată într-o rochiță neagră cu guleraș alb.

— Sărut mîna, spuse Pistruiatul și dădu buzna în casă sub privirile mirate ale servitoarei. Ea se luă după el.

— Îl caut pe domnul Constantinescu...

Servitoarea îl măsură din priviri :

— Aici nu locuiește nici un Constantinescu... Poate îl cauți pe domnul Comănescu, de la poliție...

— Nu, doamnă... Îl caut pe domnul Mișu Constantinescu... Un om așa, mic, cu nasul

turtit ca un tampon... Lucrează la bancă !... da, la Banca Agricolă...

— Ai greșit adresa, băiețaș...

Pistruiatul trase cu coada ochiului spre stradă, văzu mașina lui Bota și hotărî să continue discuția.

— Aici nu-i Coșbuc 6 ?

— Ba da, îi răspunse servitoarea. Discuția începu s-o enerveze.

Pistruiatul, negăsind nimic mai bun de spus, arătă spre o vază plină cu flori :

— Astea ce fel de flori sînt ?

— Gladiole...

— Gladiole ?... Așa arată gladiolele ?...

Mașina tocmai demară din fața casei.

— De astea am mai văzut și în Parcul comunal. Dar nu știam că se cheamă așa. Vă rog să mă scuzați... Înseamnă că nenea Mișu Constantinescu într-adevăr nu locuiește aici...

Fata îl conduse pînă la ușă și Pistruiatul, cu geamantanul în mînă, coborî bucuros scările, deși din cauza drumului cu mașina ajunsese în partea cealaltă a orașului. Fără geamantan, distanța n-ar fi avut nici o importanță ; s-ar fi urcat pe tamponul unui tramvai și în mai puțin de douăzeci de minute ar fi ajuns acasă. Din cauza geamantanului însă trebuia să meargă pe jos. În apropierea podului de fier îl opri un gardian.

— Ce ai în geamantan, puștiule ?

— Haine...

— Atunci treci acolo, și arătă spre cheiul apei.

— Dar eu vreau să mă duc acasă...

— După control. Gardianul îl împrînci.

Pistruiatul, supărat, porni spre chei și descoperi acolo o mulțime de oameni cu geamantane, cu desage, cu coșuri, cu rucsacuri. Mai auzise el ceva despre campania dusă împotriva bursei negre, de demascare a speculanților, de confiscare a tuturor mărfurilor de proveniență nejustificată. Un alt gardian îl sili să stea la coadă. Neavînd încotro, se supuse. Nimerise între o țărancă cu două desage cu miros de slănină rîncedă și un individ îmbrăcat elegant, cu niște ochelari cu ramă de aur. În față, la vreo opt metri de el, un comisar care controla bagajele tocmai se răsti la un cetățean :

— Păi asta e mai mult de treizeci de kilograme de săpun... Ce faci cu el ?

Omul îngăimă ceva, că nevasta sa e spălătoreasă, dar Pistruiatul nu reuși să audă toată convorbirea. Și fiindcă voia să fie pe deplin lămurit se întoarse spre omul cu ochelari cu ramă de aur :

— Ce se întîmplă aici, domnule ?

Individul cu ochelari nu se arătă prea vorbăreț :

— De la doi la patru...

— Nu înțeleg.

— Faci pe prostul ?

— Nu, domnule !... Ce înseamnă „de la doi la patru“ ?

— Cine nu iese bine la control primește între doi și patru ani...

— Și credeți că o să controleze și geamantanul unui băiat ca mine ?

— Bineînțeles... Sînt unii care transportă alimentele în cărucioare de copii.

— Atunci am dat de naiba !

Omul cu ochelari abia acum se arătă binevoitor. Îl cercetă cu privirile :

— Carne ?

— Nu.

— Făină ?

— Nu. Haine.

— A, lucrezi în textile... Te scapă Vasiliu...

Coada înainta încet, la o femeie găsiseră aproape cincizeci de kilograme de lînă, la un individ, două duzini de cămăși sustrase de la o fabrică. Pistruiatul, neștiind ce ar trebui să spună despre uniforma din geamantan, era speriat. Stînd rezemat de balustrada de fier a cheiului, privi în jos. La vreo patru metri adîncime, prundul rîului secat îl îmbia. Scoase din buzunar un ghemotoc de sfoară și legă un capăt de toarta geamantanului și celălalt capăt de balustradă. Cînd socoti că nu-l

vede nimeni începu să dea drumul geamantanului.

Geamantanul rămase atîrnat deasupra prundișului.

Ajuns în fața comisarului, Pistruiatul ascultă discuția acestuia cu individul cu ochelari :

— O, ce bine îmi pare că ne vedem din nou, domnule Petrescu... Tot becuri ?

— Becuri, domnule comisar...

— Atunci lăsați geamantanul aici. O să avem noi grijă să nu se spargă... Iar dumneata te prezinți mîine la secția economică... Fix la nouă... Sper că ați rămas tot om de cuvînt...

— Se poate, domnule comisar ?

Comisarul nu-i mai dădu nici o atenție. Se întoarse spre Pistruiat :

— Tu, puștiule ?

— Vreau să cumpăr un kilogram de carne de vacă... Dacă se poate mușchi...

Comisarul îl privi năucit :

— Te plesnesc de-ți sar ochii... Unde ți-e bagajul ?

— Ce fel de bagaj ?

— Atunci ce cauți aici ?

— Mi-a spus un domn că aici se vinde carne de vacă și săpun...

— Cară-te de aici, obraznicule !...

Cînd, în sfîrșit, Pistruiatul se văzu în podul casei, era istovit. Umblase ca pentru două zile, nu mîncase nimic și trecuse prin fel de fel de emoții. La întrebarea lui Andrei, dacă totul a mers strună, a răspuns că da. N-avea putere nici măcar să-i povestească prin cîte a trecut. Andrei, în spatele unei lăzi, se îmbrăcă. Pistruiatul încercă și el chipiul, dar era prea mare, îi cădea peste ochi. În cele din urmă apăru Andrei în uniformă militară.

— Îți stă bine în uniformă, îl întîmpină Pistruiatul. Arăți ca un adevărat ofițer.

— Crezi că nu mă recunoaște nimeni ?

— Garantez... Am uitat să-ți spun : în buzunar ai actele. Ar trebui să te uiți să vezi cum te cheamă...

În timp ce-și căuta actele, Andrei spuse pe un ton foarte serios :

— Ai devenit un adevărat activist...

— Activist ?... Ce înseamnă *activist ?*

— O să afli mai tîrziu... Știi cum mă cheamă ? Ion Dunăreanu !

— Ai un nume foarte frumos. Îmi pare rău că nu mă cheamă și pe mine așa. Vrei să te însoțesc ?

— Nu. Și te rog foarte mult să nu mai treci niciodată, nici pe la tinichigerie, și nici în strada Carol. Asta e foarte important.

— Și noi nu ne mai vedem niciodată ?

— Ba da. Dar nu foarte curînd.

— Și dacă o să-mi fie dor de tine ?

— Trebuie să fii tare... Dar s-ar putea să am eu nevoie de tine...

— Aș vrea să ai...

— Bine, Pistruiatule ! Vezi dacă pot să cobor.

COMISARUL BOTA, înainte de a intra în biroul lui Comănescu, își verifică ținuta. Îl știa pe șeful cel mare meticulos și n-ar fi vrut ca, din cauza unui nasture sau a unui fir de praf, acesta să-i facă observație. Comănescu îl primi rece, parcă obosit, plictisit. Nu-i răspunse la salut, aștepta ca Bota să-i raporteze. Acesta nu se lăsă așteptat.

— Am terminat acțiunea „Depoul“, domnule comisar regal. Am percheziționat fiecare atelier, fiecare secție...

— Și, bineînțeles, n-ai găsit nimic, îl întrerupse Comănescu.

— Aproape nimic, domnule comisar regal. Niște manifeste...

— Aș fi preferat să găsiți tipografia...

— E vorba de o tipografie mică, de mînă, un multiplicator...

— Dar destul de mare ca să umple tot orașul cu manifeste.

— S-ar putea s-o depistăm. Avem promisiuni...

— Cunosc aceste promisiuni... Pînă aflăm noi adresa, tipografia e instalată în partea cealaltă a orașului... Spune-mi despre depou.

— Am reținut trei indivizi... Unul dintre ei pare a fi dispus să vorbească.

— Luați-l cu binișorul !...

— Lăsați asta în seama noastră, domnule comisar regal... Văzîndu-l pe Comănescu puțin mai bine dispus schimbă vorba. Azi m-am întîlnit cu nepotul dumneavoastră... Atunci cînd v-a adus geamantanul.

— Nu știu despre ce vorbești, domnule Bota. N-am nici un nepot.

— Nu se poate. Nu locuiți în Coșbuc 6 ?

— Ba da. Dar nu toți care locuiesc pe Coșbuc 6 trebuie să aibă nepoți. Tu ai băut, Bota ? !...

— N-am băut, domnule comisar regal. Și să știți, pușt iul care s-a dat drept nepotul dumneavoastră e același băiat pentru care rîndul trecut m-a certat domnul comisar Bălan. Dar vă spun, l-am dus eu în Coșbuc 6 și l-am văzut cînd a intrat la dumneavoastră în casă...

— Poate vrei să spui că am legături cu oameni suspecți...

— Nu, domnule comisar regal. Dar băiatul a intrat la dumneavoastră.

— N-am avut nici un vizitator minor.

— Înseamnă că băiatul acesta ne duce de nas. Prima oară l-am întîlnit la o casă supravegheată. Domnul comisar Bălan m-a certat că l-am adus aici. Mi-a spus că dumneavoastră l-aţi anchetat deja.

— Pe „pistruiatul“ acela l-ai văzut şi la casa supravegheată ?

— Da, la casa Rozeanu.

— Interesant, foarte interesant... Poate n-ar fi rău să-l punem sub observaţie. Du-te şi aranjează tu asta !

— Am înţeles, domnule comisar regal.

Salută regulamentar şi porni spre camera de gardă. Spre nemulţumirea lui nu-l găsi acolo decît pe Ciupitu, un agent bătrîn, familist, cu faţa ciupită de vărsat, de unde i se şi trăgea porecla.

— Ce faci, Ciupitule ?

— Nimic, căscă agentul, deşi mai avea cîteva ore pînă la terminarea serviciului.

— Ascultă mă, Ciupitule !

— Ordonaţi, domnule comisar !

— Te duci în strada Semaforului 2. Locuieşte acolo un puşti pistruiat. Îl urmăreşti o zi, două, vezi ce-i cu el, apoi raportezi şefului direct. Ai înţeles ?

— Numai la chestii din astea mă trimiteţi, spuse cu reproş agentul. Mor de foame, domnule comisar. Dacă nu mă trimiteţi la un bi-

jutier sau la o cîrciumă, o să-mi chiorăie mațele ca un saxofon. Am patru copii, domnule comisar...

— Cine te-a pus să te însori ?... Hai, du-te !... Și înainte de a pleca trimite-l aici pe Suciu...

— Pe care Suciu ?

— Pe ăla pe care l-am arestat la depou.

— Am înțeles, să trăiți...

Suciu fu introdus de un gardian. Purta cătușe.

— Scoate-i bijuteriile, ordonă Bota.

Gardianul îi descuie cătușele și la un semn discret al comisarului ieși din încăpere.

Suciu își frecă brațele.

— Vă mulțumesc, domnule comisar-șef.

— Comisar.

— Vă mulțumesc, domnule comisar.

— Spune, mă Suciule...

Suciu se grăbi să-i răspundă :

— Vă spun, domnule comisar...

— Spune, tu ai putea să te ascunzi sub acest dulap ?

— Da, domnule comisar...

— Atunci ,poftim... ascunde-te !...

Suciu abia atunci se uită la dulap : era un dulap metalic, fără picioare. Între dulap și podea cu greu s-ar fi putut introduce o lamă de cuțit.

— Aţi glumit, domnule comisar... Sub dulapul acesta nu încape nici un gîndac.

— Dar dacă te-ai strădui ? Culcă-te !...

Suciu căută privirile comisarului să vadă dacă acesta glumeşte sau vorbeşte serios. Comisarul nu glumea. Se lăsă în genunchi, apoi se culcă pe burtă în faţa dulapului. Ştia că orice împotrivire s-ar solda cu bătaie. Prefera să-şi bată joc de el decît să fie bătut.

Comisarul se apropie.

— Domnule comisar, ce vreţi de la mine ?

— Scoală-te, Suciule !... Suciu se ridică imediat în picioare. Spune, Suciule, tu-l cunoşti pe Cristian ?

— Cristian ?... Nu, domnule comisar, nu cunosc pe nici un Cristian. Pe crucea mea...

— Atunci ţi-l prezint eu. Uite, e acolo... Arătă spre birou : în sertarul biroului.

Suciu se uită spre birou, nu prevedea nimic bun din această discuţie...

— Te duci sau vrei să-ţi fac o petiţie în scris ? Hai, ce aştepţi ?

Neavînd încotro, Suciu se duse la birou şi trase sertarul, dar îl închise imediat.

— Adu-l aici ! se auzi glasul lui Bota.

Suciu scoase din sertar un baston de cauciuc şi-l întinse comisarului. Bota luă bastonul, îl îndoi între mîini, se jucă cu el. Suciu tremura ca varga.

— Stai jos, Suciule, spuse după o pauză Bota și arătă cu capul spre un fotoliu de piele.

Suciu se așează. Bota aruncă bastonul spre el și Suciu, neîndemînatic, era să-l scape.

— Fă cunoștință cu el, spuse comisarul rîzînd. Împrietenește-te cu el... Probabil o să fiți mult timp împreună.

— Ce vreți de la mine, domnule comisar ?

Bota se apropie de Suciu și se așează amenințător pe spătarul fotoliului.

— Vreau să-l prind pe Bogdan. *Eu* vreau să-l prind, înțelegi ?... Uite, pe răspunderea mea îți dau drumu'... Acum... Ești liber... Dar dacă în două, trei zile nu-mi dai o pistă, atunci... Tu ești bine văzut printre muncitori, lucrezi doar la depou... Nu poți să nu afli ceva... Și tot timpul gîndește-te la Cristian... Hai, cară-te !...

A doua zi, Suciu răsfoi toate însemnările sale, își notă cîteva adrese, apoi se îmbrăcă elegant și porni în oraș. Primul drum îl făcu în strada Carol 35 la profesoara de istorie. Îi deschise chiar ea :

— Aș vrea să vorbesc cu doamna profesoară Prodan...

— Eu sînt, îi răspunse profesoara. Cu cine am plăcerea...

— Numele meu n-o să vă spună nimic, doamnă. Vin din București.

— Și ce doriți ?... Individul începu să nu-i placă...

— Știți, n-aș vrea să discutăm aici pe coridor. Dacă mi-ați permite să intru...

— Îmi pare foarte rău... e dezordine și... Spuneți-mi ce doriți ?

— Nu aveți de închiriat o cameră cu ferestrele spre sud ?

Rosti cuvintele încet, ca să se știe că e vorba de o parolă.

— Nu. Dealtfel nici nu știu încotro dau ferestrele mele... Cine v-a spus că închiriez camere ?

— Cei de la București, de la centru.

— Ce fel de centru ?

— Înțelegeți dumneavoastră... Aș vrea să mă întîlnesc cu Enache...

— Cu care Enache ?... Nu cunosc nici un Enache. Cred că ați greșit adresa...

Îi trînti ușa în nas, dar rămase în spatele ușii pînă ce se convinse că omul nu mai e pe palier. Abia după aceea se duse în camera lui Andrei.

— Te deranjez ?

— Nu.

— S-a întîmplat ceva și trebuie neapărat să-ți comunic. A fost aici un om care ar fi vrut să stea de vorbă cu tine.

— De unde știe că stau aici ?

— Nu știe. Am impresia că bănuiește doar. Te-a căutat pe numele Enache. Spunea că a venit din București de la centru...

— Ce fel de centru ?...

— Asta l-am întrebat și eu... Mai ales că cei de la Comitetul Central n-au fost informați de noua ta adresă. Adresa asta a fost hotărîtă de biroul local... Știa și ceva din parolă, căuta o cameră cu ferestrele spre sud. N-o știa corect... Părea că auzise ceva, dar nu era destul de bine informat...

— Asta e grav...

— De aceea am venit să-ți spun.

— Ai procedat bine, Iulia... Tu n-ai astăzi cursuri ?

— Ba da, dar numai de la 11...

— Mda... Dacă te duci la școală, aș avea o rugăminte. Aș vrea să-l văd pe Pistruiat...

— Ți s-a făcut dor de el ?

— Da.

— Să-l trimit aici ?

— Nu. Aș vrea să-l văd în oraș...

— Eu n-aș putea să te ajut ?

— Ba da. Dar deocamdată nu e ceva important.

AGENTUL CIUPITU se postă în fața casei din strada Semaforului 2, la șase dimineața, înarmat cu un bloc notes și cu un cre-

ion. Pentru siguranţă luă cu el şi două lame, să ascută creionul la nevoie. Pentru că, spunea el, în creioanele astea de fabricaţie de război, fie ele şi Hardtmuth, nu mai poţi avea încredere : te lasă în pană cînd ţi-e lumea mai dragă.

Despre creioane sau despre orice alt lucru fără însemnătate ar fi putut vorbi ore întregi : ştia cum se presează praful de grafit pentru miez, ştia la ce temperatură se produce solidificarea, ce lemn se foloseşte pentru înveliş. Ştia, printre altele, cum se conservă fasolea, cîtă terebentină se adaugă la vopsea neagră ca să producă un kilogram de pastă de ghete. Dar dacă întîmplător cineva l-ar fi întrebat de ce e război, n-ar fi ştiut să răspundă. Nu ştia de ce era România aliată cu Germania, dacă s-a deschis sau nu cel de al doilea front şi, în special, nu înţelegea ce caută americanii în Europa.

Pînă la şapte şi douăzeci, cînd apăru Pistruiatul în poarta casei, nu făcu decît o singură însemnare în carneţel : 6,30, Pleşa Mihai bătrînul părăseşte casa. E îmbrăcat cu pantaloni de doc şi o scurtă de piele.

Cînd apăru Pistruiatul, notă ora, apoi vîrî carneţelul în buzunar şi, profesional, se luă după băiat. Păstră o distanţă de vreo douăzeci de metri, dar toate măsurile luate erau de prisos : Pistruiatul nu-şi întorsese nici-

odată capul spre el. În colțul străzii fluieră de două ori și, de printre leaturile rupte ale unui gard, apăru un cîine lățos. Ciupitu îi urmări pînă la fabrica de hîrtie. Aici își scoase carnețelul și notă : 7,40, fabrica de hîrtie. Știa că Andrei Bogdan evadase la fabrica de hîrtie. Pentru o clipă îi trecu prin minte că această afacere de urmărire fără importanță s-ar putea să-i fie rentabilă ! Cine știe dacă acest copil nu era în legătură cu evadatul ? Continuă urmărirea foarte precaut : intră în curtea fabricii printr-o spărtură, își murdări costumul proaspăt călcat de nevastă-sa, apoi se tîrî prin iarba încă udă de rouă și se apropie de Pistruiat pînă la vreo zece metri. Spre mirarea lui, Pistruiatul nu intră în clădire ; scoase numai din ghiozdan două felii mari de pîine. Le întinse cîinelui, pe urmă, își văzu de drum. În stradă, curățindu-și costumul înverzit de iarbă, Ciupitu înjură de toți dumnezeii. Pistruiatul ori avea cunoștință de el și i-a jucat o festă, ori, inconștient, l-a pus să se strecoare printre dărîmături și să se tîrască prin iarba udă. Dar pentru că urmăritul nu-și întoarse niciodată privirile, Ciupitu trase concluzia că Pistruiatul n-avea nici cea mai mică bănuială că ar fi urmărit.

La ora opt fără trei minute, Mihai Pleșa intră în clădirea școlii.

Agentul se întrebă dacă are vreun rost să stea de planton în faţa şcolii sau, foarte liniştit să se ducă într-o cafenea să-şi petreacă timpul acolo. Totuşi nu-şi părăsi postul. Dacă va trebui să facă un raport chiar şefului cel mare, n-avea nici un rost ca din cauza a două sau trei ore de aşteptare să-şi pericliteze o eventuală avansare. Îşi cumpără un ziar şi se aşează pe balustrada de metal a scuarului din faţa şcolii.

La sfîrşitul orelor, profesoara de istorie, cu catalogul sub braţ se postă la o fereastră şi aşteptă ca Pistruiatul să se apropie de ea. În clasă, în timpul lecţiilor, îl anunţase cu voce tare că ar vrea să discute cu el după program. Felul cum îi spusese părea o ameninţare, chiar auzi cum colegul de bancă al Pistruiatului îi şopti : „O să-ţi cheme părinţii la şcoală". Pistruiatul nu-i răspunse, înţelesese cum trebuie cele spuse de profesoară.

După oră Pistruiatul îşi făcu de lucru prin clasă să întîrzie cît mai mult. Voia ca pe coridor, în timpul discuţiilor să nu fie decît ei doi. În cele din urmă, cînd se convinse că ceilalţi elevi au coborît scările, se apropie de profesoară. Ea, în clipa cînd îl simţi, începu să-i vorbească fără să se întoarcă spre el.

— Ești singur ?

— Da.

— La ora trei te duci la Terasa Astoria. Fii atent să nu fii urmărit. Te așteaptă Andrei.

— Am să fiu acolo.

Plecă fără să salute.

Profesoara rămase la fereastră și privi scuarul din fața școlii. Ciudată e viața. Tocmai acest puști pistruiat i-a fost dat să-i fie omul de legătură. Dacă totul ar fi depins de ea, nu i-ar fi dat nici o sarcină. Dar dacă Andrei îl socotește de încredere probabil că e.

Pistruiatul tocmai apăru în fața scuarului și profesoara îl urmări cu privirile. Spre mirarea ei, un bărbat care pînă atunci citise nestingherit un ziar se luă după el. Putea fi doar o coincidență, dar ea n-avea dreptul să fie nepăsătoare : fugi în cancelarie, lăsă catalogul și fără să-și ia rămas bun de la colegi goni cît putu mai repede pe scări să-l ajungă din urmă pe Pistruiat. În stradă se convinse de-a binelea că băiatul era urmărit : ce bine că a mai rămas cîteva clipe la fereastră. Trecu în grabă pe lîngă agent și se apropie de Pistruiat.

— Nu te uita la mine și fii atent ce-ți spun : nu te mai duci la Terasă, ești urmă-

rit. Nu te uita în spate ! Ești urmărit de un bărbat cu pălărie cu boruri largi îmbrăcat într-un costum bej. Fii foarte atent !...

Profesoara își continuă goana dînd impresia că cei cîțiva pași făcuți alături de Pistruiat au fost un fel de răgaz, ca să-și mai tragă sufletul.

Pistruiatul nu privi nici în stînga, nici în dreapta : își continuă drumul. Ajuns în fața unei drogherii se opri și cercetă firmele. Cu coada ochiului se uită îndărăt și-și descoperi urmăritorul. Acesta venea agale ca un om fără treburi. Să-i poată reține mai bine figura, Pistruiatul se întoarse spre el :

— Nu știți, domnule, de ce se scrie „Lizette“ cu doi de t ?... Arătă spre o firmă.

Surprins, agentul încremeni, apoi se uită spre firmă și văzu inscripția „Drogheria Lizette“...

Răspunse cu întîrziere :

— Probabil e o transcriere franțuzească...

— Vă mulțumesc, domnule.

Rămase tot în fața firmei, apoi cînd agentul trecu mai departe, își continuă și el drumul, dar în sens invers. Dacă e într-adevăr urmărit atunci agentul va trebui să se dea de gol. Agentul se întoarse după Pistruiat. Pistruiatul își grăbi pașii, își grăbi pașii și agentul. Pistruiatului începu să-i placă aceas-

stă urmărire : coti pe o stradă lăturalnică aproape goală. „Păi, o să ai misiune grea cu mine, domnule agent !“ Pistruiatul se aplecă să-și lege șireturile și în clipa aceea apăru agentul. Nu mai putea să dea îndărăt ; își continuă drumul și îl depăși pe Pistruiat. Acesta, în aceeași clipă, porni iar în sens invers. După ce depăși colțul, se lipi de zid și aștepta. Auzi bocăniturile repezi ale agentului și acesta apăru, transpirat, la colț. Era în viteză. Abia reuși să stopeze în fața Pistruiatului, dar fu obligat să meargă mai departe. Pentru o clipă avu senzația că puștiul îi zîmbește. Nu-i o misiune chiar atît de ușoară, gîndi, și îl înjură pe Pistruiat. Satisfăcut, Pistruiatul porni agale și, simțindu-se urmărit, nu-i mai dădu nici o importanță agentului. Hotărî să-l păcălească cum nu mai fusese păcălit pînă atunci. Știa o casă cu două intrări, o să-l ducă pe agent pînă acolo și o să-l lase cu buzele umflate. În casa cu pricina Pistruiatul intră în clădire și fugi pe scări spre etajele de sus. Alerga aproape de balustradă, să fie văzut. Agentul, jos la capătul scărilor, își notă ceva într-un carnețel. Era clar că băiatul nu-i mai putea scăpa. Urcă și el scările. Ajuns la etajul doi auzi în spate pași repezi. Nu observase că acesta se pitise într-o adîncitură de pe pa-

lier. Fugi și el în jos. Pistruiatul se ascunsese acum sub scară. Goni în stradă, se uită în stînga, se uită în dreapta, dar Pistruiatul nu era nicăieri. În acest timp, copilul intrase în curtea interioară și ieșise pe poarta cealaltă, care dădea spre chei. Fără grabă s-a oprit în stația de tramvai și s-a cățărat pe primul tampon.

Fix la trei apăru în fața Terasei Astoria. Cîțiva ofițeri nemți și niște pensionari stăteau la mesele așezate pe trotuar. Printre ei, Pistruiatul îl descoperi și pe Andrei, îmbrăcat în uniformă. Nu știa cum va trebui să ia legătura cu el, dar socoti că Andrei va fi destul de deștept să-l ajute. Tocmai trecea indiferent prin fața lui cînd acesta se întoarse spre el :

— Puștiule, nu vrei să te duci să-mi cumperi niște țigări ? ...Un pachet de *Naționale.* Îi întinse o bancnotă de cinci lei.

— Cu plăcere, domnule.

Cu bancnota în mînă își continuă drumul. Într-un gang, să nu fie văzut, despături bancnota : așa cum se așteptase, găsi în ea un bilețel : „Du-te la Berindei și rupe imediat biletul".

Rupse bilețelul în zeci de bucăți, le puse în palmă și suflă în ele : bucățelele de hîrtie se risipiră ca niște fulgi. Și pentru că pe bilețel nu era trecută nici ziua și nici ora

cînd urma să aibă loc vizita, socoti că sarcina era imediată și porni spre piața de vechituri.

ÎN PIAȚA DE VECHITURI, fără să-și dea seama, Pistruiatul trecu iar prin fața tarabei cu cravate. Nu auzi cînd femeia se întoarse spre individul îmbrăcat cu tricou de marinar.

— L-ai recunoscut ?

— Pe cine ?.... Aa, pe prietenul meu pistruiat... Dă-l încolo !...

— Doar nu te temi de el ! Eu în locul tău i-aș cere socoteală pentru chestia aceea cu geamantanul. Chiar așa, să te ia de fraier un puști ?...

— Ai dreptate... Merită să-i dau un picior în fund... E javra cu el ?

— N-o văd.

— Atunci îl potcovesc.

Pistruiatul se trezi prins de umeri. Se sperie, se întoarse și, cînd îl recunoscu pe bișnițar, se liniști. Crezuse că îl ajunsese din urmă agentul.

— Ce bine-mi pare că te văd, spuse cu voce mieroasă bișnițarul... Să știi că mi-ai făcut o mare surpriză că m-ai vizitat... Ascultă, nu mai ai un geamantan să ți-l car ?

— N-am.

Faptul că Pistruiatul nu încerca să fugă şi nici nu se arătă speriat îl puse pe bişniţar în încurcătură.

— Ascultă, mă gîlmă !... Ce crezi, baţi recordul mondial la înălţime dacă îţi dau un şut în fund ?

— Să ştiţi, prietenului meu nu-i place atletismul şi mutra dumneavoastră îi place şi mai puţin... Vîrî două degete între buze şi fluieră cît putu de tare, apoi începu să strige din răsputeri :

— Calu ! Calule !...

Bişniţarul, fără să scoată un cuvînt, sări peste un morman de vedre şi dispăru în mulţime. Nu-şi imaginase că roşcovanul îşi strigase cîinele doar aşa, ca să-l sperie.

Înainte de a intra la tinichigiu, se uită în toate părţile, să vadă dacă nu e urmărit. Nu era. Intră şi clinchetul metalic al clopoţelului îi făcu plăcere. Tinichigiul se întoarse spre uşă şi făcu o mutră de parcă ar fi văzut poliţia.

— Ce-i cu tine aici ! ? Nu ţi-am spus să nu mai dai pe la mine ?...

Primirea ostilă îl descumpăni pe Pistruiat.

— Eu am fost convins că dumneavoastră aveţi nevoie de mine... Şi dacă m-am înşelat, vă rog să mă iertaţi...

— Vrei să spui că Enache tot pe tine te-a trimis...

— Da. Sau dumneavoastră credeți că nu merit încrederea lui ?

— N-am spus asta... Dar e vorba de o misiune foarte grea... Trebuie să predai unui om un gheștetner...

— Ce-i aia *gheștetner ?* întrebă Pistruiatul. Auzise pentru prima oară de acest cuvînt.

— Un fel de tipografie...

— Tipografie ?... Ar fi trebuit să viu cu un camion ?

— Nu... E o tipografie de mînă. Deschise ușa dulapului de tinichea și scoase de acolo un pachet puțin mai mare decît un ghiozdan. Uite, asta e.

— Atît de mică ? Nu pot s-o văd și eu ?

— Nu. De fapt nici n-aveai voie să știi ce-i în acest pachet.

— Am înțeles, n-aveți încredere în mine.

— Mă, da' sensibil mai ești... Uite ce va trebui să faci. Știi unde e poșta mare ?

— Știu.

— La patru și un sfert, dar exact la patru și un sfert, te prezinți la ghișeul numărul doi. Acolo va sta un om cu *Universul* în buzunar. Te apropii de el și-l întrebi : „Expediați un mandat ?“ Dacă răspunde „Da, un mandat telegrafic“, atunci pui pachetul lîngă el și pleci... Asta e tot. E clar ?

— Da, domnule Ciobanu.

— Atunci du-te, să nu întîrzii. Mai ai o jumătate de oră.

În apropierea poștei mari, un turc rezemat de căruciorul cu înghețată îl îmbie să-i cumpere marfa. Pistruiatul își aduse aminte de bancnota de cinci lei, rezemă gheștetnerul de roata căruciorului și se scotoci prin buzunare.

— Vanilie ai ? întrebă cînd puse bancnota pe cărucior.

— Am.

— Da de ciocolată ?

— Am.

— Da de fistic ?

— Am și de fistic, bre !

— Rece ?

— Păi, cum să fie înghețata, bre ? Rece !

— Atunci dă de un franc cu alune...

Turcul îi umplu un cornet cu înghețată, apoi îi dădu restul.

— E bună, spuse Pistruiatul ca un adevărat cunoscător.

— Păi, cînd n-a fost înghețata bună la Mehmet ?

Pistruiatul vîrî restul în buzunar și porni spre poștă. Exact în poartă își dădu seama că uitase pachetul la căruciorul turcului. Aruncă cornetul la pămînt și fugi din toate puterile spre negustor. Încă de departe văzu

că pachetul nu mai era acolo. Turcul îl primi surîzător :

— Mai pun una de alune ?

— Nu. Am venit după pachet.

— Ce fel de pachet ?

— Unul așa, îi desenă Pistruiatul forma pachetului în aer. L-am lăsat rezemat de cărucior...

— Dacă l-ai lăsat acolo, acolo trebuie să fie... Alah nu schimbă ordinea lucrurilor...

— Schimbă, nu schimbă, pachetul nu-i aici.

— Înseamnă că n-ai avut pachet. Ai fost mai înainte aici ?

Pistruiatului i se urcă sîngele în obraz :

-- Am fost, bre ! Nu te-am întrebat de înghețata de vanilie, de ciocolată, de fistic, și mi-ai spus că ai de toate...

— Eu nu am decît un singur fel de înghețată. De vanilie. De cînd a început războiul n-am decît vanilie. Atît !

— Atunci cînd ți-am cerut de alune și mi-ai dat de vanilie, m-ai mințit... Așa cum mă minți și acum... Dă-mi pachetul înapoi !...

Turcul deschise ușița căruciorului și i-l puse în față.

— Asta e, strigă bucuros Pistruiatul...

— Și de unde știu eu că-i al tău ?

— Întreabă-l pe Alah al dumitale, îți spune el. E pachetul meu.

— Dacă-i al tău, spune-mi ce-i înăuntru ?

— O tipografie !

— Mă, tu mă crezi pe mine prost ?... Ia-ţi pachetul şi du-te !...

În sala mare a poştei, Pistruiatul caută imediat ghişeul doi. Deasupra lui, pe o sticlă scria cu litere de aur : *Recomandate, telegrame.* Nu era nici un om acolo. Pistruiatul se uită spre ceas : mai erau cinci minute pînă la patru şi un sfert. Se aşează pe o bancă, se uită în jur şi încearcă să ghicească pe cel care va trebui să-l întîlnească. Printre cei din sală nici unul nu avea *Universul* în buzunar. Să nu fi venit încă ? Se întoarse spre uşă şi, în clipa aceea, simţi o mînă pe spate. Se întoarse şi înlemni. Era taică-su.

— Ce cauţi tu aici ?

— Am venit cu un prieten şi m-a rugat să-l aştept. Era bucuros că pusese pachetul alături, altminteri taică-su l-ar fi putut întreba ce are la el.

— Acum o înţeleg pe mama de ce te ceartă mereu. Masa e pusă şi tu umbli hai-hui. Ştii cît e ceasul ?

Pistruiatul privi spre ceas : lipsea un minut pînă la patru şi un sfert. Ce ghinion să-l întîlnească tocmai pe taică-su la poştă !

— Hai, du-te acasă ! continuă taică-su, şi-i spui mamei că vin şi eu imediat.

Pistruiatul se ridică, luă pachetul și porni spre ușă. De acolo își mai întoarse o dată privirile. În fața ghișeului era un om și avea și *Universul* în buzunar. Taică-su. Cum de nu i-a observat pînă atunci ziarul ? Se întoarse și se postă lîngă el. Taică-su dădu cu ochii de el și se supără cu adevărat. Îi zvîcneau venele de la tîmple.

— Tot n-ai plecat ? !...

— Te aștept să mergem împreună...

— Eu mai am puțină treabă aici.

— Expediezi un mandat ?

Taică-su căscă ochii mari, apoi se uită în jur să vadă dacă nu-i aude cineva. Nu era nimeni prin apropiere.

— Da, unul telegrafic.

Pistruiatul puse pachetul pe tejghea și părăsi poșta.

CIUPITU INTRĂ în biroul lui Comănescu galben ca ceara. Șeful îi ceruse un raport scris și el nu avea ce pune pe hîrtie. La început, cînd îl chemă să raporteze verbal, se bucură, pe urmă se sperie și mai rău. Ce să-i spună ?

În fața biroului lui Comănescu, sub privirile cercetătoare ale acestuia, era galben ca ceara.

— Dumneata, domnule agent, nu eşti bolnav ?

— Nu, domnule.

— N-ai icter ?

— Nu, domnule.

— Mă mir. Arăţi ca o lămîie. Spune !

Ciupitu îşi luă inima în dinţi şi începu să relateze.

— La şase şi treizeci a plecat taică-su la fabrică. La 7 şi douăzeci, apăru băiatul şi s-a îndreptat spre fabrica de hîrtie.

Comănescu păru interesat. Îşi aprinse o ţigară :

— Continuă, te rog.

— La fabrica de hîrtie l-a hrănit pe Calu. Calu e cîinele lui. De acolo a plecat la şcoală...

— Asta e tot ce a făcut la fabrica de hîrtie?

— Da, domnule comisar regal. La şcoală a apărut după terminarea cursurilor Nu vă mai spun că am stat cinci ore în faţa şcolii aşteptîndu-l. Apare şi mă întreabă de ce se scrie *Lizette* cu doi t. Tocmai pe mine s-a găsit să mă întrebe.

— Te-a mirosit.

— Mult mai tîrziu m-a reperat. Spun, a ieşit de la şcoală, dar n-a luat-o spre casă, ci spre o stradă lăturalnică. Strada era pustie. Nu eram acolo decît noi doi... Vă imaginaţi, am avut o misiune grea...

— Halal misiune, îl întrerupse Comănescu. Să urmărești un băiat de 13 ani. Spune mai departe...

— Degeaba vă supărați, domnule comisar regal. Strada, cum spuneam, era pustie. Îl urmăresc. Se oprește. Eu, ce era să fac ? Îl depășesc. El se întoarce și o ia în sens invers. Mă iau după el. Stătea ascuns după colț și, cînd îl depășesc, pornește din nou pe strada pustie.

— Ca un om cu experiență.

— Exact, domnule comisar regal. Ca un om cu experiență...

Comănescu izbucni :

— Dumnezeu v-a luat mințile !... Băiatul se joacă cu voi, fiindcă simte că sînteți niște proști !... Aduceți-l aici !

— Acum ?

— Vezi că ești un prost ? Mîine dimineață, cînd pleacă la școală. Doar n-o să stau toată noaptea după el. Și cum ți-a scăpat ?

— V-am spus. A intrat într-o casă de pe strada Fogoian și acolo s-a topit.

— Pe Fogoian 18, nu ?

— Exact, de unde știți ?

— Casa aceea are două ieșiri. A doua spre cheiul Almășan... Din cauza voastră mă înjură cei din București ! Nici nu-i de mirare că vor să mă schimbe. Dar înainte de asta, am

să fac un mare serviciu poliției. Am să vă dau pe toți afară !...

Cînd Pistruiatul ajunse acasă, Ciupitu era postat în fața casei lor. Stătea rezemat de un gard și fuma. Pistruiatul se apropie de el și-l întrebă cît e ceasul. Ciupitu, politicos, își consultă ceasul de buzunar :

— Patru și patruzeci...

— Și cînd vă schimbați ? întrebă obraznic Pistruiatul. Sau faceți și ore suplimentare ?

ABIA LA CINĂ reuși mama să-și spună păsul despre comportarea lui Mihai :

— Știi la ce oră a venit azi domnișorul de la școală ?

Tata nu-i răspunse imediat ; mai sorbi două linguri de supă și, cînd se convinse că mama nu mai vrea să adauge nimic, răspunse tot cu o întrebare :

— De unde să știu ?

— La patru și jumătate...

— De, dacă învață mult. Tu vrei să-l faci popă ! Trase cu ochiul spre Pistruiat ; acesta zîmbi pe ascuns să nu-l vadă maică-sa.

— Ține-i partea ! Știi că are un patru la istorie ?

— La istorie ? întrebă tata mirat, ca și cum singura materie importantă ar fi fost istoria. Dacă are un patru la istorie, nu e grav. Isto-

ria se face, nu se învaţă. Şi dacă o face bine, poate să iasă şi premiant. Aşa e mă ?

— Am să mă străduiesc, tată...

Disperată, mama nu mai ştia ce să creadă despre cei doi. Vru să ceară lămuriri, dar în clipa aceea se auziră bătăi în uşă :

— Dar ăsta cine o mai fi ? întrebă speriată.

— Nu ştiu, ridică Pistruiatul din umeri.

— Nici eu, spuse şi tata şi continuă să mănînce.

— Nu ştiţi, nu ştiţi, izbucni mama. Fiţi siguri că pe mine nu mă caută nimeni. Se duse spre uşă să le dovedească că are dreptate. În prag apăru doamna Preda. Stînjenită, mama îşi lăsă privirile în pămînt, dar spuse cu voce caldă :

— Îmi pare bine că aţi venit, doamnă Preda, îmi pare foarte bine...

— N-aş vrea să deranjez, doamna Pleşa... Văd că sînteţi la masă...

— Nu, am terminat de mult... Aţi încercat rochia ?

— Da, tocmai de aceea am venit. Soţul meu spune că face nişte cute aici. Arătă spre şold.

— Asta se corectează uşor. Se întoarse spre masă : Vreţi să treceţi voi dincolo...

— Desigur, răspunse tata, numai tu nu uita să aţîţi puţin focul, să putem încălzi din nou supa.

Se ridică, îi făcu semn lui Mihai şi intrară în dormitor.

Imediat ce închise uşa, tata îl prinse pe Pistruiat de umeri :

— De unde ai avut tu pachetul acela ?

— Nu pot să-ţi spun, tată.

— Aha, înţeleg... Faci pe misteriosul...

— Nu, dar Enache mi-a spus să tac.

— Enache ? Care Enache ?

— Deţinutul acela care a evadat acum cîteva zile.

— Îl cunoşti personal pe Andrei ?

— Da, e cel mai bun prieten al meu.

— Formidabil !... Mă, tu ştii ce om grozav e Andrei ?

— Ştiu, răspunse Pistruiatul, plin de sine.

— Cu doi ani în urmă am fost împreună cu el...

— Atunci cînd ai fost să repari gardul bunicii ?

— Atunci mă, atunci... Numai vezi ca mama să nu afle nimic...

— N-o să afle. În orice caz, de la mine nu.

Tata rămase un timp tăcut, privi desenele geometrice de pe covor.

— Spune, tu cum ai intrat în combinaţia asta ?

— L-am întîlnit pe Andrei la fabrica de hîrtie şi, după aceea, l-am ascuns.

— Unde ?

— Aici, în casă.

— Mă, tu eşti nebun !

— Nu, tată...

Mama deschise uşa şi, plină de importanţă, rosti numele soţului :

— Mihai... Te rog condu-o pe doamna Preda...

— Cu plăcere, spuse tata şi Pistruiatul descifră chiar din aceste două cuvinte un fel de injurătură.

— Poftiţi, doamnă Preda !

Doamna Preda întinse braţul, dar tata se prefăcu că nu vede şi-i deschise larg uşa : Poftiţi !...

Legănîndu-se, doamna Preda ieşi în curte şi tata o urmă.

— Sînteţi foarte amabil, domnule Pleşa... Amabil şi drăguţ...

— Asta e puţin spus, doamnă Preda... Cu zece ani în urmă am fost ales cel mai drăguţ om de pe strada Semaforului. Îi deschise poarta : Noapte bună, doamnă !...

Ofensată, doamna Preda nici nu răspunse la salut şi se pierdu în întuneric.

Tata, în loc să se întoarcă în bucătărie, se duse la beci, ridică chepengul şi coborî. La lumina unui felinar desfăcu pachetul primit de la fiul său şi se apucă de lucru. Cunoştea bine funcţionarea gheştetnerului. Cu doi ani

în urmă tipografia ilegală mai fusese instalată în pivniță și, numai după ce agenții au început să dea tîrcoale cartierului, a dat-o mai departe unui muncitor de la fabrica de vagoane.

Meticulos, pregăti hîrtiile, apoi scoase textul primit de la un tovarăș venit de la București și se apucă de lucru. Cînd au apărut zorile, avea tipărite mai mult de cinci mii de fluturași în care Partidul Comunist Român chema pe muncitori, pe țărani și pe ostași la luptă împotriva cotropitorilor hitleriști.

ÎNGRIJORATĂ, Iulia Prodan se culcă tîrziu, după ce adormise Lucica. Se întinse în pat. Din stradă se auzea huruitul unor mașini militare și niște comenzi în limba germană. Stinse lumina, dar cînd își dădu seama că nici așa nu putea adormi, aprinse veioza de pe noptieră și căută o carte : dădu peste *Frații Jderi*. O mai citise de cîteva ori și-și spuse că alesese bine, nu va trebui să se concentreze prea mult. Cu toate astea, după cîteva pagini, își dădu seama că frazele nu se legau între ele, reținuse doar niște cuvinte, nimic altceva. Gîndurile îi zburau la camera alăturată unde, Andrei, de două nopți nu mai stinsese lumina. Slăbise, și Iulia Prodan se simțea responsabilă de sănătatea lui. Știa că cei de la comitet or

să-i facă reproşuri că nu s-a îngrijit îndeajuns de el, că nu s-a străduit să aibă condiţiile cele mai bune de lucru, dar cu Andrei nu se putea vorbi : era preocupat, gîndurile îi zburau aiurea, răspundea la întrebări scurt, numai cu *da* sau cu *nu* şi, în general, părea absent la tot ce se petrecea în casă. Avea ochii încercănaţi şi, neras, părea un sălbatic.

Hotărî să se ducă la el şi să-i poruncească să stingă lumina, să se culce. Se ridică din pat, încet să n-o trezească pe Lucica, îmbrăcă un capot şi porni spre camera alăturată. Aşa cum bănuise, lumina ardea. Bătu încet în uşă :

— Pot să intru ?

— Desigur.

Andrei stătea la birou : în faţa lui, pe o planşă, harta oraşului era plină cu nişte desene ciudate, abstracte, linii, săgeţi de diferite dimensiuni, cerculeţe colorate.

— Iar nu dormi ! spuse Iulia cu reproş.

Andrei o privi cu ochi mici, obosiţi :

— Nici tu n-ai somn.

— Ba da.

— Cum dormi dacă eşti aici ? Tu ai mîine cursuri, dar eu pot să lenevesc cît vreau.

— Ştiu că te scoli totdeauna înaintea mea.

— Pentru că am de lucru, Iulia. Nu vezi ? Desenez. Vreau să dau examen la „Belle arte“...

— Singurul lucru care mă bucură e că glumeşti... Aş putea să te ajut cu ceva ?

— Da. De fapt e bine că ai venit aici. Cunoşti bine oraşul ?

— Destul de bine.

— Cam ce distanţă ar putea fi între gară şi fabrica de uleiuri ?

— La asta nu mă pricep...

— Bine. Atunci află dacă la palatul telefoanelor există o scară de serviciu, una care să ducă direct la centrala automată.

— Asta pot să aflu. Şi acum, te rog, culcă-te... Ştii foarte bine că răspund de sănătatea ta...

— Îmi poruncești ?

— Aş vrea să-ţi poruncesc...

— Acum nu se poate, Iulia... Efectiv am de lucru...

— Atunci te las... Noapte bună !...

— Noapte bună, Iulia.

Profesoara ieşi din cameră, dar, în loc să se ducă spre dormitor, se duse în bucătărie şi puse de cafea. Dacă tot nu-i dă ascultare şi lucrează, cel puţin să nu-i fie somn. Intră în camera lui Andrei fără să mai bată la uşă. Andrei, cînd văzu cafeaua aburindă, se luminä la faţă :

— Mai înainte ai fost atît de severă că n-am îndrăznit să te rog să-mi faci o cafea...

Mă tem că ai început să-mi ghicești gîndurile...

— Asta e rău ? întrebă ea tulburată.

— Acum, da.

— Poate că ai dreptate... Vezi, mai înainte am spus că nu mă pricep la distanțe. Am găsit soluția. Măsor drumul dintre gară și fabrica de uleiuri cu pașii. Nu e bine așa ?

— Ba da. E foarte bine... Și acum du-te și culcă-te !... Îți mulțumesc pentru cafea.

Profesoara se culcă cu grijă să n-o trezească pe Lucica. Luă din nou cartea în mînă, dar frazele tot nu se închegau.

— De ce nu stingi lumina ? strigă Lucica.

— Tu nu dormi ?

— Cum să dorm cu lumina aprinsă ? Și mai ales cum să dorm dacă umbli noaptea. Unde ai fost ?

— Am făcut o cafea lui nenea Andrei.

— Și te mai plîngi că nu doarme... Cum să doarmă dacă îi faci cafea !...

— Ai dreptate. Hai să dormim !

Stinse lumina, dar somnul o ocoli pînă în zori.

MIHAI PLEȘA tocmai ascundea pachețelele de manifeste în sîn cînd, în ușa bucătăriei, apăru Pistruiatul. Se uită lung la taică-su, apoi spuse ca un specialist :

— Așa nu poți ieși în oraș.

Taică-su îl privi chiorîș :

— Te-oi fi pricepînd acum la toate... De ce să nu pot ieși ?

— Pentru că te arestează primul polițist...

— Ce vorbești ! De zece ani totdeauna așa transport manifestele.

— Da, dar de cînd a evadat Andrei toată poliția stă la pîndă...

— Poate ai vreo altă propunere ?

— Da. Dar mă costă un patru.

— Nu înțeleg.

— Mă duc la școală fără cărți.

— Și ?

— Iau un patru.

— Spune mai departe !

— Dar acest patru valorează cît doi de zece.

— Mă ! Tu vrei să pui manifestele în ghiozdan.

— Da. Cine ar bănui că în ghiozdanul unui copil ar putea exista manifeste.

— Mă, tu nu ești prost.

— Nu sînt... Și unde trebuie să duc manifestele ?

— În strada Carol 35.

— Știu. Apartamentul 5. Doamna Iulia Prodan...

— Mă, tu cunoști toată organizația...

— Nu toată... Dar pe cîțiva...

Tata îl mîngîie pe cap.

— Să fii foarte prudent, să nu faci vreo prostie.

— De mult nu mai fac prostii, tată !

Înghesui toate manifestele în ghiozdan, se îmbrăcă și porni spre strada Carol fără să dejuneze. Îl încălzea gîndul că în curînd îl va vedea pe Andrei.

În stradă îl descoperi imediat pe agent. Stătea rezemat de gard și fuma. Ar fi fost o prostie să se întoarcă înapoi. Hotărî să scape de el pe drum. Dar nu se întîmplă așa. Agentul îl ajunse din urmă și-l prinse de braț.

— Ce faci, iubitule ? îi spuse agentul în loc de salut. Azi n-o să mai scapi... Spune-mi, ce ai căutat ieri în strada Fogoian ?

— E o balustradă lucioasă acolo și mă dau pe ea...

— Și pentru atîta lucru faci un ocol atît de mare ?

— Da. Merită. E o balustradă foarte lucioasă... Nu vreți să încercați și dumneavoastră ?

Agentul îi cîrpi o palmă. Pistruiatul vru să se rupă din strînsoare, dar nu reuși : agentul îl ținea ca într-un clește.

— Nu vrei să-mi povestești de cea de a doua ieșire din strada Fogoian ?

— Casa aceea are două ieșiri ?...

— Va să zică nu știai. Tu mă crezi prost, puștiule... Uite, nu sînt. Îi mai cîrpi o palmă.

— Ce vreți de la mine ? întrebă Pistruiatul speriat, cînd văzu că agentul nu-l slăbește deloc. Trebuie să mă duc la școală...

— Cred că azi vei absenta de la cursuri... Vrea să te vadă domnul comisar regal.

Dintr-o dată Pistruiatul păli și-și strînse mai puternic hamurile de la ghiozdan. Cum o să meargă la prefectură cu cinci mii de manifeste ? Mai bine ar fi lăsat asta în seama lui taică-su.

În apropierea prefecturii mai încercă o dată să se smulgă din strînsoare, dar agentul se așteptase la această tentativă. Îl ținea strîns de parcă toată cariera lui ar fi depins de asta.

În sala de așteptare, acum goală, agentul îl sili să se așeze pe o bancă.

— Să știi că nu poți ieși din clădire. Dacă încerci să fugi, te snopesc...

Cu privirile ațintite în gol, Pistruiatul mai mult bănui decît auzi cum agentul intră în biroul lui Comănescu.

— L-am adus, domnule comisar regal. E afară în sala de așteptare.

— Pare speriat ?

— Nu prea.

— Poate se preface numai...

— Dacă se preface, se preface bine. Îl aduc ?

— Bineînțeles. De ce crezi că m-am sculat în zori ?

Agentul ieși, îl luă pe Pistruiat de umăr și-l împinse în birou. De astă dată încăperea i se păru neprimitoare și nu-l mai emoționară nici fotoliile tapisate cu catifea roșie și nici perdelele de pluș.

— Poftește mai aproape, domnule Pleșa !

Faptul că acest Comănescu îi spunea „domnule“ îl dezorientă și mai mult. E drept, comisarul regal nu avea nimic agresiv în voce, dar Pistruiatul ar fi preferat să fie înjurat decît luat cu vorbe mieroase.

— Bună dimineața, domnule comisar.

— Bănuiesc că nu te-ai așteptat să ne vedem atît de matinal. Ia loc, domnule Pleșa !

Pleșa se așeză în fotoliu și rămase nemișcat. Nu știa dacă se cuvine sau nu să-l reclame pe agent că l-a pălmuit. Preferă să tacă.

— Să știi, domnule Pleșa, mi-a plăcut gluma aceea cu nepotul. Ai păcălit trei comisari... De ce ai făcut asta ?

— Pentru că domnul Bota m-a pălmuit... Mi-a tras o palmă fără să-i fi făcut ceva... Știam că se tem de dumneavoastră și atunci i-am spus că sînt nepotul dumneavoastră. Vă

rog să mă scuzaţi... Ce altceva aş fi putut să fac ?

— Ai dreptate. Se ridică de la birou şi se apropie de Pistruiat. În locul tău aş fi procedat la fel.

Plimbîndu-se, ajunse în spatele Pistruiatului. Acum probabil se uită în ghiozdan, gîndi Pistruiatul. Cine ştie, poate ăştia ştiu că am manifeste acolo şi se joacă acum cu mine. Comănescu, ca şi cum i-ar fi ghicit gîndurile, îi ordonă :

— Scoate-ţi ghiozdanul !

Mecanic, Pistruiatul îşi scoase ghiozdanul şi nu se împotrivi cînd Comănescu îl luă şi-l puse în faţa lui pe birou. Pistruiatul, buimăcit, privea prosteşte ghiozdanul şi mîinile albe, noduroase ale comisarului regal. Cînd liniştea se prelungi peste măsură, îşi lăsă privirile în jos şi se sperie şi mai tare : la picioarele lui pe covor era un manifest. Probabil căzuse în timp ce îşi scosese ghiozdanul. Puse repede talpa pe el. Manifestul, complet acoperit de talpă, nu se vedea...

— Ştii de ce te-am chemat aici ?

— Nu.

— Am vrut să te cunosc. Am vrut să cunosc omul care mi-a păcălit trei comisari. Bravo !

— Acum, că m-aţi cunoscut, pot să plec ?

— Eşti chiar atît de grăbit ?

— Da. Prima oră e de matematică. Am un patru și s-ar putea să răspund să-mi corectez nota...

— Chiar te-ai pregătit ?

— Da.

— Spune-mi, ai vrea să primești un zece la matematică ?

— Da, domnule comisar.

— Cine e profesorul vostru de matematică ?

— Domnul Iliescu.

Comănescu caută privirile Pistruiatului.

— Ca să vezi cît de mult țin la tine, am să vorbesc cu domnul profesor Iliescu să-ți dea un zece. Știi pentru ce fac acest lucru ?

— Nu.

— Pentru că ai reușit să-mi păcălești trei comisari. De aceea ! Îmi plac oamenii deștepți.. .Și tu ești unul căruia îi umblă mintea... Cum ai reușit să scapi de agentul care te-a urmărit ? A fost prost, nu-i așa ?

— Da, zîmbi Pistruiatul cu gura plină, apoi, stînjenit, făcu o grimasă. Adică nu știam ce vrea de la mine și atunci am hotărît să-l păcălesc...

— Chiar așa simplu, te-ai gîndit să păcălești un om matur ? Bravo ! Deci te-ai convins că agentul nu știe să urmărească un om.

— Da.

— Dar tu ai fi în stare să urmărești pe cineva fără să te observe ?

— Bineînțeles ! Cînd ne jucăm de-a hoții și vardiștii și eu sînt vardist, nici unuia nu-mi scapă...

Comănescu apăsă pe butonul unei sonerii și, în clipa următoare, apăru secretara.

Comănescu îi dădu dispoziții fără să se uite la ea.

— Îmi faci legătura cu domnul profesor Iliescu de la școala numărul 8.

— Am înțeles, domnule comisar regal. Imediat. Ieși tăcută la fel cum intrase.

— Vezi, se întoarse Comănescu spre Pistruiat, eu mă țin de cuvînt. Dar să știi, zecele acela nu ți-l dau pe gratis.

— Dacă mă lăsați să mă duc la școală, îl iau și singur.

— Poate. Dar așa îl iei *sigur*. Ai vrea să-mi faci un serviciu ?

— Cu mare plăcere.

— Atunci fii atent. Aș vrea să dai comisarilor mei o lecție. Și uite cum. Știi unde e fabrica de uleiuri ?

— Știu !

— Te duci acolo cu un om de al meu și o să-ți arate pe cineva. Pe cineva pe care va trebui să-l urmărești...

— Și dacă intră într-o cîrciumă ? Eu sînt mic, eu nu pot intra în cîrciumă.

— Îl aștepți afară și pe urmă îl urmărești din nou.

În timp ce vorbea, se juca cu catarama ghiozdanului. Desfăcea încuietoarele. Pistruiatul nu-și putu lua privirile de la degetele lui îngălbenite de nicotină. Îi auzea vocea ca prin vis :

— Notezi tot ceea ce face, toate adresele unde se duce, cu cine stă de vorbă... Ți-e clar ?

— Adică să fac pe comisarul ?

— Da.

Tocmai voia să deschidă ghiozdanul, cînd sună telefonul. Comănescu întinse mîna după receptor :

— Alo, da, școala numărul 8 ?... Aici prefectura poliției... Cu domnul profesor Iliescu... Am înțeles. Să fie scos de la ore... Da, aștept... Puse palma peste microfonul receptorului : vezi ce politicos sînt ?

— Pentru că ați spus prefectura poliției...

— Bineînțeles, aprobă Comănescu. Îmi pare bine... Aici Comănescu... Am o rugăminte, domnule profesor. E vorba de elevul dumneavoastră Pleșa... În primul rînd aș vrea să-i motivați absența... Da, am treabă cu dumnealui și, în al doilea rînd, să-i treceți în catalog un zece. Nu, nu e rugămintea mea personală, ci a prefecturii... Bineînțeles, un zece care să conteze la medie... Vă mulțu-

mesc foarte mult, domnule profesor... Faceți un act patriotic.

Pistruiatul, ca și cum s-ar fi scărpinat la picioare, se aplecă, scoase fluturașul de sub talpă, îl mototoli și-l ascunse în ciorap. În acest timp Comănescu puse receptorul în furcă.

— Ți-a plăcut, domnule Pleșa ?

— Da.

— Acum e rîndul tău. La trei fără un sfert te vei întîlni cu comisarul Bota și te vei duce la fabrica de uleiuri. Și după o săptămînă îmi vii și raportezi. Dar să nu încerci să mă tragi pe sfoară, că eu nu glumesc. Ai înțeles ?

— Da, domnule comisar regal.

Se ridică în picioare, întinse mîna după ghiozdan, îl luă cu precauție să nu cadă nimic din el îl așeză subsuoară și porni spre ieșire. Auzi încă soneria din camera lui Comănescu, dar nu mai văzu că agentul Ciupitu intră în biroul comisarului regal.

— Ordonați, domnule comisar regal.

— Iar tu ești ?

— Da, domnule comisar regal.

— Acum a ieșit pușțiul. Ar trebui urmărit... Vezi poate mai e cineva pe aici.

— Vă rog să aveți încredere în mine. Vă jur, de astă dată nu-mi scapă...

— Te cunoaşte.

— N-are importanţă, domnule comisar regal. Am plecat. Să trăiţi...

DIRECTORUL ŞCOLII, ca şi cum l-ar fi aşteptat pe el, stătea în capul scărilor. Părea supărat. Pistruiatul crezu că din cauza telefonului primit de la Comănescu. Directorul în loc să-i răspundă la salut, îl luă la întrebări :

— De ce ai lipsit de la cursuri ?

— Am fost la poliţie, domnule director...

— Tot n-ai terminat cu poliţia ?

— Am terminat, domnule director... Chiar azi am terminat cu ei...

— Şi crezi că poliţia îţi va motiva absenţele ?...

— Da. S-a şi vorbit cu domnul profesor Iliescu...

— Cine a vorbit cu el ?

— Domnul comisar regal...

— Înseamnă că l-a vizitat acasă. Pentru că domnul profesor e bolnav. Azi nici n-a venit la cursuri...

— Am fost de faţă cînd s-a vorbit cu el, insistă Pistruiatul.

— Domnul profesor n-are telefon acasă.

— S-a vorbit la telefonul de aici.

— Aici la școală ? De ce minți, mă Pleșa ?... Telefonul nostru e stricat de o săptămînă... Îi spui lui taică-tu să vină mîine la școală... Vino în cancelarie.

Intrară în cancelarie și, spre bucuria Pistruiatului, profesoara de istorie era acolo. Se bucură și directorul.

— Bine că sînteți aici, doamnă Prodan. Ar trebui să-l luați pe Pleșa la rost... Trage chiulul și îndrugă niște minciuni mai mari decît el. Mi se pare că îi sînteți dirigintă ?

— Da, domnule director...

— Atunci vă rog să stați de vorbă cu el...

Ieși trîntind ușa.

Profesoara așteptă să se stingă pașii directorului, apoi se apropie de Pistruiat.

— Ce s-a întîmplat ?

— Am fost la prefectură.

— Ce ai căutat acolo ?

— Ei m-au căutat. M-au luat de pe stradă. Să știți că am fost puțin speriat. Am cinci mii de fluturași la mine.

— Unde ? îngălbeni profesoara.

— Aici în ghiozdan. Dar nu vă temeți, totul s-a rezolvat cu bine...

— Tu ai înnebunit ! Am să-i spun lui Andrei să nu-ți mai dea nici o sarcină...

— Cum doriți dumneavoastră... Dar azi eu trebuie să-l văd neapărat. Cu orice risc.

— Dacă trebuie neapărat, te duci. Îl găsești la mine acasă. Dar te duci fără ghiozdan...

— Și ce fac cu fluturașii ?

— Îi ascunzi.

— Nu trebuiesc distribuiți ?

— Ba da.

— Îi distribui eu.

— Nu se poate ! Există un procedeu. Îi duci înapoi tipografului. El știe ce trebuie să facă.

— Trebuia să vi-i predau dumneavoastră...

— Da, dar nu aici, la școală...

Se deschise ușa și în prag apăru directorul. Profesoara luă un ton oficial :

— Ascultă, Mihai Pleșa ! Dacă te mai prind că lipsești de la cursuri, te exmatriculez...

Directorul așteptă sfîrșitul frazei, dar profesoara nu continuă. Spuse ca și cum s-ar fi răzgîndit :

— Nu, mergem chiar acum acasă la tine... Trebuie să știe și părinții cum te comporți la școală.

Directorul aprobă din cap și le deschise ușa ca să iasă din cancelarie.

În stradă profesoara îl povățui în continuare pe Pistruiat :

— Predai fluturașii tipografului... Știi de unde să-l iei ?

— Da.

— Pentru că există un consemn. Nu e voie să faci nimic după capul tău... Dădu cu ochii de Ciupitu, care tocmai în clipa aceea își întoarse spatele. Asta de la poliție e tot aici. Tu du-te, eu caut să-l reții.

Pistruiatul porni cu pași grăbiți și văzu cum profesoara îi taie calea agentului.

— Domnule, vă rog nu vă supărați, nu știți cumva pe unde vine Oficiul poștal numărul 4 ?

— Nu știu, doamnă.

Agentul vru s-o ocolească, dar profesoara se ținu scai de el.

— Dar poșta centrală ? Știți, eu sînt din provincie și trebuie să expediez o scrisoare recomandată.

— Nu știu, doamnă !

Vocea îi tremura de nervi. Din cauza unei tîmpite din provincie n-o să-și poată duce munca pînă la capăt. Cînd văzu că provinciala mai vrea să-l întrebe ceva, o îmbrînci și fugi după Pistruiat. Acesta, ascuns sub o poartă, îl urmări cum se pierde în mulțime apoi, calm, făcu calea întoarsă și porni spre centrul orașului. Hotărî să distribuie el manifestele. Cum adică să nu poți face nimic după capul tău ?... Că cineva tot trebuie să hotărască. Tot un cap. Și de ce ar fi capul altuia mai bun decît al lui ? Doar are o ex-

perienţă în munca asta. Era convins că Andrei i-ar fi dat dreptate. În colţul unei străzi lăturalnice, se lovi piept în piept cu bişniţarul din piaţa de vechituri. Strada era pustie, nu putea nici măcar să strige după ajutor. Bişniţarul îl prinse de braţ şi-l trase spre el :

— O, ce bine îmi pare că ne-am întîlnit, frumosule !...

— Mie nu ! mormăi cu sinceritate Pistruiatul.

Încercă să se smulgă din strînsoare, dar omul îmbrăcat cu tricoul de marinar îl ţinea strîns. Zîmbea satisfăcut :

— Vezi bă, gîlmă, cum e viaţa. Bucuria unuia e necazul altuia. Şi să ştii că întîlnirea cu tine pe mine mă bucură foarte, foarte mult...

Se smuci din nou, dar bişniţarul se aşteptase şi la această încercare ; îl lovi peste faţă.

— Să nu mai faci figuri din astea că te slutesc... O să arăţi ca Frankenstein...

— Şi ce vrei de la mine ?

— Vreau să stau de vorbă cu tine... Să facem o conversaţie...

— N-am ce discuta cu dumneata !

— Nu mă supăra că devin agresiv... Ascultă mă, gîlmă... Odată am vrut să cumpăr de la tine un geamantan. Pe lovele şi m-ai

refuzat. Acum, în compensație, sînt obligat să-ți iau ghiozdanul cu împrumut.

— Ghiozdanul, nu !...

Bișnițarul îi smulse ghiozdanul de pe spate și vru să-l deschidă.

— Nu-l deschide că dai de dracu !...

— Ce vorbești, mă !... Deschise ghiozdanul și dădu cu ochii de niște pachețele colorate.

— Bănuiam eu ceva, dar nu m-am așteptat ca, în loc de cărți de școală, să transporți marfă.

— Dă-mi ghiozdanul înapoi !... Întinse mîna după ghiozdan, dar bișnițarul se feri la timp.

— Ia, mă, cazmaua, că te plesnesc. Te pup, scumpule ! și cu ghiozdanul subsuoară porni de-a lungul străzii.

Pistruiatul se luă după el. În colțul celălalt al străzii apăru un polițist și-și încetiniră amîndoi pașii. Pistruiatului îi veni o idee. Se opri în fața polițistului.

— Domnule polițist, omul acela cu tricoul vărgat are manifeste în ghiozdan.

Polițistul n-așteptă alte îndemnuri. În doi pași îl ajunse pe bișnițar. Acesta, deși luat prin surprindere, nu-și pierdu cumpătul.

— Ce-i, domnule șef ?

— Ce ai în ghiozdan ?

— În ghiozdan ? Ce să am ? Cărți... Nu vedeți, mă duc la școală...

— Ai manifeste împotriva regimului !

— Ce am ? întrebă speriat bișnițarul.

Polițistul îi smulse ghiozdanul din mînă, îl deschise și scoase un pacheţel din el. Bișnițarul căscă ochii, era uluit. Polițistul îi împinse un manifest în față :

— Cel puțin zece ani iei pentru asta !

— Cît ? se sperie bișnițarul. Îl îmbrînci pe polițist și o luă la fugă. Polițistul scăpă ghiozdanul din mînă și, cînd își restabili echilibrul, se luă val vîrtej după bișnițar. Pistruiatul nu stătu mult pe gînduri : sări la ghiozdan, îl ridică și fugi în sens invers cît îl țineau picioarele.

Nu se opri decît după un sfert de oră cînd se convinse că nu mai poate fi ajuns. Se rezemă de zidul unei case să-și tragă sufletul. Un vînt cald măturâ trotuarele purtînd biletele de tramvai ca pe niște fluturi. Asta e ! hotărî Pistruiatul. Vîntul îmi va ajuta să împart manifestele. Intră pe poarta primului bloc cu patru etaje și urcă scările pînă la mansardă. Spre norocul lui găsi ușa podului deschisă. Merse pînă la luminator și privi în stradă. Privită de sus, strada părea îngustă iar oamenii niște furnici. Luă un pachet de manifeste și le aruncă în gol. Vîntul, așa cum prevăzuse, risipi manifestele. Părea că ninge

cu fulgi colorați. Grăbit, Pistruiatul nu mai contemplă zborul ușor legănat al manifestelor, ci o zbughi spre scări.

Cînd ajunse în stradă, aproape toți oamenii erau aplecați, culegeau hîrtiile colorate. În colțul străzii apăru un polițist. Pistruiatul porni spre stația de tramvai. Voia să fie cît mai departe de strada cu manifeste. Urcă pe tampon și străbătînd orașul îi veni încă o idee. Desfăcu un alt pachețel și risipi fluturașii de pe tampon. Tramvaiul aducea cu o cometă cu o coadă mare colorată. Încă înainte de a ajunge în stație sări de pe tampon și fugi spre prima stradă lăturalnică. Nu văzu că din tramvai, odată cu el sări și un individ și se luă după el. Abia atunci se simți urmărit, cînd urcă scările spre pod. Casa era necunoscută, nu știa pe unde ar putea să se ascundă. Tot urcînd auzi în spate pașii individului. Intră în pod. În stînga și în dreapta grinzii principale erau orînduite boxele. Prima era deschisă, cu lacătul alături. Rufele întinse pe frînghie erau încă ude ; probabil nu de mult au fost puse. Vru să intre să se ascundă acolo. Se răzgîndi însă în ultima clipă. Dacă i-a venit lui ideea asta, de ce n-ar avea aceeași idee și urmăritorul. Se piti în spatele unei grinzi. În clipa aceea apăru individul. Era un om înalt cu nasul turtit ca un boxer. Văzu boxa deschisă, se repezi

într-acolo și intră. Cu un singur salt Pistruiatul puse lacătul. Omul îl observă, începu să bată cu pumnii în ușa făcută din șipci. Pistruiatul nu-i dădu nici o atenție : se duse la luminator și, sub privirile omului din boxă, aruncă și ultimele pachete de manifeste. Omul închis țipa cît îl ținea gura și dădea cu piciorul în ușă. Pistruiatul, temîndu-se că balamalele ar putea să cedeze, porni spre scări. O mulțime de oameni atrași de țipetele din pod se îndreptau într-acolo. O femeie cu bigudiuri în păr, îmbrăcată numai cu un capot înflorat, îl întrebă pe Pistruiat :

— Ce s-a întîmplat, băiețaș ?...

Pistruiatul îi răspunse cu voce tare să-l audă ceilalți :

— Este un om în pod care aruncă manifeste pe luminator... Ar fi bine să anunțați poliția.

Ajuns jos, răsuflă ușurat și porni spre strada Carol. Îi deschise Lucica.

— Nu e nimeni acasă !

— Nici tu ? întrebă rîzînd Pistruiatul...

— Mama mi-a spus să spun că nu e nimeni acasă.

— Și mama unde e?

— Nu știu.

— E la școală ?

— Nu știu.

— Și cînd se întoarce ?

— Nu știu.

Supărat, Pistruiatul schimbă tonul :

— Ascultă, domnișoară „Nu știu“ ! Vreau s-o aștept pe mămica ta.

— Așteaptă afară, și-i trînti ușa în nas.

Pistruiatul sună din nou.

Lucica crăpă ușa și spuse textul învățat pe de rost :

— Ți-am spus că nu e nimeni acasă ! Vru să trîntească ușa din nou, dar nu reuși : Pistruiatul își puse piciorul în deschizătură și intră în casă cu forța. Lucica începu să plîngă.

— Ai să vezi ce o să pățești dacă vine mămica acasă.

— Vreau să vorbesc cu locatarul vostru.

Lucica își șterse lacrimile cu dosul palmei și spuse pe un ton foarte hotărît :

— La noi nu locuiește nici un locatar !

În clipa aceea apăru Andrei.

— Ce-i gălăgia asta, Pistruiatule ?

— Mi-a spus că nu ești acasă, încercă să se dezvinovățească Pistruiatul.

Andrei se întoarse spre Lucica :

— Pentru el sînt totdeauna acasă.

— Ori da, ori ba, spuse îmbufnată Lucica și nu știu cum să continue.

Andrei zîmbi, îl luă pe Pistruiat de umăr și-l duse în camera lui.

— Nu te-am văzut de mult, domnule Pleșa... Ia să văd, ți-au mai ieșit pistrui ?

— Da, spuse Pistruiatul supărat. Din cauza soarelui...

Andrei schimbă vorba :

— Hai spune de ce ai venit ?

— Am intrat într-o mare încurcătură, Andrei. Vreau să-ți cer un sfat...

— Tu n-ai nevoie de sfaturi... După cum te cunosc, ieși singur din încurcături...

— De data asta, fără ajutorul tău, nu cred...

— Despre ce fel de încurcătură e vorba ?... Dar spune-mi, înainte de a veni aici, ți-ai luat toate măsurile de precauție ?

— Crezi că aș fi venit altfel ?

Andrei zîmbi din nou.

— Hai spune, ce s-a întîmplat ? Despre ce ajutor e vorba ?

Pistruiatul tăcu un timp, păru încurcat :

— Nici nu știu de unde să încep...

— Eu zic s-o luăm cu încetul.

— Așa m-am gîndit și eu. Astăzi domnul Romănescu mi-a făcut o ofertă.

— Aa, unchiul tău... Și ce ofertă ți-a făcut ?

— Să urmăresc un muncitor.

— De ce să-l urmărești ?

Să văd ce face, cu cine se întîlnește, pe urmă să raportez totul poliției.

— Și bineînțeles, tu ai refuzat.

— Nu puteam. În timp ce discutam cu el, aveam cinci mii de manifeste la mine.

— Tu ai înnebunit !... De unde ai avut tu manifeste ?

— Mi le-a dat un tipograf. Trebuia să le predau cuiva și am fost arestat. Nu pentru manifeste, ci doar așa pentru o discuție Pentru oferta despre care ți-am vorbit.

— Și unde sînt manifestele ?

— Le-am distribuit. Povesti pe îndelete cum și în ce fel a distribuit manifestele. Lui Andrei îi veni să rîdă.

— Ești un om grozav, Pistruiatule !...

— Dar să știi, Andrei, cei de la poliție nu sînt oameni cinstiți.

— Cum adică ?

— A vorbit Comănescu în fața mea la telefon cu școala să-mi motiveze absențele și să-mi pună o pilă la profesorul de matematică...

— Și ce e necinstit în asta ?

— Îți spun. Se făcea că vorbește. Dar profesorul cu care discuta nici nu era în școală. Iar mai tîrziu am aflat că telefonul de la școală e stricat de mai bine o săptămînă... Sînt niște mincinoși !

— Așa e, Pistruiatule. Sînt niște mincinoși ! Acum vorbește-mi despre ofertă.

— Mi s-a spus că la trei fără un sfert mă întîlnesc cu un comisar care o să-mi arate pe cineva de la fabrica de uleiuri pe care va trebui să-l urmăresc și să raportez tot ceea ce face.

— Foarte bine. Noi o să aflăm cine e omul pe care îl urmărești iar el va primi instrucțiuni ca o săptămînă să nu facă nimic, să nu se întîlnească cu nimeni. Iar tu îți faci datoria... Cred că vor să te verifice... Își consultă ceasul : Du-te, să nu întîrzii.

Pistruiatul se foi puțin :

— Vreau să te mai întreb ceva, Andrei... Ai de toate aici ?

— Am. În orice caz îți mulțumesc că te gîndești la mine, dar nu-ți fă griji : am tot ce-mi trebuie.

— Nu crezi că ar fi bine să vorbesc totuși cu profesoara ? Aș putea pune o vorbă bună pentru tine...

— Nu e nevoie. Sînt pe mîini bune, Pistruiatule. Du-te !...

CÎND SUNĂ SIRENA fabricii de uleiuri, Pistruiatul și comisarul Bota erau de mult postați în fața intrării principale.

Bota se comportă ca și cum atunci l-ar fi cunoscut pentru prima oară. În gînd Pistru-

iatul îi mulțumi pentru asta : i-ar fi fost foarte neplăcut să răspundă la niște întrebări. Cînd apărură muncitorii, Bota se lipi strîns de el :

— Fii atent acum... Uite, ăla e !... Ăla cu puloverul albastru... Ăla înalt...

— Îl văd...

— Acum pleacă de aici să nu te vadă lîngă mine... Pe mine mă cunosc ăștia... Știi ce ai de făcut ?

— Știu, domnule comisar.

Un timp merse încet ca un om fără treburi, pe urmă, cu gîndul să nu-l mai piardă din ochi pe muncitorul cu puloverul albastru, își grăbi pasul. Muncitorul era înalt deși își ținea capul în pămînt și umerii încovoiați.

După primii pași Pistruiatul l-ar fi recunoscut dintr-o sută : avea un mers ciudat, legănat ca un urs ; părea că-și aruncă picioarele nu ca să meargă ci ca să nu-și piardă echilibrul, să nu cadă în față. Trebuia să fi fost prost să-l poți pierde din vedere.

În colțul străzii, muncitorul intră în birtul cu un nume foarte caraghios : „La trei păduchi“. Pistruiatul se rezemă cu fruntea de vitrina birtului și privi înăuntru. „Omul lui“ tocmai ajunsese la tejghea. Chelnerul îl cunoștea : fără să-l întrebe, îi puse în față o cinzeacă. Cu o singură sorbitură, acesta goli

cinzeaca, chelnerul notă ceva într-un carneţel şi muncitorul tot fără salut, aşa cum intrase, porni spre ieşire. Acum îl văzu Pistruiatul prima oară de aproape : avea faţa pătrată şi nişte ochi mici, ascunşi adînc în orbite. Poate că păreau mici din cauza sprîncenelor stufoase, împreunate deasupra nasului. Muncitorul îşi şterse gura cu dosul palmei, tuşi de cîteva ori sec, ca un bolnav de plămîni şi-şi continuă mersul legănat.

COMISARUL BĂLAN avea ochii tot încercănaţi şi părea şi mai tras la faţă. Deşi stătea în poziţie de drepţi, părea că se sprijină de birou. Îşi lungi buzele într-un zîmbet forţat să pară bine dispus :

— Va să zică l-aţi angajat în poliţie...

— Într-un fel, îi răspunse Comănescu, urmărind cu privirile rotogoalele de fum pe care le sufla spre tavan. Mai mult să-l verific.

— Cum să-l verificaţi ? întrebă nedumerit Bălan. Era convins că nu pricepe din cauza oboselii.

— Omul pe care îl urmăreşte e omul nostru. Vom consulta rapoartele puştiului cu rapoartele lui. Vom vedea dacă băiatul e cinstit faţă de noi sau nu.

— Sînteţi mare, domnule Comănescu, spuse cu admiraţie Bălan. Pentru prima oară îl admira cu adevărat.

ÎN CELE DIN URMĂ cheia se răsuci în broască şi în uşă apăru Andrei. Profesoara îl întîmpină sleită de puteri :

— Credeam că nu mai vii niciodată...

— De ce credeai asta ?

— Eram foarte îngrijorată. Ai plecat de dimineaţă şi n-ai dat nici un semn de viaţă... Tot oraşul e plin de patrule şi raziile se ţin lanţ...

— Îţi mulţumesc că ai fost îngrijorată. Lucica ?

— Doarme... Mă duc şi eu...

— Mai stai puţin, o rugă Andrei.

— E foarte tîrziu, încercă să-l refuze Iulia. E aproape unsprezece.

— Şi dacă te rog, insistă Andrei. Ştii, ani de zile am fost îngrozitor de singur... Mereu singur... Eu şi cei patru pereţi... Ştii ce visam acolo, în închisoare ?

— Că o să fii liber...

— Asta e o noţiune abstractă... Libertatea mi-o imaginam în mod concret. Că într-o seară vin acasă şi cineva mă aşteaptă...

— Şi care e şi îngrijorată...

Andrei îşi lăsă capul în pămînt...

— Ai dreptate, e tîrziu... Du-te, Iulia ! Noapte bună...

— Nu, acum mai stau. Stau pînă mănînci... Pot să-ţi spun ceva ?

— Desigur.

— Acum două săptămîni ţi-am cumpărat o sticlă cu vin, dar pînă acum n-am îndrăznit să ţi-o aduc...

— Să ştii că aş bea un pahar de vin.

Profesoara se duse în bucătărie şi se întoarse cu o sticlă înaltă, cu gît lung. Turnă vin într-un pahar şi-l întinse lui Andrei :

— Eu dacă aş bea un pahar m-aş îmbăta.

— Şi ce s-ar întîmpla ? rîse amuzat Andrei. Ai spune că, la Posada, în loc de Carol Robert a fost Sigismund Bathori. Ei şi ?

— Dacă s-ar întîmpla numai asta...

— Ce ar putea să se mai întîmple ? Îi întinse paharul.

— Nu ştiu. În orice caz întîi beau. Cel puţin o să am o justificare.

Duse paharul la gură şi bău pînă la fund. Rămasă cu paharul în mînă, căută privirile lui Andrei, apoi se aplecă spre el şi-l sărută pe obraz.

Andrei rămase nemişcat, apoi cînd tăcerea se lungi peste măsură, spuse aproape în şoaptă :

— Vezi, nu s-a întîmplat nimic.

— Ba da.

— Dacă te mai rog să rămîi, rămîi ?

Profesoara își lăsă privirile în jos. Spuse cu voce stinsă :

— Dacă ai ști de cînd aștept să mă rogi să rămîn. Își ridică privirile. Poate asta n-ar fi trebuit să spun...

— Ba da, Iulia... Totul trebuie spus. Și te mai rog ceva : mîine tu oricum îl vezi pe Pistruiat. Spune-i că omul pe care îl urmărește se numește Țuguian, lucrează la vopsitorie și e spărgător de grevă. Să raporteze totul exact, cei de la poliție vor să-l verifice...

— Asta e tot ?

— Nu. Îi mai spui să fie foarte prudent.

CÎND PISTRUIATUL intră în anticamera lui Comănescu, nu era acolo decît un singur om, slab, cu umerii lăsați. Părea că se teme și de umbra lui. Pistruiatul se așeză lîngă el, scoase din ghiozdan caietul în care își notase datele despre Țuguian și începu să-l răsfoiască. Era bine pregătit : spera că domnul Comănescu să cadă în fund cînd îi va auzi raportul. O săptămînă întreagă îl urmărise pe muncitorul din vopsitorie, ar fi putut să scrie despre el un roman întreg. Însemnările erau în regulă ; închise caietul și se uită în

jur. În contrast cu biroul lui Comănescu, anticamera era murdară, nemăturată de cîteva zile, cu geamurile pline de praf. După un sfert de oră de așteptare, plictisit, se ridică și se duse la fereastră. Fereastra dădea într-o curte interioară asfaltată, plină cu mașini. Recunoscu și limuzina neagră cu care făcuse prima călătorie la poliție. Șoferul tocmai îi ștergea capota.

Se deschise ușa și în prag apăru un comisar mai în vîrstă, unul pe care Pistruiatul nu-l văzuse niciodată pînă atunci. Omul de pe bancă sări să-l salute :

— Să trăiți, domnule Iovănescu, să trăiți...

Comisarul rămase o clipă cu ochii ațintiți asupra individului, pe urmă îl țintui cu degetul :

— Tu pînă la urmă ai s-o pățești, Suciule !... De două săptămîni taci ca un melc. N-ai suflat nici un cuvînt despre Enache... Nu e bine ce faci !... Tu nu te gîndești că ai familie ? !... Ai aflat ceva ?

— Încă nimic... Dar am o veste grozavă...

— Dacă ai venit cu fleacuri mai bine cară-te !... Domnul Comănescu e foarte supărat pe tine. „Spune că vrei să-l tragi pe sfoară...

— Eu, domnule Iovănescu ?... Așa mă cunoașteți dumneavoastră pe mine ?... Am o veste de cel puțin trei miare..... Scăzu tonul :

joi, în fața depoului doi, se va aduce un vagon cu arme.

Comisarul îi făcu semn și Suciu schimbă tonul. Spuse rîzînd :

— Vreau să spun că vor aduce un vagon cu fasole... Cred că domnul Comănescu va fi foarte mulțumit...

Comisarul ieși, și Pistruiatul, care auzi toată convorbirea, începu să-l cerceteze pe omul de lîngă el : era slab ca un ofticos, cu fața ridată, deși nu părea chiar așa de bătrîn. Omul, simțindu-se privit, se întoarse spre Pistruiat :

— Tu în ce sector lucrezi ?

— Uleiuri.

— Ulei ? întrebă Suciu mirat. Ce fel de uleiuri ?

— Parcă ai fi un începător, îl luă Pistruiatul peste picior. La fabrica de uleiuri.

— Aa, în locul lui Costea...

Pistruiatul nu înțelese aluzia, dar spuse ca și cum ar fi priceput totul :

— Nu știu în locul cui, dar lucrez.

— Și cît primești ?

— Ce să primesc ?

— Hai, nu face pe nebunul. Lovele. Cît ?

Pistruiatul duse mîna spre tîmple, să pară că gîndește, dar Suciu descifră din această mișcare cifra 2. I se păru că Pistruiatul îi arată două degete. Întrebă curios :

— Două mii ?

— Da, mormăi Pistruiatul. Două.

— Nu se poate. În voce i se simți indignarea.

— Dacă zici că nu se poate, nu se poate... Suciu se apropie și mai mult de el.

— Zici două ?

— Da. De la caz la caz...

Suciu privi spre ușa lui Comănescu. Pistruiatul avu senzația că Suciu înjură în gînd.

— Păi ăștia și-au bătut joc de mine, spuse în cele din urmă Suciu.

— Nici nu mă mir, făcu Pistruiatul pe deșteptul. Dacă vii cu vechituri. Știrea asta cu depoul doi, am dat-o de patru zile...

— De unde știai ?

— Am și eu oamenii mei...

— Mă, să știi că ești dat dracului...

În clipa aceea se deschise ușa și în prag apăru Comănescu. Suciu se ridică în picioare și se aplecă pînă aproape de pămînt.

— Să trăiți, domnule comisar regal.

Comănescu îl privi cu dispreț, apoi se întoarse spre Pistruiat.

— Poftim, domnule Pleșa !... Tu mai aștepți, Suciule !...

Plictisit, Comănescu se așează într-un fotoliu, puse picior peste picior și, tacticos, își aprinse o țigară.

— Ai făcut treabă bună sau nu ?

— Am făcut, spuse foarte rezervat Pistruiatul. Hotărî să fie foarte sobru.

— Atunci poftim, te ascult...

Pistruiatul scoase caietul din ghiozdan și-l răsfoi :

— Omul pe care mi-ați spus să-l urmăresc se numește Țuguian Florea și lucrează la vopsitorie, secția a doua.

— De unde știi toate astea ?

— M-am interesat. Am fost la portarul fabricii și i-am spus că am jucat fotbal și omul acela solid cu puloverul albastru și cu părul lins mi-a luat mingea...

— Mă, tu nu ești prost !

— Nu sînt, domnule Comănescu. L-am luat în primire vineri, la ora 3. E un om fricos.

— Fricos ?

— Da. Ieri, un muncitor l-a scuipat în față, i-a spus trădătorule și el n-a protestat. S-a șters cu mîneca hainei și a plecat mai departe.

— Și ce-ai mai aflat ?

— În fiecare zi, după lucru, se duce la birtul „La trei păduchi“ și bea o cinzeacă de țuică pe datorie.

— De unde știi că pe datorie ?

— Odată, după ce a plecat, am intrat și eu în birt și am întrebat dacă a fost tata pe acolo... Păi de unde să știm care e tatăl tău ? L-am descris pe Țuguian : e un om înalt, cu

pulover albastru, cu părul lins. Un bărbat de la tejghea a spus : „Ala, șefule, care bea pe datorie“. Sîmbătă la ora patru a intrat într-un apartament din strada Alexandru cel Bun, numărul 8. La familia Dumitrescu. Duminică n-a ieșit din casă decît spre seară, cînd s-a dus cu o femeie șchioapă la cinema.

Comănescu, care între timp scosese din buzunar o foaie de hîrtie și verifica cele spuse de Pistruiat, se arătă mulțumit.

— Bine, mă. Ai noroc că nu ne-ai mințit. Și acum cară-te de aici. Nu mai vreau să te văd. Ești prea deștept pentru vîrsta ta...

— Să știți, domnule Comănescu, eu pot să fac și pe prostul...

Comănescu vru să-l lovească cu piciorul în fund, dar Pistruiatul se feri și ieși valvîrtej pe ușă. În anticameră, Suciu îl privi întrebător. Pistruiatul îi împinse două degete în față :

— Două miare, meștere...

ÎNCEPU să se întunece cînd Pistruiatul termină relatarea despre vizita făcută lui Comănescu. Andrei îl asculta zîmbind, iar profesoara era din ce în ce mai uimită :

— Cînd i-am spus că pot face pe prostul, a vrut să-mi dea un șut în fund, dar eu am ușchit-o... Asta e tot. Ba nu. Acolo în antica-

meră mai era un individ care aducea informații poliției. Spunea că știe că joi în fața depoului 2 se va aduce un vagon de muniție.

Andrei sări în picioare :

— Ai auzit tu asta cu urechile tale ?

— Da.

— Și cum arăta omul acela ?

Pistruiatul încercă să și-l reamintească :

— Slab ca un țîr și cu pomeții obrajilor ieșiți înainte... Stai puțin, comisarul i-a spus și pe nume...

— Caută să-ți amintești, Pistruiatule... În acțiunea asta au fost incluși numai oameni de încredere.

— Și dacă la noi sînt oameni dintre aceștia...

— Amintește-ți... Hai, încearcă... Sau dacă vrei, îți spun eu cîteva nume : Coman.

— Nu.

— Tănase.

— Nu.

— Balint.

— Nu... Suciu... Da, așa îi spunea comisarul, Suciu...

— Suciu ? se miră Andrei... Dar ăsta cum o fi aflat ?... E un individ mic, cu un început de chelie...

— Da, da, sări Pistruiatul... Și-și ridică mereu umerii.

— Asta a fost și aici, interveni profesoara. Îți amintești, ăla care spunea că e trimis de la Centru și nu cunoștea exact parola...

— Asta n-a mai avut sarcini de la greva din 38... Nu înțeleg, se tîngui Andrei. În orice caz, îți mulțumesc, Pistruiatule, pentru informație. Să știi că, după eliberare, îți vom fi recunoscători... Și acum, să luăm niște măsuri urgente...

ÎN SPATELE DEPOULUI 2, totul era pregătit : Comănescu personal verifică fiecare amănunt. Treizeci de comisari îmbrăcați în salopete de muncitori roiau prin apropiere, birourile funcționarilor erau pline pînă la refuz cu ostași și, în străzile învecinate, erau parcate, în camioane, ajutoare de rezervă. La ora patru fix, locomotiva de manevră se apropie de depou. Cercetînd actele de la biroul de mișcare, această manevră nu era prevăzută pe nici un grafic. Cele două vagoane pe care le împingea locomotiva erau vechi, fusese scoase de mult din circulație și acum, din senin, au apărut.

Comănescu, care era instalat într-un vagon de clasă, tras special în spatele depoului, se adresă lui Suciu :

— Ai noroc, Suciule... Credeam că ne tragi pe sfoară...

— Vai de mine, domnule comisar regal, dar se poate... Numai dumneavoastră să aveți grijă să nu mi se întîmple ceva... Dacă se află că eu v-am informat...

— Atunci ? întrebă rîzînd Comănescu.

— Atunci sînt ca și mort...

— Să știi că societatea n-ar simți această pierdere... Bănuiesc că nu ne-ai informat dintr-un sentiment patriotic, ci din cauza arginților. Oricum banii n-au miros. Nu-i așa, Bălane ?

Bălan, somnoros ca de obicei, aprobă din cap.

— S-au oprit vagoanele, domnule Comănescu.

La semnalul unui țignal, polițiștii au înconjurat mica garnitură. Înarmați cu cazmale, cu drugi de fier, atacară ușa primului vagon. În mai puțin de cinci minute, ușile fură forțate. Comănescu, care se apropiase și el de vagon, privi interesat lăzile solide pe care inscripții scrise cu mîna indicau : fragil.

— Dați lăzile jos ! dădu Comănescu dispoziție.

Neștiind ce fel de armament putea fi în lăzi, la indicația unui specialist în pirotehnie, lăzile fură purtate în brațe de parcă ar fi fost ouă. Erau grele, abia reușiră șase oameni să le miște din loc. Cînd primele scînduri fură date la o parte, Comănescu personal dezveli

ambalajul de hîrtie. Primul lucru ieșit la iveală era un cartonaș pe care scria cu litere de tipar : „PROȘTILOR".

Sub cartonaș erau orînduite cărămizi.

Comănescu nici nu clipi : rămase cu mîna suspendată în aer și spuse încet, să nu-l audă decît Bălan :

— Băgați-l pe Suciu la zdup !...

SE ÎNTUNECASE de-a binelea cînd profesoara ajunse la gară. Era frîntă de oboseală. Făcuse un ocol mare să scape de eventualii urmăritori. În sala de așteptare, ticsită de soldați, mirosea a transpirație și a praf de cărbune. Se duse de-a dreptul la casa de bilete numărul 1. Cînd se convinse că nu-i nimeni prin apropiere, ceru un bilet pentru București, clasa întîia, într-un compartiment pentru nefumători. Casierul își scoase capul pe ferestruica ghișeului s-o vadă la față. Răspunse mecanic ca și cum textul ar fi fost imprimat pe un disc de patefon :

— Acceleratul de la ora 11 a fost scos din circulație. Aveți în schimb un personal la ora 01. Fix la 01.

Profesoara nu-i răspunse. Se duse în colțul sălii de așteptare la un telefon public și, cînd se asigură că nu poate fi auzită, formă numărul de acasă.

— Alo, Andrei ?... Da, m-am interesat. Acceleratul de la ora 11, contramandat. Plec cu personalul de 01. Da, 40 de oameni...

Așează receptorul în furcă și ieși din clădirea gării. Undeva prin apropiere, o patrulă militară legitima pe toți trecătorii. Rămase nemișcată în umbra clădirii apoi, lipită de perete, porni spre oraș.

Ajunsă în Parcul Comunal, profesoara se așează pe banca de sub statuia lui Vicenţiu Babeș. La zece și un sfert avea întîlnire cu un tovarăș și acum îi părea rău că fixaseră locul întîlnirii în parc. Auzise că pe aleile întunecate se ascund dezertori și beţivi certaţi cu legile. Acum însă nu mai avea altă alegere. Nu stătu decît cîteva clipe cînd auzi zgomot în spatele ei. Vru să fugă, dar recunoscu vocea Pistruiatului.

— Vai, ce m-ai speriat, Pleșa... Ce-i cu tine aici ?...

— Sînt de serviciu, doamnă.

Era plin de el.

— Cum adică de serviciu ?

— Mi-a spus Andrei să am grijă de dumneavoastră. V-am urmărit toată după-amiaza. V-am însoţit de la distanță la fabrica de uleiuri, la uzina electrică și acum, seara, la gară. Acolo, după ce aţi telefonat, un domn s-a luat după dumneavoastră și mi-au trebuit zece minute pînă l-am încurcat. L-am întrebat

cînd sosește acceleratul, cîte minute întîrziere are rapidul și, pînă la urmă, era să vă pierd și eu.... Acum, de ce nu vă duceți acasă ?

— Am treabă.

— Aici, pe bancă ?

— Aici.

— Mă mir. După cîte știu eu, la unu noaptea trebuie să fim la dolmă.

— Și tu vii ? Te-a chemat Andrei ?

— Nu m-a chemat, dar nu mi-a spus să nu vin. Să nu cumva să-i sugerați dumneavoastră această idee.

— Nu te teme.

— Și aveți multă treabă aici ?

— Da.

— Eu n-aș putea să vă ajut ?

— Nu. Organizăm ceva.

— O diversiune ?

— De unde știi tu cuvîntul ăsta ?

— L-am auzit pe Andrei vorbind. El l-a pronunțat de mai multe ori. Dar nu știu ce înseamnă. Pe el mi-a fost rușine să-l întreb. Ce-i aia, doamnă ?

— Păi, cum să-ți explic. Ca să putem lucra liniștiți la dolmă, aici în oraș trebuie să se întîmple ceva. Ceva care să atragă poliția în acel loc. Înțelegi....

— Înțeleg !... Atunci, eu nu vă mai deranjez. Ne vedem la dolmă.

Mama nu se liniști decît în zori, cînd apărură cei doi Mihai : soțul și fiul. Vru să-i certe, dar nu mai avea puteri. Toată noaptea pîndise strada, doar-doar vor apărea de undeva. După ce trase perdelele de camuflaj și aprinse lumina se cruci. Amîndoi erau murdari de noroi din cap pînă în picioare.

— Da' unde ați fost de v-ați murdărit în halul acesta ? După cîte știu n-a plouat în noaptea asta...

Tata răspunse rîzînd :

— Am fost la pescuit și am intrat în baltă.

— La pescuit noaptea ? Voi ați înnebunit !...

— Cum, n-ai auzit de pescuitul de noapte ? E cel mai eficient. Noaptea peștele nu vede și haț ! se agață de undiță...

— Unde ați fost ? întrebă mama serioasă.

— Ți-am spus o dată. La pescuit. Ne dai ceva de mîncare ?

— Nu meritați să vă dau.

Mîncară în liniște, mama se văită că va pierde o jumătate de zi cu curățitul hainelor, iar cei doi nu găsiră cuvinte s-o îmbuneze. Pistruiatul era încă emoționat : participase la cea mai importantă acțiune organizată de Andrei, la descărcarea armelor pentru insurecție.

În pat, Pistruiatul rememoră tot ceea ce făcuse în noaptea aceea : fix la unu ajunsese

la dolma liniei ferate, cu cîteva minute înainte de a sosi vagonul cu arme. Fără îndoială, fusese mai mîndru decît toţi ceilalţi. Avea şi motive: era meritul lui că armele nu încăpuseră pe mîna poliţiei. Dacă atunci, acolo, în anticamera lui Comănescu, n-ar fi auzit despre dezvăluirea acţiunii şi n-ar fi spus totul lui Andrei, muncitorii ar fi putut rămîne fără arme. Se bucură şi mai mult cînd îl văzu şi pe taică-su la dolmă; avea o misiune foarte importantă. Stătea pînă la brîu în stufăriş şi semnaliza cu o lanternă fiecare mişcare de pe şosea. Pistruiatul se duse lîngă el şi se umplu de noroi pînă la piept. Spre mirarea lui, taică-su nu-l certă; îl rugă numai să iasă din apă, să nu răcească.

Ostaşii şi muncitorii descărcară vagonul în mai puţin de jumătate de oră, dar repartizarea armelor dură mai mult. Tot atunci se formară şi detaşamentele pe întreprinderi, după un plan întocmit de Andrei.

Tata nu primise nici o armă. S-a împotrivit Andrei, a spus că are o misiune mult mai importantă, să-l ducă pe eroul zilei acasă. Abia în drum spre casă a aflat că „eroul zilei“ era el.

Taică-su era supărat. Spuse:

— N-aş fi crezut că sarcina mea din partea partidului va fi să am grijă de tine.

În drum spre casă auziră primele împușcături. Taică-su îl liniști :

— Ăștia sînt cei de la fabrica de vagoane. Ocupă aeroportul.

— Dar aeroportul e păzit de nemți !

— Tocmai de aceea.

O rachetă verde se înălță spre cer și explodă în zeci și zeci de steluțe.

— Știi ce înseamnă asta ?

— Nu, răspunse Pistruiatul. Jocuri de artificii nu văzuse decît de 10 mai.

— Înseamnă că muncitorii au ocupat uzina electrică.

A doua zi, spre mirarea Pistruiatului, taică-su nu se duse la lucru ca de obicei. Rămase acasă și se instală lîngă aparatul de radio. Pînă atunci, ori de cîte ori auzea știrile, închidea aparatul. Pistruiatul bănui ceva, se așeză lîngă el.

— Ce aștepți, tată ?

— Muzică... Știi că sînt înnebunit după muzică și uite, ăștia nu vor să dea nimic. Mări volumul, dar nu se auzeau decît niște fluierături ascuțite care sfredeleau timpanele.

— O să te dea afară din fabrică, spuse mama de cîteva ori, dar tata n-avea urechi pentru ea.

În cele din urmă se auziră semnalele cunoscute ale postului din București și o voce

groasă, metalică, pe care Pistruiatul n-o auzise pînă atunci, începu să citească proclamația Partidului Comunist Român.

— Ce înseamnă toate astea, tată ? întrebă Pistruiatul, după ce nu se mai auzi vocea crainicului.

— Că sîntem liberi.

— S-a terminat războiul ?

— Nu, abia începe. Împotriva cotropitorilor.

— Și Andrei e liber acum ?

— Da.

— Poate să meargă în oraș fără să fie arestat ?

— Bineînțeles.

Pistruiatul ieși din casă și fugi într-un suflet pînă în strada Carol. Îi deschise ușa Lucica :

— Iar ești aici ?

Mai înainte ca Pistruiatul să-i fi putut răspunde, apăru și profesoara :

— Ce-i cu tine, Mihai ?

— Vreau să-l văd pe Andrei. Acum e liber, nu mai trebuie să se ascundă.

— Nici nu se ascunde.

— Mă lăsați să intru ?

— Da, dar Andrei nu-i acasă.

— Nu știți unde s-a dus ?

— Nu știu. Nu mi-a spus nimic.

— E la primărie, interveni Lucica.

— Tu de unde știi ? se miră maică-sa.

— Am ascultat la ușă cînd a vorbit cu omul acela. A spus că pleacă la primărie.

— De cîte ori ți-am spus că nu e frumos să tragi cu urechea la ușă !...

— Și ce a mai spus ? întrebă Pistruiatul.

— N-ai auzit ce a spus mama ? Nu e frumos să tragi cu urechea la ușă.

Pistruiatul dădu din mîini, apoi salută și vru să plece, dar profesoara îl opri :

— Unde te duci ?

— La primărie, doamnă...

— Stai că vin și eu.

Intră în casă să se schimbe. Lucica aștepta să se îndepărteze, apoi se uită drept în ochii Pistruiatului :

— Ești foarte antipatic !

— Eu ? zîmbi Pistruiatul. De ce ?

— Pentru că ești urît și ai pistrui.

— Da, dar pistruii mei sînt frumoși.

— Și cîți ai ?

— Șaptesprezece.

— Pe o parte ai șaptesprezece.

— Dacă n-ai fi fata doamnei profesoare...

— Și dacă n-aș fi ?

— Ți-aș transforma nasul într-un șurub și atîta l-aș învîrti, pînă n-ar mai rămînea nimic din el.

Lucica se înfurie :

— Să nu mai vii niciodată la noi !

— La tine nici n-aș veni...

— De ce ?

— Pentru că ai „șurubul“ prea mic.

Apăru profesoara, o sărută pe Lucica pe obraz :

— Nu deschizi nimănui, ai înțeles ?

— Da, mamă...

Ajunși la scări, Pistruiatul se aplecă peste balustradă și alunecă pînă jos. Profesoara îl ajunse din urmă abia în stradă.

— Dar să știi, îi spuse, eu nu pot călători pe tamponul tramvaielor.

— Știu, n-ar fi trebuit să mă dau pe balustradă. Vă rog să mă iertați...

Niciodată nu văzuse Pistruiatul atît de mulți oameni adunați la un loc ca în dimineața aceea în fața primăriei. La un balcon, impodobit cu ghirlande de brad, cu steaguri roșii și tricolore, îl descoperi pe Andrei. Acesta tocmai vorbea. Pistruiatul se opri să-l asculte :

— Cetățeni, se auzi vocea tunătoare a lui Andrei. Trăim un moment istoric foarte important. România, prin forțele sale conduse de partidul comunist, și-a recăpătat independența. Din acest moment, alături de comuniști, trebuie să se adune toate forțele democratice, toți cetățenii cinstiți ai orașului nostru. Pentru că numai uniți vom putea rezista trupelor fasciste cotropitoare. Numai

printr-o forță unită vom putea rezista pînă la venirea trupelor române care au eliberat Bucureștiul și cea mai mare parte a pămîntului străbun !...

Pistruiatul nu mai avu răbdare să-l asculte pînă la capăt. Se strecură prin mulțime și se apropie de poarta primăriei. Nu reuși să se strecoare înăuntru decît în patru labe, aproape pe sub picioarele unora care tocmai intrau. Nu-l observase nimeni. Se ridică și nu-i veni să creadă ochilor : altfel își imaginase el primăria. În hol, peste tot, pe scări, circulau soldați și muncitori înarmați, cu bandă tricoloră pe braț. Într-un colț erau orînduite paturi în care dormeau cîțiva răniți. Holul primăriei semăna cu sala de așteptare a gării, numai că aici era mult mai multă agitație. Urcă scările spre etaj, ca să-l caute pe Andrei.

Îl întîlni abia spre ora prînzului, în sala mare de consiliu, dar nu se putu apropia de el. Era înconjurat de o delegație de femei de la fabrica de textile și-și așteptau rîndul mulți alții. Pistruiatul se mulțumi să-l privească de departe. Pe la ora două apăru în sala de consiliu un ofițer cu cască de motociclist, plin de praf. Oamenii îi deschiseră drum, și cînd acesta ajunse în fața lui Andrei, salută reglementar, deși Andrei nu purta uniformă.

— Să trăiţi, domnule secretar. Permiteţi-mi să vă raportez. Trupe motorizate germane, venind dinspre Ungaria, au trecut graniţa şi se apropie de oraş.

Andrei nici nu clipi. Rămase un timp pe gînduri, apoi se întoarse spre colonelul care stătea lîngă el, îl prinse de braţ şi intrară într-un birou alăturat.

ÎN NOUL SEDIU al partidului, instalat într-un apartament chiar în centrul oraşului, pe bulevard, era agitaţie. Iulia Prodan stătea în spatele perdelelor şi privea în stradă, să vadă mărşăluirea trupelor germane. Soldaţii erau obosiţi, prăfuiţi, abia îşi tîrau picioarele.

În jurul lui Andrei stăteau trei ofiţeri şi un alt activist pe care Pistruiatul îl văzuse şi la primărie. Vorbea Andrei :

— Trupele româneşti nu vor putea fi aici înainte de trei sau patru zile. Pînă atunci va trebui să rezistăm cum putem. Cînd spun *rezistăm*, înţeleg să-i hărţuim pe nemţi să nu se poată organiza. Cu tovarăşii militari am făcut un plan : cei de la fabrica de vagoane vor apăra partea de nord a oraşului şi în special podurile.

Pistruiatul, plictisit de datele tehnice, trecu în camera cealaltă, unde stăteau o

mulțime de oameni așteptînd rîndul să fie primiți. Abia trecu pragul și cineva îl prinse de umeri : se întoarse și o recunoscu pe doamna Rozeanu. Era îmbrăcată la fel ca atunci pe veranda casei. Ținea un pachet sub braț :

— Ce-i cu tine, urîtule ?

— Mie îmi spuneți așa, doamna Rozeanu ?

— Dar cui altcuiva, băiatule ? Păi mai e vreun urît aici în cameră ? Nu vezi cîți pistrui ai...

— Andrei a spus că urîți sînt aceia care au pistrui pe suflet...

— Am glumit, băiete !... Da, ia spune, nu ne porți tu ghinion ?

— Eu ? Uitați-vă aici ! Își arătă pumnii strînși cu degetele mari prinse în palmă.

Doamna Rozeanu rîse și-l bătu pe umăr :

— Andrei e înăuntru ?

— Da.

Doamna Rozeanu intră în camera de șe-dințe și Pistruiatul se luă după ea. Tot mai interesant era totul în apropierea lui Andrei. Acesta tocmai spuse unui muncitor :

— Tu, Dobre, vii cu mine la fabrica de hîrtie...

— Și ce apărăm acolo ? întrebă mirat muncitorul.

La întrebarea asta ar fi putut să-i răspundă și Pistruiatul. Fabrica. Doar e proprietatea lui. Andrei spuse cu totul altceva :

— Strada care duce spre podul de fier. Și, în afară de asta, cu cît îi fărîmițăm mai mult, cu atît vom rezista mai mult.

Oamenii ieșiră din casă unul cîte unul și, cînd ajunse și Pistruiatul în stradă, Andrei nu mai era nicăieri. Îi era ciudă că din cauza doamnei Rozeanu îl pierduse din vedere. Porni spre fabrica de hîrtie.

Pe Andrei îl găsi împletind o scară de frînghie ca să poată urca în pod. Cînd dădu cu ochii de Pistruiat se încruntă :

— Ascultă, Pistruiatule, acuma nu mai e joacă. Tu n-ai ce căuta aici ! Aș vrea să te știu în siguranță. Te duci și te ascunzi pînă vin trupele noastre.

— Eu n-am voie să-mi apăr fabrica ?

— Nu.

— Mie mi-e teamă că ai să pleci și nu vom reconstitui niciodată actul de proprietate...

— După ce orașul va fi liber, îi făgădui Andrei, ăsta va fi primul lucru de care am să mă ocup.

Neconvins, se supuse. Își luă rămas bun de la Andrei și porni spre casă. Ajuns în apropierea pieții de vechituri, se abătu pe la

tinichigeria lui Ciobanu. Găsi atelierul devastat.

— Au fost nemţii şi l-au arestat, îl lămuri o femeie care aduna zdrenţe prin apropiere.

În colţul străzii Semaforului, Pistruiatul se întîlni cu Mircea. Acesta îi făcu semne încă de departe.

— Nu te duduce aacasă, tete caută uun ppopoliţist... Viiino la noi...

— Nu, nu, am unde să mă ascund. Îţi mulţumesc, Mircea !

Nu se duse acasă decît după ce se lăsase întunericul, dar nici atunci nu dinspre stradă, ci escaladînd gardurile vecinilor.

Bătu încet cu degetele în geam şi, nu peste mult timp, apăru maică-sa ; avea ochii roşii de plîns.

— Cum ai ajuns aici ?

— Prin spate, prin grădină.

— Nu poţi să dormi acasă. Vă caută un poliţist. Şi pe tine, şi pe taică-tu. Ce aţi făcut ?

— Nimic, mamă ! Zău n-am făcut nimic.

— Pentru *nimic* nu vă caută el...

— Şi unde o să dorm ?

— Am vorbit cu tuşa Veronica, te duci la ea. Da să nu ieşi cumva din casă că te omor în bătăi. Aţi înnebunit şi tu, şi taică-tu ! Vă caută poliţistul din jumătate în jumătate de oră. Dinspre stradă se auzi un zgomot.

Pleacă, mai adăugă și închise repede fereastra.

Pistruiatul se lipi de zid, apoi se strecură pînă în fundul grădinii și sări gardul. Fusese la timp: pe poarta casei tocmai intraseră doi polițiști. Pistruiatul își continuă drumul. Traversă și grădina lui Săucan, apoi sări în strada sfîntul Cristofor. Strada era îngustă, cu un singur rînd de case, în pantă, cu trepte de beton roase de ploi. Tocmai ajunse în colțul străzii, cînd se auziră primele împușcături. „Ai noștri", își spuse, și îi păru rău că împușcăturile nu veneau dinspre fabrica de hîrtie. Auzi tropăit de pași, se lipi de zid, pe urmă auzi și claxonul unei mașini. Vru să se întoarcă, dar nimeri exact în brațele agentului Ciupitu. Acesta, cînd îl văzu, îl înhăță și nu-i venea să-și creadă ochilor.

— Oo, băiețaș, Dumnezeu te-a adus în calea mea. Înseamnă că mă iubește. Îl lovi cu pumnul în cap. Știi de cînd te caut, mă nenorocitule ? ! De trei zile. Și ziua, și noaptea... Au vrut să mă dea la circulație din cauza ta. Păi, uite-te la mine, mă, eu îs de circulație ? Mă vezi tu pe mine stînd în colțul străzii Bolintineanu, hai ?... Iar îl lovi. Se auzi o rafală, apoi pe cer apăru o rachetă verde și după aceea zeci și zeci de steluțe. Agentul își ridică privirile spre cer și, în

clipa aceea, Pistruiatul sări în sus, apucă bo-rurile largi ale pălăriei și i-o trase peste ochi. Dezechilibrat și orb, Ciupitu își duse mîna la cap și cînd își scoase pălăria, Pistruiatul nu mai era. I se auzeau doar pașii în întuneric.

Tușa Veronica locuia în cartierul cefe-riștilor : avea o casă mică ascunsă sub niște salcîmi noduroși.

Ceasul din turla bisericii Sfîntul Augustin bătu de unsprezece ori cînd Pistruiatul sări gardul mătușă-sii. Acum rafalele se țineau lanț și se auziră și primele explozii.

Tușa Veronica se sperie cînd îi bătu în geam.

— Cine-i ?

— Eu sînt, tușă Veronica, Mihai.

Mătușa îi deschise, era îmbrăcată numai într-o cămașă de noapte lungă, împodobită cu floricele.

— Ce cauți tu la ora asta aici ?

— Mi-a spus mama că umblă un polițist după noi și nu e bine să stea bărbații acasă.

— Care bărbați ?

– Păi, tata și eu...

— A, da, zîmbi pentru prima oară tușa Veronica. Du-te, spală-te și hai la culcare !...

— Dar mama nu v-a spus ?

— Ce să-mi fi spus ?

— Că trebuie să faceți de mîncare.

— De mîncare ? Cui ?

— Lui tata. Ştiţi, el e plecat şi mama nu poate să-i facă de mîncare să nu dea de bănuit.

— Bine. Am să-i gătesc mîine.

— Nu mîine, acum. Trebuie să-i duc mîncarea încă în noaptea asta.

— Voi aţi înnebunit. Afară e război şi mă puneţi să gătesc în miezul nopţii. La culcare !

— Nu, tuşico ! Dacă nu vrei să găteşti, dă-mi ceva rece. Slănină, pîine, orice dar multă, că nu pot să mă duc în fiecare zi la el.

— Nici nu te duci. Îmi spui unde, şi mă duc eu.

— Nu se poate, tuşico, numai eu cunosc drumul.

Neconvinsă, tuşa Veronica pregăti totuşi un pachet cu afumături...

— Şi spune, te mai întorci astăzi ?

— Dacă pot, am să vin. Dacă nu, dorm în fabrica de hîrtie.

În drum spre fabrică trecu şi pe la băcănia lui Glass şi-l fluieră pe Calu. Acesta, din cauza exploziilor, era agitat, nu-şi găsea locul. Apăru repede şi se gudură la picioarele Pistruiatului.

— Meştere, azi vei avea o treabă foarte importantă de făcut.

Calu mirosi pachetul din mîna Pistruiatului și dădu din coadă.

Undeva, în apropierea cetății, cerul se înroși, apoi în spatele caselor apărură și flăcările. Avea tușa Veronica dreptate : e război de-adevăratelea. Numai să nu i se întîmple ceva lui Andrei.

Cînd ajunse în apropierea fabricii de hîrtie, trebui să se ascundă, fabrica era înconjurată de soldați nemți și de o mulțime de camioane militare. De sus, de la luminatorul podului se vedeau trasoarele luminoase ale mitralierei lui Andrei. Soldații își căutau adăpost în spatele mașinilor, prin gropile săpate de ploi. De undeva, de pe șosea, apăru și un tanc. Șenilele de oțel alunecau pe caldarîm, scoteau scîntei de parcă strada ar fi fost pavată cu pietre de brichetă. Pistruiatul făcu un ocol și se apropie de fabrică dinspre Canalul morii. Acolo, în albia aproape secată, nu era decît o singură santinelă. Stătea pe un pietroi și fuma ; era bucuros că era departe de bătaia armelor.

Pistruiatul se aplecă spre Calu și-i șopti la ureche :

— Îl vezi pe neamțul acela cu arma ? Ala care fumează ! Gonește-l !...

Calu coborî malul, apoi, cînd ajunse în vad, începu să latre. Soldatul se întoarse,

abia văzu namila gonind spre el, încremeni, pe urmă o luă la goană. Arma rămase căzută jumătate în apă. Pistruiatul nu stătu mult pe gînduri ; traversă Canalul şi fugi spre atelierul mecanic. Undeva lătră o mitralieră şi se lumină un geam. Pereţii din apropiere erau ciuruiţi de gloanţe. Cînd intră în atelier avu senzaţia că nu e singur : rămase nemişcat lîngă perete şi aşteptă ca celălalt să se trădeze. Stătuse mai mult de un minut, dar nu-şi auzi decît propria-i respiraţie. Se întrebă dacă nu-i prea zgomotoasă. Cînd nu mai putu răbda, culese ceva de pe jos, un piron şi-l aruncă în partea cealaltă a atelierului. Pironul căzu pe o tablă, se răsturnă zgomotos şi ecoul se stinse tîrziu. Nu se auzi nici un alt zgomot. Înseamnă că i s-a părut numai, că nu e singur în atelier. Se ridică şi porni spre bancul de lucru deasupra căruia, prin tavan, se putea vedea în pod. Mai mult bănui decît văzu gaura din tavan. Aşteptă ca afară să răsune armele şi abia atunci îndrăzni să strige :

— Andrei !...

Cuvîntul se zvîrcoli în atelier pe urmă se stinse. Mai strigă o dată :

— Andrei !...

— Cine-i ?

Recunoscu vocea lui Andrei.

— Eu sînt, Pistruiatul. Ți-am adus de mîncare.

— Stai acolo, îți arunc o frînghie.

Căzu frînghia și Pistruiatul trebui s-o caute pipăind prin aer. În atelier era întuneric beznă.

— Te-ai prins ?

— Da.

Andrei trase de frînghie și peste cîteva secunde Pistruiatul debarcă în pod.

Andrei părea foarte supărat :

— Am să te bat ca pe un covor. Ce cauți aici ?

— Ți-am mai spus. Ți-am adus de mîncare.

Dobre, tovarășul lui Andrei, stătea culcat pe burtă în fața unei țigle scoase. Trăgea de zor. Totuși interveni în discuție :

— Mai bine aduceai gloanțe... După cîți sînt ăștia de afară, n-o să rezistăm nici pînă dimineața.

— Nu se poate circula, îl lămuri Andrei.

— Ba da, sări Pistruiatul. Eu cum am venit ? Dinspre Canalul morii drumul e deschis.

— Era și acolo o santinelă. Am văzut-o de sus.

— L-am gonit. Adică l-a gonit prietenul meu.

În colțul celălalt al podului se prăbuși o grindă.

— Asta-i tun, constată Dobre. Ne-am dus dracului...

— Nu-i tun. Adică e tunul unui tanc, îl informă Pistruiatul. Acum a venit. De ce nu trageţi în el ?...

— L-aș gîdila numai. Acolo trebuie o bombă. Și atunci am trăi ca în rai. Și noi, și ei.

— Și n-aveți o bombă ?

— Nu avem decît dinamită și aia se manevrează greoi, cu fitil, cu fel de fel de chestii.

— Credeți că eu nu pot să aprind un fitil?

Andrei îl prinse de umăr și-l zgîlțîi :

— Tu n-ai învățat încă la școală că nu e voie să te joci cu focul ?... Tăcu un timp, pe urmă adăugă : Dar totuși ai putea face ceva. Să-i anunți pe ai noștri să ne trimită muniţie... Cel puțin niște benzi de mitralieră.

— Pe cine să anunț ?...

— Pe Ciobanu.

— Ciobanu e arestat. I-am văzut atelierul devastat...

— Atunci o anunți pe profesoara de istorie.

— Și dacă n-o găsesc acasă ?

— O găsești la sediu...

— Mă duc...

Andrei tocmai ridica o țiglă să poată privi în curte.

— Fii atent, Pistruiatule. Nu văzu cînd acesta luă un pachet de dinamită cu fitilul pregătit și o cutie de chibrituri.

Se lăsă în jos pe frînghie și ajunse la podea cînd la deschizătură apăru Andrei.

— Ai luat dinamita...

— Ca amintire, Andrei...

— Nu fi nebun ! Poți să sari în aer în fiecare clipă...

— Cu tancul în curte puteți muri și voi...

— Pistruiatule !...

Pistruiatul se prefăcu că nu-l mai aude. Se duse la scîndurile de la ușa zidită și privi afară. Nu erau decît vreo patru sau cinci nemți în apropierea gardului ; desfăceau niște lăzi pline cu inscripții.

Pistruiatul dădu scîndurile la o parte, ieși și se culcă în iarba înaltă. Nemții erau preocupați cu lăzile lor ferecate. Se tîrî pînă la colțul clădirii și se ascunse în spatele unor stive de lemne. De aici se vedea gardul, poarta și tancul. Era în apropierea unui tufiș și servanții lucrau cu capacul deschis. Pistruiatul, fără să se gîndească prea mult, vîrî două degete în gură și fluieră de două ori scurt. Unul dintre servanții tancului privi în jur, dar n-avea vreme să cerceteze curtea. Cel din tanc îi spuse ceva și soldatul

îmbrăcat în uniformă neagră porni spre fundul curții.

Calu apăru aproape tîrîș. Pistruiatul îl mîngîie :

— Dacă mă ajuți acum, sîntem salvați. Vezi asta ? îi arătă pachețelul cu dinamită. Trebuie dus sub tanc. Acolo ! Arătă direcția cu mîna și Calu era să pornească spre tanc. Pistruiatul abia îl putu opri.

— Stai mă, nebunule ! nu așa. Trebuie să duci pachetul sub el. Aprind fitilul, să nu te sperii !... Scoase chibriturile din buzunar și cîinele se retrase un pas.

— Calule, nu fă pe nebunu !... Aprinse fitilul și întinse pachetul spre Calu. Acesta se foi un timp, dar Pistruiatul îl sili să ia dinamita în gură. Du-te, Calule !... Îl lași acolo și vii repede înapoi. Du-te !...

Îl împinse de la spate și privi îngrijorat cum Calu porni spre tanc. Pe la mijlocul drumului Calu se mai întoarse o dată spre el, dar Pistruiatul îi făcu semn să se ducă.

Calu ajunse la tanc fără să fie văzut și se ascunse între șenile. Te pomenești că prostul ăsta rămîne acolo sub tanc ! Mai stătu cîteva clipe apoi fluieră din nou. Cîinele țîșni de sub tanc, îl văzu și un soldat. Îl strigă, dar nu putu termina fraza. O explozie puternică, de parcă ar fi sărit toată fabrica în aer, zgudui zidurile și, în lumina

puternică, Pistruiatul văzu înotînd în aer fel de fel de obiecte, și oameni. Fugi din toate puterile spre poartă. În aceeași clipă se auzi și cea de a doua detunătură. Sufiul exploziei îl trînti la pămînt, se ridică și puțin ameţit își continuă goana. Calu se ţinea aproape de el. Mai tîrziu Pistruiatului îi părea rău că nu putea fi în pod, să vadă faţa lui Andrei.

Poarta casei din strada Carol 35 era închisă. Pistruiatului îi veni să plîngă, dar n-avu timp să se tînguie pentru că în colțul străzii apăru un camion militar. Se ascunse în umbra porţii, apoi cînd camionul dispăru, fără să se gîndească prea mult, apăsă pe butonul soneriei. Nu era convins că va apărea portarul, dar dacă vine nu era sigur că o să-l lase în casă. Se ascunse după ieșitura unei vitrine. Trecură vreo cinci minute pînă auzi cheia răsucindu-se în broască. Rămase nemișcat, apoi cînd auzi pașii portarului întorcîndu-se în casă, se repezi la poartă și vîrî un capăt de creion în broască. Repede se ascunse din nou. Portarul se chinui să închidă poarta, dar fără succes. Înjură de cîteva ori pe ungurește, apoi lăsă poarta deschisă. Așa spera și Pistruiatul. Totuși nu intră imediat. Aștepta cîteva minute și, abia cînd se convinse că portarul a intrat în casă, se încumetă să intre. Se strecură ca un fur pînă

la etajul întîi și bătu cu degetele în geam, dar nu-i răspunse nimeni. Își luă inima în dinți și apăsă pe butonul soneriei.

— Cine-i ? auzi după cîteva secunde vocea profesoarei.

— Pleșa, doamnă. Mihai Pleșa. Vin din partea lui Andrei.

Ea îi deschise și Pistruiatul intră în casă.

— Ce s-a întîmplat ?

ÎN DRUM spre sediu ocoliră toate patrulele și uneori fură nevoiți chiar să se ascundă. Pitiți într-un gang neprimitor, în fața căruia se opriră cîțiva soldați, profesoara îl întrebă pe Pistruiat :

— Ți-e frică ?

— Nu. Dar dumneavoastră ?

— Mie da, îi șopti profesoara. Era albă ca varul.

— Cînd sînteți cu un bărbat nu trebuie să vă temeți.

— Bărbatul ești tu ?

— Da. Așa a spus Andrei.

— Dacă a spus el, ești !

La sediu nu era decît un singur om, mic de statură, cu niște ochelari cu ramă de baga neagră, care tot timpul se scărpina la ceafă.

— Enache și Dobre, începu profesoara, au rămas izolați în fabrica de hîrtie.

— Știu. Am încercat să-i scoatem de acolo, dar forțele germane din jurul fabricii sînt prea mari. Am fost de două ori respinși.

— Dar nu mai au muniție, interveni și Pistruiatul.

— Și asta știu. Dar din păcate benzi de mitralieră nu avem decît la tîmplăria lui Ene. Parola e simplă: „Am venit după mort".

— Și pe unde vine Ene ăsta ?

— În strada Cimitirului.

DIMINEAȚA DEVREME, încă înainte de a răsări soarele, Pistruiatul se duse la unul dintre cei mai buni prieteni ai lui, la Alifie. Pe numele cel bun se numea Costel, dar toată strada, toată școala îl știa numai după poreclă. Pistruiatul îi bătu la geam de patru ori scurt, așa cum erau samnalele la radio Londra și aștepta. Alifie apăru somnoros, cu părul ciufulit.

— Ai înnebunit !... De ce mă scoli la ora asta ?

— Avem o treabă foarte importantă de făcut...

— Ce ?

— Ai să afli.

— Unde ?

— În strada Cimitirului...

— Nu se poate... Acolo, în apropierea aeroportului, e război... Mi-a spus tata. A fost toată noaptea acolo... Dacă ai vedea ce armă are...

— Nu mă interesează. Vii sau nu vii ?

— Viu, dar să știi că facem o prostie. Acolo se trage de-adevăratelea.

Pe strada Cimitirului nu mai era război. Nemții respinseseră grupul care controla șoseaua spre aeroport și acum luptele se duceau în apropierea hangarelor. Spre mirarea Pistruiatului, atelierul lui Ene era deschis și cîțiva muncitori aranjau în stive niște sicrie.

— Îl caut pe domnul Ene, spuse Pistruiatul unui muncitor mustăcios.

— Ala e, arătă acesta spre un bărbat în vîrstă, cu părul cărunt. Pistruiatul se apropie de bătrîn :

— Am venit după mort.

— Tu, mă ? se minună Ene. Dacă ar fi venit un preot nu m-aș fi mirat. Dar, mă rog. Își roti privirea prin curte, apoi strigă spre un bărbat îmbrăcat în haine de doc. Ghiță!... Acesta se apropie. Ene îi șopti ceva la ureche și omul trase în apropierea sicrielor un cărucior cu două roți. Ene și Ghiță așezară un sicriu pe cărucior și-l împinseră pînă în stradă.

— Băieți, de acum încolo, Domnul cu mila.

— Mie mi-e frică de mort, spuse Alifie după ce tîmplarii intrară în curte. Pentru asta m-ai chemat ?... Mai bine nu veneam.

— Nu-i mort, mă idiotule !... Uită-te aici. Saltă capacul ! Sicriul era plin cu benzi de mitralieră și cu grenade.

În apropierea fabricii de hîrtie un ofițer neamț îi opri.

— *Was ist das ?*

— Nici un *das*, se cocoși Pistruiatul. Nu vezi, un mort. Alifie îl traduse pe Pistruiat. Întîi își împreună mîinile pe piept și spuse:

— *Caput.*

Numai să nu se uite în sicriu, mormăi Pistruiatul.

— *Was ist das sicriu ?*

Pistruiatul își așeză brațele în cruce pe piept și-i spuse cu evlavie :

— Mă-ta !...

Neamțul dădu din mîini și-i lăsă să treacă.

ÎN CURTEA FABRICII era liniște. Nu se auzea decît dinspre Canal, cînd bătea vîntul, foșnetul apei și rar de tot, de sub streașină, ciripitul unor rîndunici. Din cauza fumigenelor nestinse, fabrica părea învăluită în ceață. Nu i-a fost greu Pistruiatului să se strecoare în clădire ; un timp se tîrî printre lăzile de muniții goale, apoi se ridică și fugi

cu paşi mari pînă la atelierul mecanic. Frînghia din pod, mişcată de curent aducea cu un şarpe imens. Pistruiatul se urcă pe banc, se agăţă de frînghie şi se căţără spre pod. Numai cînd se văzu proptit de buza deschizăturii se linişti : avea senzaţia ciudată că îl urmăreşte cineva. De aceea n-avusese curajul să-l strige pe Andrei. Mai aruncă o privire jos în atelier, nu văzu nici o mişcare şi răsuflă uşurat.

În pod era întuneric, numai ici-colo, prin nişte ţigle sparte, răzbătea o lumină lăptoasă, opacă. Prima dată îl văzu pe Dobre : stătea culcat pe spate, cu mîinile desfăcute de parcă ar fi vrut să îmbrăţişeze pe cineva. Cînd ajunse aproape de el, descoperi o pată de sînge pe piept. Pistruiatul se cutremură. Simţi cum îi creşte un nod în gît, aerul i se păru puţin şi, pe frunte, îi apărură broboane de sudoare. Dobre ţinea ochii deschişi, şi ochii mari, albaştri, îşi pierduseră luciul : păreau de sticlă.

— Andrei !... strigă cu voce sugrumată Pistruiatul, fără să-i pese că ar putea fi auzit. Linişte... Andrei !... izbucni din nou, şi numele prietenului se lovi de ţigle, se fărămiţă apoi se stinse ca un ecou.

Privindu-l atent, descoperi că avea pumnul strîns.

— De cîte ori ți-am spus că și în asta e o regulă, mormăi fără lacrimi Pistruiatul. Îi împinse degetul mare în palmă. Așa ar fi trebuit să-l ții !...

Andrei parcă a schițat un zîmbet.

Prin luminator se vedea pînă în curtea fabricii. Lîngă zid, în jurul lăzilor de muniții erau cîțiva soldați germani. Pistruiatul își simți cerul gurii uscat, își strînse fălcile, își propți umărul de mînerul mitralierei și începu să tragă...

..Privită de sus, strada părea îngustă iar oamenii niște furnici. Luă un pachet de manifeste și le aruncă în gol. Vîntul, așa cum prevăzuse, risipi manifestele. Părea că ninge cu fulgi colorați. Grăbit, Pistruiatul nu mai contemplă zborul ușor legănat al manifestelor, ci o zbughi spre scări.

Cînd ajunse în stradă, aproape toți oamenii erau aplecați, culegeau hîrtiile colorate în colțul străzii apăru un polițist. Pistruiatul porni spre stația de tramvai. Voia să fie cît mai departe de strada cu manifeste. Urcă pe un tampon și, străbătînd orașul, îi veni o idee. Desfăcu un alt pachețel și risipi fluturașii de pe tampon. Tramvaiul aducea cu o cometă cu coadă mare, colorată...

Lei 4,75